

ΜΑΖΙ ΜΕ ECONOMY TODAY
& THE REAL ESTATE 2026

Η ΑΓΚΥΡΑ ΑΥΞΑΝΕΙ ΤΗΝ ΑΠΕΙΛΗ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ... ΤΥΦΩΝΑΣ ΜΕ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΥΣ ΠΥΡΑΥΛΟΥΣ

Έχουν αναπτυχθεί οι TYFUN Block-2 για χερσαίους στόχους
και είναι στον δρόμο οι Block-3 για θαλάσσιους, όπως οι Belharra

ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

ΜΠΑΙΝΕΙ ΣΤΙΣ ΡΑΓΕΣ ΜΕ... €600 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ;

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΠΡΟΛΑΒΟΥΜΕ ΤΟ... ΤΡΑΜ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ

Οι τέσσερεις άξονες, η επέκταση στα 20 χιλιόμετρα, κόστος,
επιβάτες και δρόμοι κρίνουν αν το σχέδιο μπορεί αυτήν τη φορά να πετύχει

Στο τραπέζι
δίκτυο τραμ
20 χιλιομέτρων

Ο βασικός άξο-
νας βρίσκεται ήδη
στον σχεδιασμό

24 χρόνια
μελετών χωρίς
ούτε μία ράγα

ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

Ναι, και η Ρωσία έδωσε το οκέι στον Ετζεβίτ να εισβάλει

ΣΕΛΙΔΑ 12

Ο ΚΑΤΩΤΑΤΟΣ ΜΙΣΘΟΣ ΔΕΝ ΚΑΛΥΠΤΕΙ ΟΥΤΕ ΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Μετρούν τα ρέστα τους για να βγάλουν τον μήνα οι Κύπριοι

Στα €1.180 φθάνει ο μηνιαίος λογαριασμός για έναν εργαζόμενο
που ζει μόνος, με τον καθαρό κατώτατο στα €963 και έλλειμμα €217

ΣΕΛΙΔΕΣ 22-23

€10 ΕΚΑΤ. ΓΙΑ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΑ
«Καμπανάκι» για την
ασφάλεια των σχολείων

ΣΕΛΙΔΕΣ 14-15

ΤΙ ΑΛΛΑΖΕΙ ΜΕ ΤΗΝ «RED FLAG»
Μια καταγγελία βίας
κάθε τέσσερις ώρες

ΣΕΛΙΔΑ 19

Η CENTALION ΠΑΕΙ ΣΤΗ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ
Ο κολοσσός \$144 δις παίρνει
την έδρα του από την Κύπρο

ΣΕΛΙΔΑ 18

Ρέστα Αβέρωφ για
«προεδρία λύσης»
και ποντάρισμα
στην Κεντροαριστερά

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΣΤΗ «Σ»
Η «φαρέτρα» Τσολάκη
για τους δρόμους

ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Χριστοδουλίδη, διαπραγματεύεστε
την κατάλυση της Κυπριακής Δημο-
κρατίας με την τουρκοδίζωνική!

ΣΕΛΙΔΑ 7

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ

Η κρίση των πυραύλων
της Κούβας και η Τουρκία

ΣΕΛΙΔΑ 5

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Η ελληνική καταγωγή
του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν

ΣΕΛΙΔΑ 13

ΤΑΣΟΣ ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ

Η Ευρώπη απέναντι
στην ενεργειακή κρίση

ΣΕΛΙΔΑ 21

ΑΝΔΡΟΥΛΑ ΓΚΙΟΥΡΩΦ

Το δις εξαμαρτείν
οικ ανδρός σοφού

ΣΕΛΙΔΑ 28

ΘΕΣΗ

Κάτω από
τη μύτη μας...

Ενώ οι ημέτεροι
σε Κύπρο και
Ελλάδα φού-
σκωναν αδικαιο-
λόγητα τον ασκό
της αισιοδοξίας

στα Ελλαδοτουρκικά και
στο Κυπριακό, ενώ δηλαδή
δημιουργούσαν επικίν-
δυνες ψευδαισθήσεις, οι
Τούρκοι συνέχιζαν τη ρε-
αλιστική τους στρατηγική
για την ενσωμάτωση των
κατεχομένων με συγκεκρι-
μένα βήματα. Κάτω από τη
μύτη μας!

Συνέχεια στη σελίδα 2

ΘΕΣΗ

Η εμφάνιση του τουρκικού ερευνητικού σκάφους «Ορούς Ρέις» στη θάλασσα της κατεχόμενης Κύπρου είναι η κορυφή του παγόβουνου των προσπαθειών της Τουρκίας για την ενσωμάτωση των κατεχομένων. Μεταξύ των τουρκικών κινήσεων περιλαμβάνεται ο αγωγός νερού, η ψηφιακή, οικονομική, τραπεζική και η μόνιμη στρατιωτική εξάρτηση. Σε αυτά προστίθεται ο αγωγός φυσικού αερίου, που ήδη εξαγγέλθηκε. Και η παρουσία του «Ορούς Ρέις» έχει ακριβώς αυτόν τον στόχο: Να μελετήσει τον βυθό και σεισμικές και γεωφυσικές συνθήκες για να παρέχει υλικοτεχνική και κάθε άλλη συναφή υποστήριξη στην υλοποίηση του έργου.

Η Τουρκία χρησιμοποιεί τις δικοινοτικές επαφές: 1. Για να αθρώνεται η ίδια και να αποφεύγει το οποιοδήποτε κόστος, που θα έπρεπε να επωμίζεται από την κατοχή. 2. Για να προσαρτά τα κατεχόμενα και να δημιουργεί νέο σκηνικό, στην εξής βάση: Ακόμη και αν επιλυθεί το Κυπριακό στη λογική της ομοσπονδίας, το σημερινό ψευδοκράτος να αναγνωριστεί ως ισότιμο συνιστών κράτος, το οποίο θα είναι ενσωματωμένο στην Τουρκία και εφαλτήριο για την πλήρη κατάληψη της Κύπρου, όπως σχεδιάστηκε το 1958 από το Γραφείο Ειδικού Πολέμου του Τουρκικού Γενικού Επιτελείου με την ονομασία «Kıbrıs İstirdat Projesi».

Κατ'ελάχιστον, η Κυβέρνηση θα έπρεπε να κινήσει τις διαδικασίες εντός της ΕΕ για την επιβολή κυρώσεων διότι, υποψήφιο για ένταξη κράτος, όχι μόνο κατέχει, αλλά με διάφορες δράσεις προχωρεί στην ενσωμάτωσή του. Και οι κυρώσεις αυτές μπορούν να ξεκινούν από την απαγόρευση εισόδου στην ΕΕ σε όσους επίσημους εμπλέκονται στο θέμα ως την περικοπή κονδυλίων από τα προενταξιακά και το πάγωμα περιουσιακών στοιχείων. Αυτό είναι δείγμα του τι σημαίνει διπλωματικό και οικονομικό κόστος, χωρίς πόλεμο. Και επειδή περί πολέμου, δηλαδή κατοχής ο λόγος, γιατί να μην επιβληθεί ακόμη και εμπάργκο πώλησης στρατιωτικού υλικού και όπλων στην Τουρκία; Όπως εκείνο που αποφάσισε προ μερικών ετών η Φον ντερ Λάιεν στην Άγκυρα, όταν ήταν Υπουργός Άμυνας της Γερμανίας, λόγω Κουρδικού.

Βεβαίως, πώς να αξιόσουμε το αυτόνομο μέτρο των κυρώσεων όταν έχουμε εμπλακεί εκ νέου σε μια διαδικασία δικοινοτικών συνομιλιών που καρκινοβατεί, χωρίς βάση λύσης; Και τι προσφέρει αυτή η διαδικασία; Όπως η πρακτική μαρτυρεί, δίνει άλλοθι στην Τουρκία για να κινείται ελεύθερα, προσαρτώντας βήμα - βήμα τα κατεχόμενα στους κόλπους της. Και η ηγεσία μας προσποιείται ότι δεν βλέπει. Γίνεται έγκλημα μπροστά στα μάτια της, κάτω από τη μύτη της, και στρουθοκαμηλίζει...

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Έτος 46ο - 1η Έκδοση 3 Φεβρουαρίου 1976

Εκδότης και Συνιδρυτής: Κώστας Ν. Χατζηκωστής

Διατελέσας Διευθύνων Σύμβουλος: Άννης Χατζηκωστής (2002-2010)

Διευθυντής Εκδοτικού Οίκου Δίας: Χρυσάνθος Τσουρούλλης

Βοηθός Αρχισυντάκτης: Ανδρέας Κόκκινος

Advertising Specialist: Καρολίνα Νεοκλέους

Λειτουργός Εμπορικού: Ελισάβετ Ηρακλέους

Brand Manager: Σωτήρης Κυριάκου

Δημιουργικό: Χάρης Κατσιάμης

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Κεντρικό Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 22580580,

Φαξ: 22580518

Εμπορικό Τμήμα: 22580513, 22580491, 22580487, Φαξ: 22580455

Ιστοσελίδα: www.simerini.comΗλεκτρονικό ταχυδρομείο: sintaxi@simerini.com

Λεωφόρος Άντη Χατζηκωστή 31 και Αρχαγγέλου Γωνία, 2059 Στρόβολος, Λευκωσία.

Εκτύπωση: MILKRO DIGITAL CYPRUS LTD

Διανομή: Kronos Public Ltd

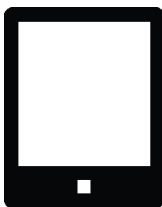
Copyright © Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά πρότυπο ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

PDF EDITION

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ «Σ» ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ SMARTPHONES ΚΑΙ TABLETS

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

Για έγκυρη και αξιόπιστη ενημέρωση στο www.simerini.com.cy

Ρέστα Αβέρωφ για «προεδρία λύσης» και ποντάρισμα στην Κεντροαριστερά

Ξεκινά η μεγάλη παρτίδα στον ΔΗΣΥ - Το στοίχημα της Αννίτας και ο Φειδίας ως «κρυφό κόζι»

ΜΑΡΙΟΣ ΠΟΥΛΛΑΔΟΣ

«Με σημαδεμένες τράπουλες δεν ξαναπαίζω. Το δια εξαμαρτινέιν ουκ ανδρός σοφού». Η φράση του Αβέρωφ Νεοφύτου στο ΡΙΚ την Τετάρτη ήταν ίσως η σημαντικότερη πολιτική δήλωση της εβδομάδας για όσα συμβαίνουν στον Δημοκρατικό Συναγερμό. Όχι τόσο για όσα είπε, αλλά κυρίως για όσα επέλεξε να μην πει. Ο τέως πρόεδρος του ΔΗΣΥ έχει ήδη ανακοινώσει ότι θα είναι υποψήφιος για την Προεδρία της Δημοκρατίας το 2028. Δεν έχει όμως πει ότι θα διεκδικήσει το χρίσμα του κόμματος του οποίου ηγήθηκε για μία δεκαετία. Και ενώ η Πινδάρου ανοίγει πλέον επισήμως τον δρόμο προς την εσωκομματική κάλπη, ο ίδιος εξακολουθεί να κρατά κλειστά τα χαρτιά του.

Η παρτίδα που δεν άρχισε

Δύο είναι οι βασικές διαδρομές που διαμορφώνονται για τον Αβέρωφ Νεοφύτου ενόψει της εσωκομματικής διαδικασίας του ΔΗΣΥ. Είτε να διεκδικήσει το χρίσμα απέναντι στην Αννίτα Δημητρίου και τον Γιώργο Παμπορίδη, είτε, μετά και την αναφορά του σε «σημαδεμένη τράπουλα», να μείνει εκτός διαδικασίας και να διατηρήσει την εξαγγελθείσα υποψηφιότητά του για το 2028. Στη δεύτερη περίπτωση, ο ΔΗΣΥ θα διαθέτει επίσημο υποψήφιο, ενώ ο τέως πρόεδρος του θα διεκδικεί την Προεδρία εκτός κομματικής διαδικασίας, απευθυνόμενος σε πολιτικό ακροατήριο το οποίο διεκδικεί, σε κάποιο βαθμό, παράλληλα και ο Νίκος

Χριστοδουλίδης.

Μέσα σε αυτό το σκηνικό, μπήκε στον «χορό» και ο τέως Πρόεδρος, Νίκος Αναστασιάδης, ζητώντας να προταχθεί η ενόπια έναντι των προσωπικών φιλοδοξιών, ενώ παλαιότερα στέλεχη επιχειρούν να λειτουργήσουν πυροσβεστικά.

Από την κάλπη στην ψαροταβέρνα

Μία ημέρα μετά την εξαγγελία Αβέρωφ, η πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αννίτα Δημητρίου ανακοίνωσε ότι θέτει τον εαυτό της στην κρίση των μελών για το χρίσμα του κόμματος.

Την ίδια ώρα όμως ο Αβέρωφ, σε συνέντευξή του στο Philenews, αναφέρθηκε σε δείπνο πριν από τις βουλευτικές εκλογές, κατά το οποίο, στενός συνεργάτης της Αννίτας Δημητρίου μαζί με δημοσιογράφο, παρουσία της ίδιας, του ζητήσε να στηρίξει την επανεκλογή της στην Προεδρία της Βουλής, με αντάλλαγμα μελλοντική στήριξη της δικής του προεδρικής υποψηφιότητας.

Η δημοσκοπήση που ξεχείλισε το ποτήρι

Υπενθυμίζεται πως λίγους μήνες μετά τις Βουλευτικές, και συγκεκριμένα τον Ιούλιο, διενεργήθηκε για λογαριασμό του ΔΗΣΥ εσωτερική δημοσκοπήση, η οποία παρουσίαζε την Αννίτα Δημητρίου ως τη μόνη από τις υποψηφιότητες του κόμματος που, στα σενάρια που εξετάστηκαν, περνά στον δεύτερο γύρο των Προεδρικών.

Αυτή ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι της οργής. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου αντέδρασε αρκετά έντονα στη συγκεκριμένη δημοσκοπήση. Σε συζήτησή του στο podcast του Φειδία Παναγιώτου ανέφερε ότι δεν είχε ενημερωθεί ούτε για τη διενέργεια ούτε για τα αποτελέσματα της έρευνας. Πρόσθεσε μάλιστα ότι η Αννίτα

Δημητρίου δεν ζήτησε τη συναίνεση ή την άποψή του, ούτε συμμετείχε ο ίδιος στην επιλογή της εταιρείας που έκανε τη μέτρηση ή στη διαμόρφωση του ερωτηματολογίου.

Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να ερμηνεύεται η δήλωση του Αβέρωφ για «σημαδεμένες τράπουλες» και πως «ο προδομένος ποτέ δεν προδίδει». Αυτήν την επικαλέστηκε με παραιτήσεις προς την Αννίτα εκείνη την περίοδο για «να κάτσει την μάππα χαμαί».

Παράταση μέχρι 26 Οκτωβρίου στους «μνηστήρες»

Την Παρασκευή, με ομόφωνη απόφαση του Πολιτικού Γραφείου η υποβολή υποψηφιοτήτων μετατέθηκε για τις 26 Οκτωβρίου, ενώ στις 8 Νοεμβρίου αποφασίζουν τα μέλη. Η Αννίτα Δημητρίου κατονόμασε τόσο τον Αβέρωφ Νεοφύτου όσο και τον Γιώργο Παμπορίδη, εκφράζοντας τη βεβαιότητα ότι θα λάβουν υπόψη την απόφαση του Πολιτικού Γραφείου. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η απάντησή της στις αιχμές Νεοφύτου περί «σημαδεμένης τράπουλας»: Συνέδεσε ευθέως την παράταση με τους «προβληματισμούς και τις ανησυχίες» που κατατέθηκαν και υπογράμμισε ότι όλοι έχουν δικαίωμα να είναι υποψήφιοι.

Με τον τρόπο αυτό η Πινδάρου επιχειρεί να θωρακίσει θεσμικά τη διαδικασία και να περιορίσει εκ των προτέρων τις αμφισβητήσεις για τους όρους της εσωκομματικής αναμέτρησης, αφήνοντας πλέον στους ίδιους τους ενδιαφερόμενους την ευθύνη της επόμενης κίνησης.

Παράλληλα, η Δημητρίου έκλεισε εκ νέου τη συζήτηση περί συμφωνίας στο επίμαχο δείπνο, δηλώνοντας ότι δεν υπήρξε «καμία συνδιαλλαγή, ανταλλαγή» ή δέσμευση προς τον Αβέρωφ Νεοφύτου και στέλνοντας το μήνυμα ότι «το κόμμα είναι υπεράνω προσώπων».

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
panagiotou@sigmalive.com

Η προοπτική δημιουργίας τραμ στη Λευκωσία επανέρχεται στο προσκήνιο, έπειτα από δεκαετίες σχεδιασμών, με νέα δεδομένα για το κόστος, το δίκτυο και τον χρόνο υλοποίησης.

Ο Δήμαρχος Λευκωσίας Χαράλαμπος Προύντζος θέτει προς σοβαρή διερεύνηση ένα δίκτυο με προκαταρκτικό κόστος μεταξύ €500 και €600 εκατ., ενώ η Υπουργός Μεταφορών Εύη Τσολάκη επιλέγει πιο σταδιακή προσέγγιση, δίνοντας προτεραιότητα στη βελτίωση των λεωφορειών.

Πίσω όμως από τις δύο τοποθετήσεις βρίσκεται μια συζήτηση που στην πραγματικότητα κρατά περισσότερο από δύο δεκαετίες και ένα σχέδιο που υπάρχει ήδη στα συρτάρια του κράτους.

Δίκτυο 20 χιλιομέτρων στο τραπέζι

Η πρόταση του Χαράλαμπου Προύντζου αφορά την έναρξη ουσιαστικής αξιολόγησης του έργου. Ο Δήμος είχε στα χέρια του μελέτη για δίκτυο λίγο μεγαλύτερο των 14 χιλιομέτρων και, σύμφωνα με τον ίδιο, η σημερινή δημοτική Αρχή εξέτασε την επέκτασή του κατά περίπου έξι χιλιόμετρα. Έτσι προκύπτει η συζήτηση για συνολικό δίκτυο περίπου 20 χιλιομέτρων. Με εκτιμώμενο κόστος €25 έως €30 εκατ. ανά χιλιόμετρο, το συνολικό ποσό υπολογίζεται στα €500 έως €600 εκατ. Ο Δήμαρχος βάζει παράλληλα στο τραπέζι τόσο την κρατική χρηματοδότηση όσο και το ενδεχόμενο σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Η βασική φιλοσοφία της πρότασης είναι ότι το τραμ θα αποτελέσει τη ραχοκοκαλιά των δημόσιων μεταφορών στους διαδρόμους με τη μεγαλύτερη ζήτηση, με τα λεωφορεία να παραμένουν απαραίτητα ως συμπληρωματικό δίκτυο. Ο κ. Προύντζος συνδέει επίσης το έργο με την Ενεργειακή Κοινότητα Λευκοθέα, εκτιμώντας ότι η αξιοποίηση φθηνότερης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα μπορούσε να περιορίσει μέρος του λειτουργικού κόστους. Ωστόσο, δεν έχουν παρουσιαστεί ακόμη δημοσιώς η ακριβής χάραξη των επιπλέον έξι χιλιομέτρων, οι προβλεπόμενοι σταθμοί, η εκτιμώμενη ημερήσια επιβατική κίνηση και μια επικαιροποιημένη ανάλυση κόστους και οφέλους.

Η διαδρομή από τα λεωφορεία στο τραμ

Την ίδια ώρα, η Υπουργός Μεταφορών Εύη Τσολάκη δεν απορρίπτει το τραμ, ωστόσο θεωρεί ότι προηγείται η βελτίωση του σημερινού λεωφορειακού συστήματος. Έχει θέσει ως προτεραιότητες την επανεξέταση των διαδρομών, την αύξηση της προσβασιμότητας στις στάσεις, τη μείωση των μεταβιβάσεων και τη δημιουργία μιας υπηρεσίας που δεν απαιτεί πολλαπλάσιο χρόνο σε σχέση με το αυτοκίνητο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνει και στα συστήματα Park & Ride. Η λογική της είναι ότι πρώτα πρέπει να δοκιμαστεί ένα βελτιωμένο δίκτυο λεωφορείων και στη συνέχεια να αξιολογηθούν άλλες λύσεις σταθερής τροχιάς.

ΜΠΑΙΝΕΙ ΣΤΙΣ ΡΑΓΕΣ ΜΕ... €600 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ;

Ελάτε να προλάβουμε το... τραμ το τελευταίο

Οι τέσσερεις άξονες, η επέκταση στα 20 χιλιόμετρα, κόστος, επιβάτες και δρόμοι κρίνουν αν το σχέδιο μπορεί αυτή την φορά να πετύχει

Αυτή η προσέγγιση ουσιαστικά συμπίπτει με όσα είχε συστήσει στη Λευκωσία η JASPERS, ο συμβουλευτικός μηχανισμός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Το 2018 οι Αρχές ζήτησαν ανεξάρτητη αξιολόγηση του σχεδιαζόμενου τραμ. Η JASPERS εντόπισε τεχνικούς, λειτουργικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους, αλλά χαρακτήρισε ως μεγαλύτερη πρόκληση τη χαμηλή χρήση των δημόσιων μεταφορών. Η εισήγηση της ήταν σταδιακή. Πρώτα οριστικοποίηση της χάραξης, μετά παραχώρηση περισσότερου οδικού χώρου στις δημόσιες μεταφορές και ανάπτυξη ισχυρού λεωφορειακού συστήματος πάνω στους ίδιους διαδρόμους. Εφόσον αυξανόταν η επιβατική κίνηση, η υποδομή θα μπορούσε αργότερα να εξελιχθεί σε τραμ.

Εδώ βρίσκεται και η ουσιαστική διαφορά της σημερινής συζήτησης. Η Υπουργός προτάσσει την απόδοση των λεωφορειών πριν από το επόμενο βήμα. Ο Δήμαρχος θεωρεί ότι η μελέτη του επόμενου βήματος πρέπει να αρχίσει από τώρα, επειδή ετοιμάζονται οι συμβάσεις λεωφορειών για την περίοδο 2030 έως 2040 και επειδή ένα μεγάλο έργο σταθερής τροχιάς χρειάζεται χρόνια για μελέτες, αδειοδοτήσεις και χρηματοδότηση. Η ίδια η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων επισημαίνει ότι η επιλογή χάραξης, οι περιβαλλοντικές διαδικασίες, οι σχεδιασμοί και οι άδειες μπορεί να απαιτήσουν χρόνια πριν ακόμη αρχίσει η κατασκευή.

Μια συζήτηση τουλάχιστον 24 ετών

Η ιδέα κάθε άλλο παρά καινούργια είναι, καθώς ήδη από τον Οκτώβριο του 2002, ο τότε Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων Αβέρωφ Νεοφύτου είχε ανακοινώσει πρόθεση εκπόνησης μελέτης για τραμ στη Λευκωσία. Τότε γινόταν λόγος ακόμη και για δίκτυο περίπου 40 χιλιομέτρων με κόστος μεταξύ 300 και 400 εκατ. κυπριακών λιρών, ενώ είχε αναφερθεί και ενδιαφέρον ιδιωτικής εταιρείας για κατασκευή και λειτουργία του συστήματος.

Το 2010 το Ολοκληρωμένο Γενικό Σχέδιο Κινητικότητας προχώρησε περισσότερο και πρότεινε τρεις πιθανές γραμμές που σχημάτιζαν ουσιαστικά ένα τρίγωνο μεταξύ του κέντρου της Λευκωσίας, του νέου Γενικού Νοσοκομείου και της περιοχής Κρατικής Έκθεσης και Μακαρίου Σταδίου. Η προκαταρκτική αξιολόγηση κατέληγε στην ανάγκη για βαθύτερες έρευνες και πλήρη μελέτη σκοπιμότητας.

Το Τοπικό Σχέδιο Λευκωσίας του 2016 περιέλαβε επίσης το τραμ, με την εξέταση δικτύου που θα συνέδεε τέσσερα μεγάλα κέντρα, την Πλατεία Σολωμού, το Γενικό Νοσοκομείο, το Μακάριο Στάδιο και περιοχή κοντά στο Δημαρχείο Σιροβόλου. Το ίδιο έγγραφο υπογράμμιζε ότι τελική απόφαση θα έπρεπε να ληφθεί μετά την ολοκλήρωση λεπτομερών μελέτης σκοπιμότητας.

Σε επόμενο στάδιο το Υπουργείο

Μεταφορών και ο Δήμος Λευκωσίας ολοκλήρωσαν τεχνοοικονομική μελέτη για δύο κύριους άξονες, τις λεωφόρους Σιροβόλου και Λεμεσού, συνολικού μήκους 14,2 χιλιομέτρων. Μετά την αξιολόγηση της JASPERS αποφασίστηκε η πρώτη παρέμβαση να είναι η δημιουργία λεωφορειολωρίδων, ώστε να αναπτυχθεί η επιβατική κίνηση και να αυξηθούν οι πιθανότητες να καταστεί μελλοντικά βιώσιμο το τραμ.

Ο άξονας του τραμ κατασκευάζεται ήδη

Στο πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής 2021 έως 2027 υπάρχει έργο προϋπολογισμού €5 εκατ. για τη διαμόρφωση του άξονα προτεραιότητας λεωφορείων και τραμ της Λευκωσίας, αρχικά με λεωφορειολωρίδες. Η διαδρομή περνά από τη λεωφόρο Σιροβόλου, τη Δημοσθένη Σεβέρη, τη Γρηγόρη Αυξεντίου, την Πλατεία Σολωμού, τη Μακαρίου και τη λεωφόρο Λεμεσού μέχρι το Γενικό Νοσοκομείο. Με άλλα λόγια, μέρος της φιλοσοφίας του μελλοντικού συστήματος βρίσκεται ήδη στον κρατικό προγραμματισμό.

Ακόμη και τα νεότερα έγγραφα του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας περιλαμβάνουν τη μελέτη σκοπιμότητας για δίκτυο τραμ και την ανάπτυξη ταχείας αστικής συγκοινωνίας με ανάλυση κόστους και οφέλους. Σε σχετικό κρατικό σχεδιασμό προβλέπεται μάλιστα ότι μετά το 2030 οι άξονες που σήμερα εξυπηρετούνται από λε-

ωφορειολωρίδες θα μπορούσαν να μετατραπούν είτε σε σύστημα ταχείας διέλευσης λεωφορείων είτε σε τραμ.

Τι δείχνουν Μασσαλία, Λιέγη και Τάμπερε

Η ευρωπαϊκή σύγκριση είναι ιδιαίτερα σημαντική επειδή ο κ. Προύντζος επικαλείται πρόσφατα έργα, μεταξύ άλλων στη Μασσαλία, για την εκτίμηση των €25 έως €30 εκατ. ανά χιλιόμετρο. Τα επίσημα στοιχεία για την επέκταση της γραμμής T3 της Μασσαλίας, η οποία τέθηκε σε λειτουργία τον Ιανουάριο του 2026, δείχνουν συνολικό μήκος 6,2 χιλιομέτρων και 12 νέες στάσεις. Το έργο περιλαμβάνει επίσης νέο αμαξοστάσιο και χώρο Park&Ride 600 θέσεων. Ο συνολικός προϋπολογισμός της συγκεκριμένης φάσης ήταν €320 εκατ. Αυτό αντιστοιχεί, με απλή διαίρεση, σε περίπου €51,6 εκατ. ανά χιλιόμετρο.

Στη Λιέγη του Βελγίου, το νέο τραμ τέθηκε σε εμπορική λειτουργία τον Απρίλιο του 2025. Η γραμμή έχει μήκος 11,7 χιλιομέτρων και 23 σταθμούς. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων είχε καταγράψει συνολικό κόστος έργου περίπου €558 εκατ., στο οποίο περιλαμβάνονταν το αμαξοστάσιο και η αγορά των συρμών. Αυτό αντιστοιχεί περίπου σε €47,7 εκατ. ανά χιλιόμετρο. Η Λιέγη υλοποίησε το έργο μέσω σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και ταυτόχρονα αναδιοργάνωσε ολόκληρο το αστικό λεωφορειακό δίκτυο γύρω από το τραμ. Ο ιδιώτης χρηματοδοτεί και συντηρεί το σύστημα, αλλά η Περιφέρεια καταβάλλει στη συνέχεια συμβατική αμοιβή που καλύπτει την επένδυση, τη συντήρηση και τη λειτουργία. Συνεπώς, μια σύμπραξη δεν εξαφανίζει το δημόσιο κόστος, αλλά μεταβάλλει τον τρόπο και τον χρόνο με τον οποίο αυτό καταβάλλεται.

Το Τάμπερε της Φινλανδίας δείχνει

την άλλη πλευρά του εύρους. Για το αρχικό σχέδιο των 23,5 χιλιομέτρων η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων είχε καταγράψει συνολικό εκτιμώμενο κόστος €330 εκατ., ενώ η πρώτη γραμμή άρχισε να λειτουργεί το 2021. Το έργο παραδόθηκε κάτω από τον τελικό στόχο κόστους και συνδυάστηκε με ανακατασκευή δρόμων, δίκτυα ύδρευσης, ποδηλατικές υποδομές και αλλαγές στις λεωφορειακές γραμμές. Το 2026 εγκρίθηκε νέα περιφερειακή επέκταση 13,6 χιλιομέτρων με συνολικό εκτιμώμενο κόστος €455 εκατ., ποσό που περιλαμβάνει επέκταση αμαξοστασίου και νέο τροχαίο υλικό.

Οι αριθμοί αποδεικνύουν γιατί το κόστος ανά χιλιόμετρο χρειάζεται προσοχή, γιατί άλλο έργο περιλαμβάνει μόνο τη γραμμή και άλλο εμπεριέχει απαλλοτριώσεις, μετακίνηση υπόγειων δικτύων, ανάπλαση δρόμων, αμαξοστάσιο, συρμούς, γέφυρες, χώρους στάθμευσης και νέα συστήματα σηματοδότησης. Η ίδια η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σημειώνει ότι το κόστος ενός τραμ μπορεί να μεταβάλλεται δραματικά ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες. Επομένως, τα €500 έως €600 εκατ. για τη Λευκωσία δεν μπορούν ακόμη ούτε να επιβεβαιωθούν ούτε να απορριφθούν χωρίς σαφή τεχνικό ορισμό του τι ακριβώς περιλαμβάνεται στο ποσό.

Οι τρεις μεγάλες προκλήσεις

Σημειώνεται πως, για να πετύχει ένα τραμ, χρειάζεται να κινείται με προτεραιότητα και με ανταγωνιστικό χρόνο διαδρομής. Η JASPERS είχε εισηγηθεί για τη Λευκωσία πιο αποφασιστική παραχώρηση οδικού χώρου στις δημόσιες μεταφορές. Αυτό σημαίνει ότι η δυσκολότερη πολιτική απόφαση ενδέχεται να μην είναι η εξεύρεση €600 εκατ., αλλά η αφαίρεση λωρίδων κυκλοφορίας ή θέσεων στάθμευσης από το ιδιωτικό αυτοκίνητο σε ορισμένους

από τους σημαντικότερους δρόμους της πρωτεύουσας. Χωρίς ουσιαστική προτεραιότητα, ένα τραμ που θα εγκλωβίζεται στην ίδια κυκλοφορία με τα αυτοκίνητα κινδυνεύει να χάσει το βασικό συγκριτικό του πλεονέκτημα, δηλαδή την ταχύτητα και την αξιοπιστία.

Το δεύτερο ερώτημα αφορά τη ζήτηση, καθώς η JASPERS ήταν σαφής ότι ένα τραμ χρειάζεται ισχυρή βάση υφιστάμενων χρηστών δημόσιων μεταφορών και ζήτηση που να δυσκολεύεται πλέον να εξυπηρετηθεί αποτελεσματικά μόνο με λεωφορεία. Ο Προύντζος αναφέρει ότι το μερίδιο των λεωφορείων στις μετακινήσεις παραμένει περίπου στο 4% με 5%. Αν αυτό επιβεβαιωθεί

παράλληλες πολεοδομικές αποφάσεις με περισσότερες κατοικίες, θέσεις εργασίας και υπηρεσίες γύρω από τους σταθμούς. Σε διαφορετική περίπτωση, υπάρχει ο κίνδυνος να κατασκευαστεί μια ακριβή υποδομή χωρίς την αναγκαία συγκέντρωση επιβατών κατά μήκος της γραμμής.

Από τη μελέτη στη βιωσιμότητα

Ο χρόνος έχει επίσης σημασία, αφού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη παρουσιάσει την πρότασή της για τον επόμενο ευρωπαϊκό προϋπολογισμό της περιόδου 2028 έως 2034, με την Πολιτική Συνοχής να εξακολουθεί να περιλαμβάνει χρηματοδότηση μεταφορικών υποδομών και βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχει εξασφαλισμένη ευρωπαϊκή χρηματοδότηση για τραμ στη Λευκωσία. Σημαίνει, όμως, ότι, εάν η Κύπρος θελήσει να διεκδικήσει συγχρηματοδότηση, το έργο θα πρέπει να διαθέτει ώριμη χάραξη, μελέτη σκοπιμότητας, ανάλυση κόστους και οφέλους και καθαρό μοντέλο υλοποίησης.

Έπειτα από τουλάχιστον 24 χρόνια συζητήσεων, η Λευκωσία δεν βρίσκεται ακόμη στο σημείο να αποφασίσει αν θα αγοράσει συρμούς ή πότε θα τοποθετήσει τις πρώτες ράγες. Βρίσκεται όμως σε ένα σημείο όπου μπορεί να αποφασίσει αν θα κρατήσει το τραμ ως διαρκή μελλοντική υπόσχεση ή αν θα το υποβάλει σε μια σύγχρονη, αυστηρή και διαφανή δοκιμασία βιωσιμότητας. Το αποτέλεσμα μιας τέτοιας μελέτης μπορεί να είναι τραμ, μπορεί να είναι ένα ισχυρό σύστημα ταχείας διέλευσης λεωφορείων ή μπορεί να δείξει ότι απαιτείται πρώτα σημαντική αύξηση της επιβατικής βάσης. Το κρίσιμο είναι η απάντηση να δοθεί πριν οι επιλογές της επόμενης δεκαετίας κλειδώσουν ξανά τη Λευκωσία σε ένα μοντέλο μετακίνησης, που όλοι συμφωνούν ότι χρειάζεται αλλαγή.

“
Χωρίς ουσιαστική προτεραιότητα, ένα τραμ που θα εγκλωβίζεται στην ίδια κυκλοφορία με τα αυτοκίνητα κινδυνεύει να χάσει το βασικό συγκριτικό του πλεονέκτημα, δηλαδή την ταχύτητα και την αξιοπιστία

μέσα από την επικαιροποιημένη μελέτη κινητικότητας, τότε η χαμηλή χρήση αποτελεί ταυτόχρονα επιχείρημα υπέρ μιας μεγάλης αλλαγής και προειδοποίηση για τη βιωσιμότητα μιας επένδυσης εκατοντάδων εκατομμυρίων.

Τρίτο ζήτημα είναι η αστική ανάπτυξη, που ήδη από το Τοπικό Σχέδιο του 2016 επισημαινόταν ότι η πυκνότητα κατοίκησης και ανάπτυξης επηρεάζει καθοριστικά την οικονομική αποδοτικότητα των δημόσιων μεταφορών. Ένα τραμ μπορεί επομένως να απαιτεί

ΑΠΟΨΗ **ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ**

Η κρίση των πυραύλων της Κούβας και η Τουρκία

Οκτώβριος εθίσται να φέρνει στη μνήμη των διεθνολόγων την κρίση των πυραύλων της Κούβας του 1962. Εκείνο το γεγονός υπήρξε η πιο κρίσιμη στιγμή μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Σοβιετικής Ενώσεως κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, η οποία έφερε τις δύο υπερδυνάμεις στο όριο του πυρηνικού πολέμου. Αιτία της κρίσεως αποτέλεσε η εγκατάσταση σοβιετικών πυραύλων με πυρηνικές κεφαλές στην Κούβα, ως απάντησης στην εγκατάσταση αμερικανικών πυρηνικών πυραύλων μέσου βεληνικού Jupiter PGM-19 στην Τουρκία (έξω από τη Σμύρνη) και την Ιταλία. Η κρίσιμη διήρκεσε 13 ημέρες. Άρχισε στις 16 Οκτωβρίου και τερματίστηκε στις 28 Οκτωβρίου του 1962, όταν ο Σοβιετικός ηγέτης, Νικίτα Χρουστσόφ, ανακοίνωσε ότι η εγκατάσταση πυραύλων στην Κούβα θα σταματούσε και οι πύραυλοι θα επεστρεφάν στην ΕΣΣΔ. Σε αντάλλαγμα, ο Αμερικανός Πρόεδρος Τζον Κέννεντι δεσμεύτηκε πως οι ΗΠΑ δεν θα εισέβαλλαν στην Κούβα, ενώ, παράλληλα, απεδέχθη μυστικούς την απομάκρυνση των αμερικανικών πυραύλων από την Τουρκία και την Ιταλία.

Σε σχέση με την Τουρκία, η κρίσιμη του 1962, πέραν του ότι έθεσε σε πυρηνικό κίνδυνο την ύπαρξη της ίδιας της χώρας, αποτέλεσε ένα κρίσιμο τεστ για τα όρια και τις αντοχές των αμερικανο-τουρκικών σχέσεων. Σε επίπεδο θεωρίας των διεθνών σχέσεων, παραμένει ένα κλασικό παράδειγμα για το κόστος και τους κινδύνους που ενυπάρχουν για το μικρότερο και πιο αδύναμο κράτος σε μία συμμαχία με ένα μεγαλύτερο και πιο ισχυρό κράτος, αφού ο ηγεμονισμός εκδηλώνεται και μεταξύ συμμάχων και όχι μόνο μεταξύ αντιπάλων.

Όταν το 1959 η Τουρκία προσέφερε με ενθουσιασμό το έδαφός της, στο πλαίσιο της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, για να εγκατασταθούν οι πύραυλοι Jupiter, υπελόγησε ότι θα απέκομιζε δύο στρατηγικά οφέλη: Πρώτον, ότι θα μεγιστοποιούσε τους συντελεστές ισχύος της έναντι της ΕΣΣΔ (υπενθυμίζεται ότι η Τουρκία από το 1952 είχε γίνει μέλος του ΝΑΤΟ) και δεύτερον, ότι ο γεωστρατηγικός ρόλος της χώρας θα ανεβαθμιζότο στον στρατηγικό σχεδιασμό του ΝΑΤΟ, σε βαθμό που η τουρκική κυβέρνηση πίστευε ότι οι σχέσεις με τις ΗΠΑ θα ελάμβαναν τον χαρακτήρα γεωστρατηγικής εξαρτήσεως από την Τουρκία.

Οι Τούρκοι δικαιολογώντας την εγκατάσταση των πυραύλων προέβαλαν ως επιχείρημα τον σοβιετικό κίνδυνο, τις κοινές αξίες του Δυτικού κόσμου στον Ψυχρό Πόλεμο και τη συμβατική υποχρέωση των ΗΠΑ να ενισχύσουν την άμυνα των συμμάχων τους έναντι της ΕΣΣΔ.

Αν και ο Τζον Κέννεντι ήθελε να αποφύγει την πυρηνική σύγκρουση με την ΕΣΣΔ, όπως άλλωστε και ο Χρουστσόφ, όταν άρχισε η κρίσιμη βρέθηκε σε ένα επώδυνο δίλημμα: Είτε να υποχωρήσει παίρνοντας τους πυραύλους από την Τουρκία είτε να ρισκάρει ένα θερμό πυρηνικό επεισόδιο με καταστροφικές συνέπειες. Το δίλημμα προέκυψε λόγω της επιστολής που του απέστειλε ο Χρουστσόφ, διασυνδέοντας την άρση των σοβιετικών πυραύλων από την Κούβα με την άρση των αμερικανικών πυραύ-

λων από την Τουρκία. Έτσι, στην αρχή ζήτησε από τους συμβούλους του να γίνει διαπραγματεύσεις με την Τουρκία, προκειμένου η τουρκική κυβέρνηση να ζητήσει η ίδια την απομάκρυνση των πυραύλων από το έδαφός της, για να πάρει αρνητική απάντηση με την κατηγορηματική επισήμανση ότι η Τουρκία ήταν έτοιμη να αντιμετωπίσει θερμό επεισόδιο με την ΕΣΣΔ.

Σε αυτό το σημείο, ο Κέννεντι αισθανόταν εγκλωβισμένος διότι αν προχωρούσε σε μονομερή απόφαση για απομάκρυνση των πυραύλων από την Τουρκία αυτό θα σήμαινε ήττα από τους Σοβιετικούς και ταυτόχρονα θα έμενε εκτεθειμένος στους ΝΑΤΟϊκούς συμμάχους, αφού θα έδειχνε ότι εγκατέλειπε την Τουρκία έναντι της σοβιετικής απειλής.

Η πρώτη διεξόδος δόθηκε στον Κέννεντι όταν η μυστική διπλωματία που ανέπτυξε, εκείνες τις 13 μέρες του Οκτωβρίου, απέδωσε στο να πείσει τον Χρουστσόφ να στείλει μία νέα επιστολή, στις 28 Οκτωβρίου, στην οποία να μη γίνεται ρητή αναφορά στους πυραύλους που ήταν στην Τουρκία. Η αποδοχή της επιστολής εκείνης σήμανε και το τέλος της κρίσεως.

Το πρόβλημα τώρα ήταν πώς θα έπείθαν την Τουρκία να αποδεχθεί την απομάκρυνση των Jupiter από το έδαφός της. Η τουρκική κυβέρνηση, βεβαίως, δεν γνώριζε για τη μυστική συμφωνία του Κέννεντι με τον Χρουστσόφ. Τελικώς, οι Αμερικανοί επέλεξαν να επιλύσουν το πρόβλημα ενόψει του ΝΑΤΟ. Έκαναν δηλαδή εισήγηση να αντικατασταθούν οι Jupiter, οι οποίοι ήταν παλαιάς τεχνολογίας, με το σύστημα UGM-27 Polaris, με το οποίο οι πύραυλοι εκτοξεύοντο από υποβρύχια. Αυτό σήμαινε ότι δεν θα χρειαζόντο πλέον κερσαίες βάσεις στην Τουρκία για τους πυρηνικούς πυραύλους. Έτσι, ΗΠΑ και Τουρκία συμφώνησαν, στις 17 Φεβρουαρίου 1963, να γίνει η αντικατάσταση και στις 25 Απριλίου ο Αμερικανός Υπουργός Άμυνας, Ρόμπερτ Μακναμάρα, ενημέρωσε τον Κέννεντι ότι η αποστολή εξετελέσθη! Πέρασε βέβαια καιρός μέχρι να αποκαλυφθεί ότι οι Αμερικανοί εξαπάτησαν τους Τούρκους.

Σήμερα, περισσότερο από εξι δεκαετίες μετά, η ιστορία αυτή καταδεικνύει ότι η γεωστρατηγική θέσις της Τουρκίας συνέβαλε τα μέγιστα στην έκρηξη της κρίσεως μεταξύ των δύο υπερδυνάμεων. Στο τέλος όμως οι ΗΠΑ διαπραγματεύτηκαν τη γεωστρατηγική σημασία της χώρας χωρίς τη γνώση και τη συγκατάθεση της τουρκικής κυβερνήσεως.

Συνεπώς, μία συμφωνία μεταξύ των υπερδυνάμεων, μπορεί να αποβεί μειονέκτημα για τα μικρά κράτη. Η απομάκρυνση των πυραύλων μείωσε τη στρατηγική σημασία της Τουρκίας και, ως εκ τούτου, τη διαπραγματευτική της ικανότητα σε σχέση με τις ΗΠΑ. Έτσι, την επόμενη φορά που η Τουρκία θα ευρίσκετο σε αντιπαράθεση με την ΕΣΣΔ, οι Αμερικανοί φρόντισαν να υπενθυμίσουν στους Τούρκους ότι, όταν υπάρχει αντιπαράθεση συμφερόντων μεταξύ ημών και υμών, τότε υπερτερούν τα ημέτερα συμφέροντα. Αυτό ακριβώς έγινε με την επιστολή του Λίντον Τζόνσον προς Ινονού το 1964, για να αποτρέψει τουρκική εισβολή στην Κύπρο.

Πρωτοφανές επίτευγμα παρέλασης

“
ΛΑΖΑΡΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΣ

ΣΑΦΕΣΤΑΤΟ, ξεκάθαρα ορατό και χωρίς παρόια νκηρό μήνυμα Ικανότερης Ισχύος Αποτροπής για ν' αποτρέψει πειστικά τη δική της επιθετικότητα, έλαβε απευθείας την παρελθούσα Πέμπτη, 1η Οκτωβρίου 2026, η επιβουλευόμενη Τουρκία Κατακτητής. Κοινοποίησιμο και προς κάθε ενδιαφερόμενο. Πεμπάμενο εκ της μη κατεχόμενης επί 52 χρόνια από τον τουρκικό Ατίλα '74 Λευκωσίας. Μήνυμα πολυεθνικής «ομοχειρίας» από την Κύπρο, την Ελλάδα, την Αίγυπτο, τη Γαλλία, τις ΗΠΑ και τη Βρετανία. Έξ κράτη αυτοπροσώπως και ενιστάως παρόντα. Κι ένα εβδομο, εμμέως μεν εμπράκτως δε, με τα οπλικά συστήματά του στο κυπριακό έδαφος, τον Ισραήλ.

- Το έστειλε η διασώζόμενη από τον Ελληνισμό της Αντίστασης Κυπριακή Δημοκρατία.

- Με την πρωτοφανή στην ιστορία των ετίσεων, από το 1982, φειντή στρατιωτική της παρέλαση για την 1η Οκτωβρίου, ημέρα του εορτασμού της 66χρονης και δεινοπαθούσας Ανεξαρτησίας της.

- ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ, καθ' ότι εφέτος, η εξοπλιζόμενη ήδη ΚΑΙ με υπερσύγχρονα ισραηλινά αμυντικά συστήματα Εθνική Φρουρά και η ΕΛΔΥΚ, υπό την σκέπη και της παρούσας στην Αεροπορική Βάση «Ανδρέας Παπανδρέου» της Πάφου με τα F-16 Viper και το έμβλημα «Η ΚΥΠΡΟΣ ΚΕΙΤΑΙ ΠΛΗΣΙΟΝ» ελλα-δικής μας Πολεμικής Αεροπορίας παρήλασε έχοντας μαζί της τα σταλθέντα επί τούτου πεζοπόρα στρατιωτικά αγήματα των Ενόπλων Δυνάμεων, άλλων τεσσάρων κρατών:

- (α) της Αιγύπτου,
- (β) της Γαλλίας,
- (γ) της Βρετανίας και
- (δ) των Ηνωμένων Πολιτειών.

- ΑΙΣΗΜΑΤΑ τα οποία, σε άφωγους

οχηματισμούς, υπό το γενικό πρόσταγμα του διοικητή της 6ης Ταξιαρχίας της Εθνικής Φρουράς, ταξιαρχου Θεοφάνη Λουντίδη, παρήλασαν αποδίδοντας τον δέοντα χαιρετισμό στον επικεφαλής της εξέδρας των επισήμων Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, Νίκο Φ. Χριστοδουλίδη. Πλαισιωμένο από τους Υπουργούς Άμυνας Κύπρου και Ελλάδος Βασίλη Πάλμα και Νίκο Δένδια, τον Αρχηγό της Εθνικής Φρουράς, αντιστράτηγο Εμμανουήλ Θεοδώρου και τον Αρχηγό των ελλα-δικών μας Ενόπλων Δυνάμεων στρατηγό Δημήτριο Χούπη. Παρόντων στην εξέδρα των επισήμων, στην παρέλαση της 66ης επετείου της διασώζουσας Κυπριακής Δημοκρατίας στη Λευκωσία:

τορπλικών του 6ου Αμερικανικού Στόλου, αρχιπλοίαρχου Kelechi Ndukwe.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΛΛΑΦΟΥΣ, στη λεωφόρο Ιωσήφ Χατζιωσήφ Σιροβόλου της διχοτομημένης από τους Τούρκους κατακτητές Λευκωσίας. Με καιεύθυνση παρελάνοντων, εκόντων ευθέως στον απέναντι ορίζοντα, τον σκλαβωμένο από τους Ατίλεις εισβολείς Πενταδάκτυλο.

- Προφανώς χωρίς την άδεια και μάλλον προς... κακοφανισμό της «πολυτιμης» ΝΑΤΟϊκής συμμάχου Τουρκίας, τα στρατιωτικά αγήματα του Αμερικανού Προέδρου, Ντόναλντ Τραμπ, του Γάλλου Προέδρου, Εμμανουέλ Μακρόν, του Αιγύπτιου Προέδρου, Αμπνέλ Φατάχ αλ Σίσι, του Βρετανού Πρωθυπουργού, Άνι Μπέρναμ,

ΜΕΣΑ στις άκρως επικίνδυνες συνθήκες που προκάλεσαν στον κόσμο και στην περιοχή μας τα τελευταία τέσσερα χρόνια η συνεχιζόμενη από 24η Φεβρουαρίου 2022 ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και η ισλαμιστική επίθεση από 7η Οκτωβρίου 2023 στη Μέση Ανατολή, με τις διευρυνόμενες έκτοτε πολεμικές συρράξεις, η Ελλάδα και η Κύπρος κατόρθωσαν να αυξάνουν αλματώδως την ΑΣΦΑΛΕΙΑ του Ελληνισμού

- (1) Του Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων του Ηνωμένου Βασιλείου, πτέραρχου Sir Richard Knighton,

- (2) του Υπαρχηγού των Ναυτικών Γαλλικών Δυνάμεων Μεσογείου (CECMED), υποναύαρχου Mackara Ouk,

- (3) του Υπαρχηγού της Στρατιωτικής Αστυνομίας της Αιγύπτου, υποστράτηγου Mohamed Saad El-Din Shams El-Din και

- (4) του Διοικητή της Μοίρας Αντι-

του Ελλα-δικού μας Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, μαζί με τον επί του πεδίου επικεφαλής Κύπριο Πρόεδρο, Νίκο Χριστοδουλίδη, έστειλαν, ένα ανοικτό τοις πάσι, επιστολόγιο στον Τούρκο Πρόεδρο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, που λέει ότι:

«Η λιλιπούτεια, μη Εκλιπούσα, 66χρονη ήδη Κυπριακή Δημοκρατία, ΔΕΝ είναι μόνη, ΔΕΝ είναι αθωράκιση, ΔΕΝ είναι για τα δόντια σου, κάτσε σ' αβγά σου»...

Μετά βεβαιότητα, τουρκιστί μεταφραζόμενο, έτσι ακριβώς το έλαβαν στην Αγκυρα...

ΕΙΝΑΙ η διά της επιδέξιας διπλωματικής προσπάθειας, προϊόν της αξιοποίησης συγχρημακώς συμπιπόντων κοινών συμφερόντων στην περιοχή στις μέρες μας, η ενδυνάμωση των Εξωτερικών (διακρατικών) Συντελεστών της Εθνικής Ισχύος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Απαραίτητως αναγκαίων. Προσπεφμενων στους Εσωτερικούς Συντελεστές Ισχύος. Γνώστης προφανώς της διαίωνα Διδαχής Θουκυδίδη ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης, αυτούς τους «Συντελεστές» ονομάζει «Παράγοντες», αληθώς και εμπράκτως παραγωγούς της εθνικής ΙΣΧΥΟΣ.

- Ανάμεσά τους πρώτος - πρώτος θεμελιός, ως εκ των ων ουκ άνευ ανέκαθεν, η Εθνική Συνοχή: Η απαλλαγή, η οριστική απουσία, η παντελής ανυπαρξία και ο συνειδητός παλλαϊκός εξοστρακισμός των Εθνικών Διχασμών. Επίτευγμα διαρκές, εμφανές και ΕΔΩ και ΕΞΩ. Ορατό ιδίως και από την ματαιώς караδοκούσα Αγκυρα για αξιοποιήσιμους Εφιάλτες σαν εκείνους του ολέθριου 1974.

- Έτσι κι εφέτος, πάλι αναντίρρητη η επαλήθευση αυτοπροσώπως: Ασχέτως των φυσιολογικών κομματικών αναπαραθέσεων για τις επόμενες προεδρικές εκλογές του 2028, στην στρατιωτική παρέλαση της 1ης Οκτωβρίου των Ενόπλων Δυνάμεων Κύπρου και Ελλάδος με τη συμμετοχή Αιγύπτου, Γαλλίας, ΗΠΑ, Βρετανίας, οι παρόντες στην εξέδρα, επικεφαλής των εξ υπαρχακής αποστολής ανταγωνισμένων κομμάτων, η Αννίτα Δημητρίου του ΔηΣυ, ο Στέφανος Στεφάνου του ΑΚΕΛ, ο Χρίστος Χρίστου του ΕΛΑΜ, ο Νικόλας Παπαδόπουλος του ΔηΚο, ο Οδυσσεύς Μιχαηλίδης του «Αλματος», ο Φειδίας Παναγιώτου της ΑμΔη, επιδεικνύοντας την πρηνεινότητα υψηλόβαθμη παλλαϊκή ενότητα, ομοψύχως χαιρέτισαν το φειτό επίτευγμα της

Κυπριακής Δημοκρατίας. Στερώντας έτσι από τους όποιους κακόποιους και κακόβουλους σχολιαστές οποιοδήποτε επιχείρημα για τα συνθήκη μικροπρεπή δηλητηριά τους...

ΜΕΣΑ στις άκρως επικίνδυνες συνθήκες που προκάλεσαν στον κόσμο και στην περιοχή μας τα τελευταία τέσσερα χρόνια η συνεχιζόμενη από 24η Φεβρουαρίου 2022 ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και η ισλαμιστική επίθεση από 7η Οκτωβρίου 2023 στη Μέση Ανατολή, με τις διευρυνόμενες έκτοτε πολεμικές συρράξεις, η Ελλάδα και η Κύπρος κατόρθωσαν να αυξάνουν αλματώδως την ΑΣΦΑΛΕΙΑ του Ελληνισμού.

- Με ύψιστη προτεραιότητα την ενδυνάμωση της Ισχύος Αποτροπής, σε επίπεδο πειστικής προς άπαντες ικανότητας (Ενοπλες Δυνάμεις, Πανεθνική Ενότητα, Ανθεκτική Οικονομία και Διεθνείς Σχέσεις, Διακρατικές Συνεργασίες, Συμμαχικών Συμφερόντων) έναντι της μονίμως караδοκούσας τουρκικής επεκτατικότητας.

Επακριβώς τούτο επέδειξε με σαφέςτατο τρόπο η φειντή παρέλαση της 1ης Οκτωβρίου στη Λευκωσία. Στη διάρκεια μίας ώρας συβαρής διέλευσης, οι άσπογοι οχηματισμοί υπερηφάνειας των ανδρών και των γυναικών, αξιωματικών, υπαξιωματικών, οπλιτών, σμηνιτών και ναυτών, μονίμων, συμβασιούχων και κληρωτών, εφεδρων και εθνοφυλάκων των μονάδων της Εθνικής Φρουράς, της ΕΛΔΥΚ και των άλλων υπηρεσιών ασφαλείας, μηχανοκινήτων, πεζοπόρων και ιπταμένων, που την παρελθούσα Πέμπτη για πρώτη φορά στην ιστορία παρήλασαν μαζί με στρατιωτικά αγήματα Αιγυπτίων, Γάλλων, Βρετανών και Αμερικανών, πιστοποιήσαν εμφανέστατα αυτό το υποδειγματικό επίτευγμα της πολιτικής των κυβερνήσεων Λευκωσίας και Αθηνών.

Χριστοδουλίδη, διαπραγματεύεστε την κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας με την τουρκοδιζωνική!

“
ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Απευθύνομαι στον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Ν. Χριστοδουλίδη όχι μόνο ως δημοσιογράφος, αλλά ως απλός, Έλληνας πολίτης, που γεννήθηκε πριν από τον ίδιο και έζησε περισσότερα γεγονότα απ' όσα αυτός νομίζει ότι γνωρίζει. Δεν είναι η πρώτη φορά που κρίνω και επικρίνω έντονα την ακολουθούμενη από τον Πρόεδρο πολιτική στο Κυπριακό.

Όπως και πολλοί άλλοι πολίτες, τρέφαμε την ψευδαίσθηση ότι ο Ν. Χριστοδουλίδης, ως διπλωμάτης, πρώτα, ως Υπουργός Εξωτερικών, ύστερα, και αργότερα ως υποψήφιος για την Προεδρία της Δημοκρατίας, θα έφερνε τον αέρα και την ελπίδα της αλλαγής. Και ταυτόχρονα της απαλλαγής από το μικρονοϊκό, μεταπρατικό, διεφθαρμένο και σάπιο κομματικό και πολιτικό κατεστημένο που κατέστρεψε την Κύπρο.

Προεκλογικά, ο Ν. Χριστοδουλίδης υποσχέθηκε τα πάντα. Μετεκλογικά, διέγραψε σχεδόν τα πάντα. Βουλευόμενος και αυτός, οχυρώθηκε πίσω από ψηφίσματα και τη λεγόμενη «διεθνή κοινότητα» για να ψαλμωδεί δυνατώτερα από τους προκατόχους του, τον τουρκοδιζωνικό αμανέ. Αλλά, προσέξτε: Τον προτάσσει πασπαλισμένο με το Κοινοτικό Κεκτημένο, τις αρχές, αξίες και τις τέσσερις ελευθερίες της ΕΕ. Ποιους κοροϊδεύει; Ο Πρόεδρος προκλήθηκε από εμάς και άλλους να εξηγήσει, επιτέλους, πώς, πόσο και πού ταυτίζεται η τουρκοδιζωνική με τις αρχές της ΕΕ.

Άκρα του τάφου σιωπή αλλά, καθημερινή, στεντόρεια ψαλμωδία υπέρ της διζωνικής, διότι υπάρχει λόγος: Το τουρκοδιζωνικό ΔΗΣΑΚΕΛ δεν σηκώνει... ασειδίπτες. Εξάλλου, πάμε σε προεδρικές εκλογές, τα δύο κόμματα είναι μεγάλες δεξαμενές ψήφων, συνεπώς χρειάζονται μερικά χάρδια στα αφιά τους. Στις 23/9/2026, ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης προσφώνησε τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Προηγήθηκε η ομιλία του Τούρκου Προέδρου.

Ο Ερντογάν, γι' ακόμα μια φορά, κάλεσε τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ να αναγνωρίσουν την «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου» και να εγκαθιδρύσουν «πολιτικές, διπλωματικές και οικονομικές σχέσεις με αυτό το κράτος». Την επομένη, ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης απάντησε στον σουλτάνο. Άκουσε, είπε, με προσοχή τις «αναφορές στο Διεθνές Δίκαιο, στον σεβασμό της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας όλων των κρατών. Στην παράνομη κατοχή, στο δράμα των προσφύγων. Εντούτοις, σε σχέση με την Κύπρο, η Τουρκία πρέπει το ακριβώς αντίθετο. Μέγιστη υποκρισία», αναφώνησε με ευγένεια ο Ν. Χριστοδουλίδης.

«Ο Πρόεδρος Ερντογάν έκανε επίσης εκτενή αναφορά στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Αλλά οι πολιτικοί κρίνονται όχι από τα λόγια, αλλά από τις πράξεις τους. Κύριε Ερντογάν, εάν επιθυμείτε να επικαλείστε τον Χάρτη, πρέπει πρώτα να τον εφαρμόζετε», κατέληξε ο Κύπριος Πρόεδρος.

Ο Ν. Χριστοδουλίδης δίνει την εντύπωση, όπως και όλοι σχεδόν οι Κύπριοι πολιτικοί, ότι υποφέρει από

ανίατη πολιτική κώφωση και τύφλωση. Φαίνεται να μην ακούει, να μη βλέπει και, κυρίως, να μην καταλαβαίνει τι φωνάζουν εκκωφαντικά οι Τούρκοι. Από το 2021 διακήρυξαν επίσημα ότι δεν ενδιαφέρονται πλέον για λύση ομοσπονδίας, διζωνικής, δικαιοδικής,

κτορείο «Αναντολού», υπογράμμισε: «Η Τουρκική Δημοκρατία είναι, και, εγγυητής ολόκληρου του νησιού, και έτσι θα παραμείνει». Στις 17/10/2025, σε διαδικτυακή συνέντευξη, ο κατοχικός εγκαθέτος υποστήριξε ότι ο «τ/κ λαός» έχει «κράτος και αυτό είναι η

“

Ο Ν. Χριστοδουλίδης προκαλείται ξανά: Πιστεύει ότι διά της διζωνικής αποτρέπεται η τουρκοποίηση της Κύπρου; Είναι έτοιμος να υπογράψει τη θανατική διζωνική καταδίκη του τελευταίου φυλακίου του Ελληνισμού και τη βιολογική και ιστορική ευθανασία του; Διαφορετικά, ως τερματίζει τον βάνουσο εμπαιγμό των Ελλήνων και ως αναπετάσει τα λάβαρα μιας νέας, σωτήριας στρατηγικής απελευθέρωσης και απαλλαγής της Κύπρου από τον Ασιατή Μογγόλο

και επιμένουν σε λύση δύο κρατών.

Το επαναλαμβάνουν καθημερινά, όπως ο Ερντογάν έκανε και στη Γεν. Συνέλευση του ΟΗΕ. Ο πεφιλημένος των Χριστοδουλίδη, Στέφανου και Αννίτας, Έρχιουρμαν, δεν αφήνεται αυτής της ξεκάθαρης τουρκικής πολιτικής. Στις 13/11/2025, ο σουλτάνος συναντήθηκε με τον εγκαθέτο της κατοχής, Έρχιουρμαν. Σε δηλώσεις του επανέλαβε ότι, από το 2017, δηλ. μετά το Crans Montana, η Τουρκία και η τ/κ πλευρά δεν θα ξαναμπούν σε συνομιλίες χωρίς προοπτική και ότι «η πιο ρεαλιστική και βιώσιμη λύση στην Κύπρο είναι η συνύπαρξη δύο κρατών».

Στις 25/10/2025, ο Έρχιουρμαν, σε συνέντευξή του στο τουρκικό πρα-

ΤΔΒΚ». Επέμεινε σε «ανάκτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων» των Τ/κ και στη συνέχιση των εγγυήσεων της Τουρκίας. Κατά καιρούς δήλωσε: «Δεν θα εγκαταλειφθούν οι αποτελεσματικές και δραστικές εγγυήσεις της Τουρκίας σε περίπτωση πιθανής λύσης του Κυπριακού». «Δεν είμαστε από εκείνους που λένε ότι η Αμμόχωστος, η Λευκωσία και η Κερύνεια μάς αρκούν. Η Πάφος, η Λεμεσός και η Λάρνακα είναι επίσης δικές μας».

Στις 20/10/2025, ο απόστρατος Τούρκος ναύαρχος, Τζεμ Γκιουρντενιζ, θεωρητικός του δόγματος της «Γαλάζιας Πατρίδας», σε άρθρο του με αφορμή την ανάδειξη του νέου ηγέτη των Τ/κ, έγραψε: «Η ασφάλεια της

Τουρκίας, η διατήρηση της Γαλάζιας Πατρίδας και η παρουσία του τουρκικού στρατού στο νησί είναι “ζητήματα υπαρξιακής σημασίας”. Η Τουρκία, η “ΤΔΒΚ” και η Γαλάζια Πατρίδα είναι αδιαίρετο σύνολο».

Πέντε ημέρες πριν από τις ψευδοεκλογές στα κατεχόμενα, η «Βουλή» ενέκρινε ψήφισμα (14/10/2025), με το οποίο υποστηρίζεται λύση δύο κρατών στο Κυπριακό. Αυτή η απόφαση δεσμεύει και τον Έρχιουρμαν. Η ελληνική πλευρά δεν ακούει, δεν καταλαβαίνει, εθελοτυφλεί. Βρίσκεται σε συνεχές, αδιαπέραστο αδιέξοδο εδώ και 52 χρόνια. Στοιχειώδης πολιτική ευθυκρισία και αποφασιστικότητα για διάσωση της Κυπριακής Δημοκρατίας από μια νέα, επαχθέστερη τουρκοκρατία, επιβάλλει ριζική επανατοποθέτηση του Κυπριακού για την αντιμετώπιση της τουρκικής στοχοθεσίας. Τι συμβαίνει και σήμερα;

Παραπρεϊται ένα χοντρό αλληλοπεριπαίξιμο μεταξύ Χριστοδουλίδη και Έρχιουρμαν, με σαρδώνειο υποβόλεα και εντολέα, την κατοχική Τουρκία. Και οι δύο θέλουν λύση, λένε. Και οι δύο είναι έτοιμοι για συνομιλίες, λένε. Και οι δύο ευχαριστούν τον ΓΓ του ΟΗΕ για τις καλές του υπηρεσίες. Αλλά... χάσμα δυσθεώρητον χωρίζει τις θέσεις τους. Η Τουρκία είναι ωμή: Απαιτεί λύση δύο κρατών με ή χωρίς την υπογραφή μας. Ο Χριστοδουλίδης επιμένει σε επιστροφή, εννιά χρόνια πίσω, στο Crans Montana, που ήδη κοινοτοποιοιήθηκε από την τουρκική πλευρά. Εκλιπαρεί, ικετεύει, παρακαλεί τον σουλτάνο να... σεβαστεί το Διεθνές Δίκαιο και να το εφαρμόσει στην πράξη.

Ο Ερντογάν εφαρμόζει στην πράξη

μόνο το δίκαιο του ισχυρού. Αλλά ακόμα και έτσι, δεν μπορεί να καταλύσει την Κυπριακή Δημοκρατία, που είναι ο πανίσχυρος θώρακας των νόμιμων κατοίκων της. Ο Ν. Χριστοδουλίδης επιμένει πως «η ΜΟΝΑΔΙΚΗ βάση επί της οποίας πρέπει να επιτευχθεί μια συνολική λύση» είναι η διζωνική ομοσπονδία. Εμφανώς δεν καταλαβαίνει ότι η διζωνική οδηγεί στον ίδιο εφιάλτη: Στην κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας σε δύο συνιστώσα κρατίδια ή πολιτείες, δηλ. στα δύο κράτη που απαιτούν οι Τούρκοι.

Ο Κύπριος Πρόεδρος ανυπακούει τι κάνει ή το παίζει απλώς καλόπαιδο για τα μάτια αδιάφορων και κυνικών τρίτων: Διαπραγματεύεται την κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας! Ποιος σοβαρός ηγέτης διαπραγματεύεται την ύπαρξη και επιβίωση του κράτους του; Προκαλείται ξανά: Πιστεύει ότι διά της διζωνικής αποτρέπεται η τουρκοποίηση της Κύπρου; Είναι έτοιμος να υπογράψει τη θανατική διζωνική καταδίκη του τελευταίου φυλακίου του Ελληνισμού και τη βιολογική και ιστορική ευθανασία του;

Διαφορετικά, ως τερματίζει τον βάνουσο εμπαιγμό των Ελλήνων και ως αναπετάσει τα λάβαρα μιας νέας, σωτήριας στρατηγικής απελευθέρωσης και απαλλαγής της Κύπρου από τον Ασιατή Μογγόλο. Με ριζική, μεθοδική και αξιόπιστη επανατοποθέτηση του Κυπριακού στηριγμένη στο Διεθνές Δίκαιο, στη νομιμότητα, στην απόρριψη τετελεσμένων και στην πανίσχυρη αμυντική θωράκιση της Κύπρου με αναζωογόνηση του Ενιαίου Αμυντικού Δόγματος. Ειδάλλως, ως αναμένουμε την επερχόμενη τουρκοποίηση.

Η ΑΓΚΥΡΑ ΑΥΞΑΝΕΙ ΤΗΝ ΑΠΕΙΛΗ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Τουρκικός... τυφώνας με επιθετικούς πυραύλους

Έχουν αναπτυχθεί οι TAYFUN Block-2 για χερσαίους στόχους και είναι στον δρόμο οι Block-3 για θαλάσσιους, όπως οι Belharra

ΓΙΑΝΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ,
Δρ των Διεθνών Σχέσεων

Με την οικογένεια των «Τυφώνων» αυξάνει την επιθετικότητα η Τουρκία σε βάρος της Κύπρου, της Ελλάδας, του Ισραήλ και άλλων κρατών, που βρίσκονται στην περιφέρεια των συνόρων της. Πρόκειται για 4 μοντέλα βαλλιστικών πυραύλων TAYFUN Block 1,2,3 και 4, γεγονός που δικαιολογεί την όποια αναβάθμιση των ελλαδικών ενόπλων δυνάμεων και της Εθνικής Φρουράς στο πλαίσιο της αποτροπής είτε αυτή ονομάζεται «Ασπίδα του Αχιλλέα» είτε άλλα οπλικά συστήματα.

Σε επιχειρησιακή ετοιμότητα

Η πρώτη δοκιμή των πυραύλων TAYFUN Block-1 είχε γίνει στις 18 Οκτωβρίου του 2022. Εκτοτε έχει μπει μπλόκο νερό στ' αυλάκι με διάφορες δοκιμές επί διαφόρων μοντέλων των εν λόγω πυραύλων. Τον Μάιο του 2026 ανακοινώθηκε επισήμως ότι οι πρώτοι πύραυλοι TAYFUN Block-2 έχουν παραδοθεί σε χερσαίες δυνάμεις του τουρκικού στρατού και, ως εκ τούτου, είναι έτοιμοι για δράση. Ο TAYFUN Block-2 διαθέτει:

1. Για την εμπέδωση του Block-2 υπάρχει σύγχυση επειδή η Roketsan δημοσιεύει «βελγικές πέραν των 280 χλμ.», όμως οι πραγματικές δοκιμές δείχνουν πολύ μεγαλύτερη απόσταση. Συναφώς, έχει επιβεβαιωθεί βολή περίπου 561 χλμ. Επί τούτου έχει αναφερθεί και ο Τούρκος Πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν. Σε δοκιμή του 2025 η δεσμευμένη θαλάσσια ζώνη εκτεινόταν περίπου μέχρι 750 χλμ. Άρα για τον Block-2 το ασφαλές επιβεβαιωμένο βελγικές μπορεί να είναι περίπου 561 χλμ., πιθανώς έως περίπου 750 km. Η εταιρεία κρατά μυστικό το βελγικές, λέγοντας ότι είναι πέραν των 280.

2. Δύο πυραύλους κάθε κινητός εκτοξευτής και πρόκειται για αυτοκινούμενο οπλικό σύστημα και: Α) Θέλει μικρό χρόνο προετοιμασίας για βολή. Β) Έχει δυνατότητα ταχείας αλλαγής θέσης και επιχειρησιακή λειτουργία ημέρα και νύχτα, κάτω απ' όλες τις καιρικές συνθήκες. Γ) Διαθέτει ανθεκτικότητα σε ηλεκτρονικές παρεμβολές και παρεμβολή δορυφορικής πλοήγησης.

3. Σύστημα καθοδήγησης που οδηγεί τον πύραυλο σε προκαθορισμένες γεωγραφικές συντεταγμένες, με ακρίβεια προσβολής περίπου 10 μέτρων από το επιλεγμένο σημείο στόχου. Η ίδια η κατασκευάστρια εταιρεία, Roketsan, αναφέρει ως χαρακτηριστικούς στόχους:

- Συστήματα αντιαεροπορικής άμυνας,
- κέντρα διοίκησης και ελέγχου,
- υπόστεγα στρατιωτικών αεροσκαφών,
- ελαφρά θωρακισμένα και μη θωρακισμένα συστήματα,
- κρίσιμες στρατιωτικές εγκαταστάσεις,
- στρατηγικούς στόχους.

Η απειλή στη θάλασσα

Οι TAYFUN Block-1 έχουν παραδοθεί στις τουρκικές ένοπλες δυνάμεις, οι δοκιμές συνεχίζονται επί του νέου μοντέλου, δηλαδή του TAYFUN Block-3, ο οποίος είναι βαλλιστικός πύραυλος εδάφους-εδάφους της ROKETSAN. Βρίσκεται ακόμη σε στάδιο δοκιμών και ανάπτυξης. Η σημαντικότερη επιβεβαιωμένη δοκιμή του πραγματοποιήθηκε στις 4 Ιουλίου 2026, με εκτόξευση από την περιοχή του αεροδρομίου Rize-Artvin στη Μαύρη Θάλασσα κατά μήκος των ακτών. Ο πύραυλος προσέβαλε επιτυχώς κινούμενο θαλάσσιο στόχο σε μεγάλη απόσταση, γεγονός που δείχνει ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως βαλλιστικός πύραυλος κατά πλοίων. Εκτοξεύεται από κινητό εκτοξευτή, ενώ σε σχετικό υλικό εμφανίζεται όχημα με δύο κάνιστρα πυραύλων. Η ακριβής εμβέλεια, το σύστημα θερματικής καθοδήγησης και τα στοιχεία της πολεμικής κεφαλής του Block-3 δεν έχουν ακόμη

Επιβεβαιώνεται η ανάγκη της «Ασπίδας του Αχιλλέα» και η ενίσχυση της Ε.Φ.

δημοσιοποιηθεί επισήμως.

Στρατηγικό όπλο

Ο TAYFUN Block-4 συνιστά το μεγαλύτερο αντιβαλλιστικό σύστημα της οικογένειας με μήκος περίπου 10 μέτρα, διάμετρο 938 χιλιοστά και βάρος εκτόξευσης περίπου 7.200

κιλά. Πρόκειται για κινητό βαλλιστικό πύραυλο μεγάλης εμβέλειας, με εκτόξευση από όχημα 8X8, πολεμική κεφαλή υψηλής εκρηκτικότητας θραυσμάτων και καθοδήγηση προς προκαθορισμένες συντεταγμένες. Η ακριβής μέγιστη εμβέλεια, η ταχύτητα και η ακρίβεια προσβολής δεν έχουν ανακοινωθεί επισήμως. Γίνεται λόγος, χωρίς να επιβεβαιωθεί, για 1.000 ως 1.500 χιλιόμετρα.

Το βασικό σημείο είναι ότι πρέπει να ξεχωρίζουμε τις εκδόσεις που έχουν επιβεβαιωθεί επισήμως, από εκείνες για τις οποίες υπάρχουν κυρίως δημοσιογραφικές αναφορές. Η σημερινή δημόσια εικόνα είναι η εξής:

Έκδοση TAYFUN / Block-1	Κατάσταση αρχική έκδοση	Κύριος ρόλος / στοιχεία
TAYFUN Block-2	σε υπηρεσία / παραγωγή	Η αρχική διαμόρφωση που εμφανίστηκε στις δοκιμές από το 2022. Η ονομασία «Block-1» χρησιμοποιείται πλέον αναδρομικά σε τουρκικές αμυντικές πηγές. Βαλλιστικός πύραυλος εδάφους-εδάφους. Το τουρκικό ΥΠΑΜ ανακοίνωσε επίσημα τον Μάιο 2026 ότι οι πρώτοι Block-2 έγιναν αποδεκτοί από τις Χερσαίες Δυνάμεις.
TAYFUN Block-3	δοκιμασμένος το 2026	Έχει πλέον αποδεδειγμένη ικανότητα προσβολής κινούμενου στόχου επιφανείας- πρακτικά πρόκειται και για anti-ship ballistic missile (ASBM).
TAYFUN Block-4	υπό ανάπτυξη	Πολύ μεγαλύτερος πύραυλος: περίπου 10 m, 7,2 t και διάμετρος 938 mm. Η Roketsan τον παρουσιάζει ως hypersonic, μεγάλης εμβέλειας έκδοση. Η ακριβής εμβέλεια δεν έχει δημοσιοποιηθεί επισήμως.

Άρα, ουσιαστικά μιλάμε σήμερα για τέσσερεις διαδοχικές διαμορφώσεις/Blocks της οικογένειας, με την επιφύλαξη ότι η ονομασία Block-1 δεν είχε χρησιμοποιηθεί δημοσίως όταν έγιναν οι πρώτες δοκιμές.

Το «πεδίο βολής της Μαύρης Θάλασσας» και ο Ωκεανός της Σομαλίας

Ο υφιστάμενος διάδρομος δοκιμών ξεκινά συνήθως από το Rize–Artvin και κατευθύνεται δυτικά πάνω από τη θάλασσα, προς την περιοχή της Σινώπης. Η διαθέσιμη απόσταση μεταξύ ανατολής - δύσης στη Μαύρη Θάλασσα είναι μικρότερη από 1.200 χλμ., περί τα 1.000 χλμ. Έτσι, δημιουργείται πρόβλημα για πυραύλους μεγαλύτερης εμβέλειας. Συνεπώς, ακόμη και για τον Tayfun Block-4 οι δοκιμές δεν ξεπερνούν τα 800 με 1.000 χλμ. Για βολές πυραύλων με μεγαλύτερο βεληνκές υπάρχουν τρεις επιλογές: 1. Να γίνει βολή με περιορισμένη τροχιά και όχι στο πλήρες βεληνκές. 2. Να χρησιμοποιηθεί διαφορετικός γεωγραφικός διάδρομος. 3. Να πραγματοποιηθεί δοκιμή από εγκατάσταση εκτός Τουρκίας προς ανοικτό ωκεανό, όπως είναι η Σομαλία, στον Ινδικό Ωκεανό.

Νησιά, θάλασσα, Belharra, πειρωτική χώρα

Ο TAYFUN Block-2, με επιβεβαιωμένη δοκιμασμένη απόσταση περίπου 561 χλμ., μπορεί από τη δυτική Τουρκία να καλύψει όλα τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου και μεγάλο μέρος της πειρωτικής Ελλάδας. Από την περιοχή της Σμύρνης, για παράδειγμα, η Αθήνα απέχει περίπου 300 χλμ. και η Θεσσαλονίκη περίπου 440 χλμ. Άρα, αεροπορικές βάσεις, κέντρα διοίκησης, ραντάρ και σταθερές στρατιωτικές εγκαταστάσεις μπορούν να βρεθούν εντός βεληνκεούς. Ο Block-2 έχει ήδη ενιαχθεί στις Τουρκικές Χερσαίες Δυνάμεις και οι κινητοί εκτοξευτές του μεταφέρουν δύο πυραύλους, άρα μπορούν να διασπείρονται και να αλλάζουν θέση.

Στη θάλασσα, η μεγαλύτερη απειλή έρχεται από τον Block-3. Τον Ιούλιο του 2026 κατέστραψε κινούμενο στόχο επιφανείας σε μεγάλη απόσταση. Αυτό σημαίνει ότι οι ελληνικές μονάδες θαλάσσιες επιφανείας, περιλαμβανομένων των Belharra, πρέπει πλέον να υπολογίζουν και απειλή βαλλιστικού πυραύλου εναντίον τους.

Μπορούν οι Belharra να υπερασπιστούν τον εαυτό τους; Η «Κίμων» φέρει 32 Aster 30, RAM και το ισχυρό ραντάρ Sea Fire. Η οικογένεια Aster διαθέτει δυνατότητες κατά τακτικών βαλλιστικών πυραύλων, αλλά η αποτελεσματικότητα απέναντι σε έναν συγκεκριμένο TAYFUN εξαρτάται από την έκδοση πυραύλου, τροχιά, ταχύτητα, έγκαιρη προειδοποίηση και κορεσμό. Δεν υπάρχει, επομένως, «σίγουρος» βαθμός αναχαίτισης. Βεβαίως, η σημερινή ελληνική άμυνα και η αποτροπή της δεν στηρίζονται μόνο στα συστήματα των FDI Belharra, όπως ο αντιαεροπορικός/αντιβαλλιστικός πύραυλος Aster, αλλά και της δράσης των πολεμικών Rafale, F-16 Viper, των ραντάρ και του συνολικού δικτύου αεράμυνας.

Η «Ασπίδα του Αχιλλέα»

Η «Ασπίδα του Αχιλλέα» αλλάζει αισθητά το σκηνικό, αφού προβλέπει τα συστήματα David’s Sling, SPYDER και BARAK MX σε ενιαίο δίκτυο διοίκησης και ελέγχου. Αυτό σημαίνει πολυεπίπεδη άμυνα κατά βαλλιστικών πυραύλων, αεροσκαφών, πυραύλων

Ο χάρτης αποτυπώνει τους κύκλους με βεληνκές 800 χιλιομέτρων. Πρόκειται για ένα συντηρητικό βεληνκές των βαλλιστικών πυραύλων TAYFUN Block 4 που βρίσκονται ακόμη σε δοκιμαστικό στάδιο. Είναι πρόδηλες οι δυνατότητες του τουρκικού στρατού πλέον, που δικαιολογούν την «Ασπίδα του Αχιλλέα» και την ενίσχυση της αποτροπής των δυνάμεων της Εθνικής Φρουράς.

cruise και drones.

Σήμερα η Ελλάδα διαθέτει μεν άμυνα, η οποία όμως δεν είναι αδιαπέραστη. Με την πλήρη ανάπτυξη και επιχειρησιακή ετοιμότητα της «Ασπίδας του Αχιλλέα», η δυνατότητα επιβίωσης νησιών, Βάσεων και κρίσιμων υποδομών απέναντι σε TAYFUN και άλλες απειλές θα αυξηθεί σημαντικά.

Κύπρος και το Δόγμα

Η Κύπρος βρίσκεται πολύ πιο κοντά στη νότια Τουρκία. Από την περιοχή Μερσίνας–Κιλίκιας μέχρι την Κύπρο οι αποστάσεις είναι περίπου 200–300 χλμ. Συνεπώς ακόμη και ο Block-2 καλύπτει ολόκληρο σχεδόν το νησί με μεγάλο περιθώριο εμβέλειας.

Οι πιθανότεροι στρατιωτικοί στόχοι ενός τέτοιου συστήματος είναι αεροπορικές βάσεις, κέντρα διοίκησης, ραντάρ, αντιαεροπορικές συστοιχίες, αποθήκες και άλλες σταθερές στρατιωτικές εγκαταστάσεις. Είναι πρόδηλον δε τι θα σημαίνει για τον θαλάσσιο

χώρο της Κύπρου, όταν θα τεθούν σε επιχειρησιακή ετοιμότητα οι Block-3.

Η σημαντικότερη νέα δυνατότητα της Εθνικής Φρουράς είναι το BARAK MX. Η όποια πραγματική αναβάθμιση θα προκύψει εάν υπάρχει δικτύωση κυπριακών

“
Πώς και ποιες χώρες στην περιφέρεια της Τουρκίας απειλούνται

αισθητήρων και BARAK MX με ελληνικά και συμμαχικά μέσα έγκαιρης προειδοποίησης, γεγονός που επιβεβαιώνει την ανάγκη υλοποίησης του Δόγματος και των συμμαχικών σχέσεων με το Ισραήλ.

Ισραήλ

Εφόσον η εμβέλεια του Block-2 μπορεί να φθάσει περί τα 561 χλμ.,

εάν αναπτυχθεί σε νοτιότερες περιοχές της Τουρκίας θα ήταν δυνατό να πληξει χερσαία τμήματα του Ισραήλ. Η απόσταση από την πόλη Χατάι στο Τελ-Αβίβ είναι περίπου 475 χλμ. Συνεπώς, δεν χρειάζεται Block-4 για να υπάρχει γεωγραφική δυνατότητα προσβολής του βόρειου και κεντρικού Ισραήλ.

Όμως το Ισραήλ διαθέτει πολύ ισχυρό αντιβαλλιστικό δίκτυο αεράμυνας με του s Arrow-2 και 3 για αντιμετώπιση βαλλιστικών απειλών μεγάλου ύψους και εμβέλειας, με τους David’s Sling για τη μεσαία ζώνη και το Iron Dome/Iron Beam (θόλο λείζερ) για χαμηλότερες απειλές. Το Arrow έχει ήδη πραγματοποιήσει πραγματικές αναχαίσεις βαλλιστικών πυραύλων από Ιράν και Υεμένη.

Ολόκληρη η περιφέρεια της Τουρκίας

Εδώ φαίνεται η πραγματική στρατηγική σημασία της οικογένειας TAYFUN. Με περίπου 561 χλμ. ο Block-2,

εφόσον αναπτυχθεί σε διαφορετικά σημεία της τουρκικής επικράτειας, μπορεί να καλύψει:

- Σχεδόν ολόκληρη την Αρμενία· το Εριβάν απέχει μόλις περίπου 50–130 χλμ. από κατάλληλες τουρκικές περιοχές,
- μεγάλο μέρος της Γεωργίας,
- μεγάλο και κεντρικό Αζερμπαϊτζάν και, από την περιοχή İğdir, ακόμη και το Μπακού βρίσκεται περίπου στα 500 χλμ.,
- μεγάλο μέρος του βόρειου Ιράκ, περιλαμβανομένου του Ερμπίλ,
- τη ρωσική ακτή του Καυκάσου, περιλαμβανομένης της περιοχής του Σότσι,
- την Κριμαία από θέσεις στη βόρεια τουρκική ακτή της Μαύρης Θάλασσας,
- τμήματα του Ισραήλ,
- ολόκληρη την Κύπρο,
- το Αιγαίο και μεγάλο μέρος της πειρωτικής Ελλάδας.

Η Οδησός βρίσκεται γύρω ή λίγο πέρα από το ασφαλές όριο των 561 χλμ. από ορισμένα τουρκικά σημεία εκτοξευσης. Ακόμη και αν αυτήν την περίοδο ισχυριστεί κάποιος ότι το ελάχιστο βεληνκές είναι 280 χλμ., εφόσον έχουν γίνει επιτυχημένες δοκιμές πέραν των 561 χλμ. και βρίσκονται σε εξέλιξη οι Block 3 και ειδικώς ο 4, που είναι στρατηγικού χαρακτήρα, θα ήταν αφελής όποιος υποτιμούσε το βεληνκές της απειλής των TAYFUN.

Η Ανατολική Μεσόγειος

Αυτά ως προς τον Block-2. Όταν ο Block-3 ωριμάσει επιχειρησιακά θα προσθέσει κυρίως ναυτική απειλή, η οποία στρέφεται κατά κινούμενων πλοίων, επηρεάζοντας όχι μόνο το Αιγαίο, αλλά και τη Μαύρη Θάλασσα, καθώς και την Ανατολική Μεσόγειο. Ο Block-4 είναι διαφορετικής κατηγορίας, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως πύραυλος μεγάλης εμβέλειας για στρατηγικούς στόχους, χωρίς όμως να έχει δημοσιοποιηθεί η πραγματική του εμβέλεια.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΧΑΡΤΙΑ ΤΗΣ ΣΤΗ «Σ»

Η «φαρέτρα» Τσολάκη για τους δρόμους

Μητρώο για τα σκούτερ αν δεν αποδώσει το νέο Διάταγμα, περισσότερες κάμερες ταχύτητας, νέα Park & Ride και δημοσιοποίηση της προόδου και των χρονοδιαγραμμάτων των μεγάλων έργων

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Με το κυκλοφοριακό να παραμένει ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της καθημερινότητας, τα μεγάλα οδικά έργα να βρίσκονται σε κρίσιμα στάδια και την οδική ασφάλεια να εξακολουθεί να αποτελεί διαρκή πρόκληση, η Υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων Εύη Τσολάκη μιλά στη «Σημερινή» για τις προτεραιότητες και τις παρεμβάσεις που θέλει να προωθήσει το επόμενο διάστημα. Στη συνέντευξη της αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο δημιουργίας μητρώου εγγραφής για τα σκούτερ, εάν το υπό έκδοση Διάταγμα για την κατακράτησή τους σε περίπτωση παραβάσεων δεν λειτουργήσει αποτρεπτικά, ενώ αποκαλύπτει ότι έχουν ήδη δοθεί οδηγίες για εξεύρεση πρόσθετων σημείων Park & Ride σε Λευκωσία και Λεμεσό, αλλά και στην Πάφο. Στη Λεμεσό, την ίδια ώρα, προχωρεί η υλοποίηση δύο νέων χώρων, στον Άγιο Τύχωνα και στα Κάτω Πολεμίδια.

Η Υπουργός στέκεται επίσης στις καθυστερήσεις των μεγάλων έργων, σημειώνοντας ότι έχει ήδη ζητήσει να δημοσιοποιούνται η πρόοδος και τα χρονοδιαγράμματά τους. Ξεχωρίζει ως κρίσιμα τον δρόμο Πόλης Χρυσόχους-

Πάφου, τον δρόμο Λεμεσού-Σαϊπά και τον Βόρειο Παρακαμπτήριο Λεμεσού, ενώ στο πεδίο της οδικής ασφάλειας θέτει ως απώτερο στόχο τον μηδενισμό των θανατηφόρων τροχαίων και εμφανίζεται θετική σε αλλαγές στο σύστημα φωτισοεισμίμων, με περισσότερες συσκευές ελέγχου ταχύτητας.

Αναλάβατε ένα από τα μεγαλύτερα και πιο σύνθετα χαρτοφυλάκια της Κυβέρνησης, σε μια περίοδο κατά την οποία βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη σημαντικά έργα και πολιτικές. Αν στο τέλος της θητείας σας έπρεπε να ξεχωρίσετε τρία συγκεκριμένα πράγματα που άλλαξαν επί δικής σας υπουργίας, ποια θα θέλατε να είναι αυτά και ποια, τελικά, θα θέλατε να είναι η δική σας «σφραγίδα» στο Υπουργείο;

Θα ήθελα να αλλάξουν οι διαδικασίες για τα μεγάλα οδικά έργα, ώστε να μην είναι τόσο χρονοβόρες, θα ήθελα να αλλάξει η εικόνα στους δρόμους των πόλεων, ώστε να μη βλέπουμε τόση τροχαία κίνηση σχεδόν όλες τις ώρες της ημέρας και, το κυριότερο, θα ήθελα να αλλάξει ο αριθμός των θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων. Θέλω να μηδενιστεί.

Μητρώο για τα σκούτερ εάν δεν αποδώσει το Διάταγμα

Υπάρχει κάποια πολιτική ή σχεδιασμός που παραλάβατε και θεωρείτε ότι χρειάζεται διαφορετική προσέγγιση;

Είναι γεγονός ότι έχω παραλάβει πολλές

πολιτικές και πολλούς σχεδιασμούς που βρίσκονται σε εξέλιξη. Με τα πλείστα συμφωνώ. Υπάρχουν όμως κάποιες πολιτικές, που, αν και με βρίσκουν σύμφωνη, εντούτοις θεωρώ ότι θα πρέπει να προνοούν και για δεύτερο πλάνο. Ως παράδειγμα αναφέρω την περίπτωση των σκούτερ, για τα οποία εκκρεμεί η έκδοση Διατάγματος που προβλέπει την κατακράτησή τους σε περίπτωση παράβασης προνοιών της ισχύουσας Νομοθεσίας. Θεωρώ ότι, εάν φανεί στην πράξη ότι το εν λόγω Διάταγμα

“

«Θεωρώ ότι, εάν φανεί στην πράξη ότι το εν λόγω Διάταγμα δεν λειτουργεί αποτρεπτικά, τότε θα πρέπει να επαναφέρουμε τη συζήτηση για τη δημιουργία μητρώου εγγραφής των σκούτερ»

μα δεν λειτουργεί αποτρεπτικά, τότε θα πρέπει να επαναφέρουμε τη συζήτηση για τη δημιουργία μητρώου εγγραφής των σκούτερ.

Πότε πιστεύετε ότι ο πολίτης θα αρχίσει να βλέπει τις πρώτες χειροπιαστές αλλαγές;

Το Υπουργείο Μεταφορών, Επι-

κοινωνιών και Έργων, όπως και κάθε Υπουργείο, το βλέπω ως έναν ζωντανό οργανισμό, ο οποίος λειτουργεί μέσω του Υπουργού, του Γενικού Διευθυντή, των στελεχών και των υπηρεσιακών του. Η όποια αλλαγή σε αυτά τα πρόσωπα δεν μηδενίζει τη δουλειά που έχει ήδη γίνει ή που βρίσκεται σε εξέλιξη. Επομένως, σε κάθε αλλαγή πολιτικού προϊσταμένου, ο νέος Υπουργός παραλαμβάνει από τον προηγούμενο έργα και πολιτικές που βρίσκονται σε εξέλιξη και οφείλει να τα συνεχίσει, ενώ παράλληλα προχωρεί με τις δικές του εισηγήσεις για νέα έργα και νέες πολιτικές.

Αφού λοιπόν υπάρχει αυτή η συνέχεια, ο πολίτης βλέπει χειροπιαστές αλλαγές με την ολοκλήρωση κάθε έργου. Για παράδειγμα, πριν από μερικές ημέρες δόθηκε στην κυκλοφορία νέο τμήμα του αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας - Παλαιχωρίου, μήκους 2,5 χιλ., από τον κόμβο Αρεδιού - Κάτω Μονής μέχρι την περιοχή της Μαλούντας.

Το κυκλοφοριακό δεν λύνεται σε 18 μήνες

Έχετε χαρακτηρίσει το κυκλοφοριακό κορυφαία προτεραιότητα. Μπορεί πράγματι να νικηθεί το κυκλοφοριακό μέσα στους επόμενους 18 μήνες;

Το κυκλοφοριακό δεν είναι ένα πρόβλημα το οποίο μπορεί να λυθεί μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα και σίγουρα δεν μπορεί να λυθεί με προσπάθειες μόνο ενός προσώπου ή μιας υπηρεσίας.

Το κυκλοφοριακό θα λυθεί μόνο με ολιστική αντιμετώπιση. Δηλαδή, θα πρέπει όλες οι παράμετροι αυτού του προβλήματος να εξεταστούν ως ενιαίο σύνολο και όχι μεμονωμένα. Θα πρέπει να συντονιστούν η Εκτελεστική Εξουσία μέσω των αρμόδιων Υπουργείων, οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι εταιρείες των λεωφορείων και όλοι οι εμπλεκόμενοι στο κυκλοφοριακό, ώστε να εντοπιστούν οι γενεσιουργές αιτίες του προβλήματος και να δοθούν οι λύσεις.

Κρίνεται αναγκαίο δηλαδή να εξεταστούν τα οδικά δίκτυα, τα δρομολόγια των λεωφορείων, οι ανάγκες για δημιουργία περιφερειακών χώρων στάθμευσης.

Στόχος είναι η μείωση της χρήσης του αυτοκινήτου και αυτό θα γίνει κυρίως με την ενίσχυση της χρήσης των λεωφορείων. Αυτό συνεπάγεται αύξηση των δρομολογίων και των στάσεων, μείωση του χρόνου των διαδρομών και της αναμονής σε στάση και μείωση του κόστους μεταφοράς. Δηλαδή, οι δημόσιες συγκοινωνίες οφείλουν να γίνουν ελκυστικές, ώστε να τις χρησιμοποιεί η πλειονότητα των κατοίκων και των επισκεπτών της χώρας μας.

Δεν θα ήταν σωστό να θέσω σήμερα ένα αυθαίρετο ποσοστό μείωσης της κυκλοφοριακής συμφόρησης. Στόχος μας είναι να έχουμε μετρήσιμη βελτίωση, την οποία θα αξιολογούμε στη βάση πραγματικών δεδομένων, όπως η χρήση των δημόσιων μέσων μεταφοράς και οι χρόνοι διαδρομής στις ώρες αιχμής.

Νέα Park & Ride σε Λευκωσία, Λεμεσό και Πάφο

Στο πλαίσιο των προσπάθειών για αντιμετώπιση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, σχεδιάζετε νέα ή διευρυμένα Park & Ride και άλλες παρεμβάσεις, ιδιαίτερα κατά τις ώρες αιχμής, και ποιον μετρήσιμο στόχο θέτετε για τη μείωση του κυκλοφοριακού προβλήματος;

Το Park & Ride είναι ένα από τα εργαλεία που θέλουμε να αξιοποιήσουμε περισσότερο, καθώς θα βοηθήσει στη χρήση του λεωφορείου.

Στη Λευκωσία, η υπηρεσία Park & Ride στο ΓΣΠ λειτουργεί κανονικά, με δωρεάν στάθμευση για όσους την χρησιμοποιούν.

Στη Λεμεσό, υπάρχει συμβόλαιο για το Τσίρειο Στάδιο, το οποίο θα ανανεωθεί, ενώ εκκρεμεί η συμφωνία για το Στάδιο Αλφα Μέγα. Επιπλέον, προχωρούμε ήδη με την υλοποίηση δύο νέων χώρων Park & Ride, στον Άγιο Τύχωνα και στα Κάτω Πολεμίδια. Στη Λάρνακα υπάρχουν δύο Park & Ride, στο Καλό Χωριό και στην Αραδίππου αντίστοιχα.

Πέραν των πιο πάνω, έχω ήδη δώσει οδηγίες για εξεύρεση περαιτέρω σημείων για δημιουργία Park & Ride σε Λευκωσία και Λεμεσό, ακόμη και στην Πάφο, έστω και εάν δεν υπάρχει στο παρόν στάδιο τέτοια ανάγκη.

Όμως, το Park & Ride δεν είναι απλώς ένας χώρος όπου αφήνουμε το αυτοκίνητο. Για να πετύχει, πρέπει να συνδέεται με γρήγορη, συχνή και αξιόπιστη δημόσια συγκοινωνία, ώστε ο πολίτης να έχει πραγματικό κίνητρο να σταθμεύσει και να συνεχίσει τη διαδρομή του με λεωφορείο. Γι' αυτό, στις συναντήσεις που θα έχω με τις εταιρείες των λεωφορείων θα συζητήσω το ενδεχόμενο της προσθήκης διαδρομών, ώστε να εξυπηρετούνται και αυτά τα σημεία.

Πέρα από τα πιο πάνω, γίνονται και προγραμματίζονται έργα τα οποία θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού. Τέτοια είναι τα μεγάλα έργα, η υλοποίηση των οποίων βρίσκεται σε εξέλιξη, αλλά και μικρά, όπως είναι η διάνοιξη δρόμων και η σύνδεσή τους με άλλους υφιστάμενους δρόμους, καθώς και η τοποθέτηση των έξυπνων φωτών.

Το στοίχημα των Λεωφορείων

Η χρήση των δημόσιων συγκοινωνιών παραμένει μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Τι θεωρείτε ότι λείπει σήμερα, ώστε το λεωφορείο να γίνει πραγματική εναλλακτική απέναντι στο ιδιωτικό αυτοκίνητο;

Θεωρώ ότι, εάν δοθούν στον Κύπριο άλλες επιλογές για τη διακίνησή του, θα αφήσει το αυτοκίνητο. Αρκεί αυτές οι επιλογές να είναι αξιόπιστες, γρήγορες, ασφαλείς και χαμηλού κόστους.

Αυτή η εναλλακτική επιλογή, προς το παρόν, είναι το λεωφορείο. Αν και τα τελευταία χρόνια οι δημόσιες συγκοινωνίες έχουν βελτιωθεί σημαντικά, εντούτοις, οι αυξημένες ανάγκες στην καθημερινή διακίνησή μας, η αύξηση του πληθυσμού και οι συνεχώς αυξανόμενες υποχρεώσεις μας, που συνεπάγονται και συχνότερες μετακινήσεις, καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για διαρκή εξέλιξη των δημόσιων συγκοινωνιών.

Θεωρώ ότι θα πρέπει ανά τακτά χρονικά διαστήματα να γίνεται αναθεώρηση των δρομολογίων, με την προσθήκη νέων εκεί όπου δημιουργούνται νέες ανάγκες, με την αντίστοιχη τοποθέτηση νέων στάσεων και βεβαίως να γίνε-

ται και αναθεώρηση της συχνότητας των δρομολογίων, ώστε να γίνονται συχνότερα. Οι λεωφορειολωρίδες έχουν ήδη σχεδιαστεί σε κάποιες πόλεις στο πλαίσιο του ΣΒΑΚ. Καιρός είναι να τις δούμε να γεμίζουν από λεωφορεία γεμάτα από κόσμο.

Υπάρχει συγκεκριμένος, μετρήσιμος στόχος για αύξηση της χρήσης των δημόσιων συγκοινωνιών μέχρι το τέλος του 2027;

Σε ό,τι αφορά το 2027, δεν θα ήθελα να δώσω έναν αριθμητικό στόχο που δεν είναι τεκμηριωμένος. Αυτό που θέλω είναι μέχρι τότε να έχουμε καταφέρει μια ουσιαστική και μετρήσιμη αύξηση στη χρήση των δημόσιων συγκοινωνιών.

Στο μικροσκόπιο τρία μεγάλα οδικά έργα

Παραλάβετε μεγάλα έργα με δύσκολη προϊστορία, καθυστερήσεις και αναθεωρήσεις σχεδιασμών. Ποια δύο ή τρία θεωρείτε σήμερα τα πιο κρίσιμα και ποια συγκεκριμένα ορόσημα μπορεί να αναμένει ο πολίτης;

Αυτήν τη στιγμή, τα πιο κρίσιμα έργα είναι ο δρόμος Πόλης Χρυσοχούς – Πάφου, ο οποίος βρίσκεται στην Επι-

“
«Θα ήθελα να αλλάξει ο αριθμός των θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων. Θέλω να μηδενιστεί»

τροπή Αξιολόγησης των Προσφορών, ο δρόμος Λεμεσού – Σαϊτιά, ο οποίος βρίσκεται στην Υπηρεσία Περιβάλλοντος, καθώς και ο Βόρειος Παρακαμπίτριος Λεμεσού, ο οποίος θα ξεκινήσει από τη διάνοιξη της Ευαγόρα Λανίτη, συνδέοντας τη Λεωφόρο Γιάννου Κρανιδιώτη (δρόμος Λεμεσού – Τροόδους) με την 1η Απριλίου (κύριος δρόμος Αγίας Φύλας). Αυτό το έργο, επειδή θα περιλαμβάνει και αντισπλημμυρικό έργο, βρίσκεται στο στάδιο των μελετών.

Υπάρχει κάποιο που σας προβληματίζει περισσότερο και εξετάζετε την τακτική δημοσιοποίηση της πρόοδου και των χρονοδιαγραμμάτων των μεγάλων έργων;

Αυτό που με προβληματίζει σε όλα τα μεγάλα έργα είναι οι καθυστερήσεις που παρατηρούνται, πολλές φορές λόγω των απαιτούμενων διαδικασιών. Θεω-

ρώ ότι θα πρέπει να δούμε πώς αυτές μπορούν να γίνουν πιο γρήγορες και αποτελεσματικές, χωρίς εκπτώσεις στη διαφάνεια και τη νομιμότητα.

Θα μπορούσε το Υπουργείο να δημοσιοποιεί τακτικά την πρόοδο και τα χρονοδιαγράμματα των μεγάλων έργων;

Βεβαίως θα μπορούσε το Υπουργείο να δημοσιοποιεί την πρόοδο και τα χρονοδιαγράμματα των μεγάλων έργων και αυτό το έχω ήδη ζητήσει στο πλαίσιο της επιθυμίας μου για εμπλουτισμό τόσο της ιστοσελίδας όσο και των λογαριασμών του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Περισσότερες κάμερες για έλεγχο της ταχύτητας

Έχετε τοποθετήσει την οδική ασφάλεια ψηλά στην ατζέντα σας. Αν έπρεπε να επιλέξετε μία νέα παρέμβαση που θεωρείτε ότι θα μπορούσε να μειώσει ουσιαστικά τα θανατηφόρα δυστυχήματα, ποια θα ήταν, πού πιστεύετε ότι χρειάζεται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση και εξετάζετε αλλαγές στο σύστημα φωτοεπισήμανσης, ώστε να λειτουργεί περισσότερο προληπτικά;

Θεωρώ ότι τόσο η αστυνόμευση όσο και κάποιες αλλαγές στο σύστημα φωτοεπισήμανσης είναι σημαντικές για την πρόληψη των τροχαίων ατυχημάτων, και ιδιαίτερα των σοβαρών και θανατηφόρων. Δυστυχώς, στους δρόμους βλέπουμε απαράδεκτες οδικές συμπεριφορές και δεν είναι εφικτό να έχουμε έναν αστυνομικό πίσω από κάθε πολίτη που οδηγεί επικίνδυνα. Επομένως, κάποιες αλλαγές στο σύστημα φωτοεπισήμανσης ενδεχομένως να βοηθήσουν περισσότερο. Όπως, για παράδειγμα, η εγκατάσταση περισσότερων συσκευών φωτοεπισήμανσης για τον έλεγχο του ορίου ταχύτητας.

«Τα έργα θα πρέπει να σχεδιάζονται με γνώμονα τον άνθρωπο»

Το Υπουργείο σας δεν αφορά μόνο δρόμους και αυτοκίνητα,

αλλά και το δικαίωμα ενός ηλικιωμένου ή ενός ατόμου με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα να μπορεί να μετακινείται αυτόνομα. Πόσο προσβάσιμο θεωρείτε σήμερα το σύστημα μεταφορών της Κύπρου, πού εντοπίζετε τα σημαντικότερα;

Οι δρόμοι, τα πεζοδρόμια, τα λεωφορεία και τα αεροδρόμια θα πρέπει να είναι προσβάσιμα σε όλους. Στα αεροδρόμια παρέχονται όλες οι διευκολύνσεις στα άτομα με αναπηρίες και στα άτομα με κινητικά προβλήματα. Αντίστοιχα και τα λεωφορεία, διαθέτουν τις απαραίτητες υποδομές προσβασιμότητας.

Αναφορικά με τους δρόμους και τα πεζοδρόμια, οι νέες κατασκευές περιλαμβάνουν υποδομές για την εύκολη διακίνηση ατόμων με αναπηρία. Όσο δε για τους υφιστάμενους δρόμους και τα πεζοδρόμια στα οποία δεν περιλαμβάνονται τέτοιες υποδομές, γίνεται τέτοια πρόνοια με την ανακατασκευή και την ανάπλυσή τους.

Γι' αυτό το θέμα έχω μια γενικότερη άποψη. Τα έργα θα πρέπει να σχεδιάζονται με γνώμονα τον άνθρωπο και τις καθημερινές ανάγκες του.

Κανένας δεν πρέπει να ταλαιπωρείται. Οι υποδομές για άτομα με αναπηρίες δεν εξυπηρετούν μόνο αυτήν τη μερίδα των συνανθρώπων μας, αλλά μια πολύ μεγαλύτερη. Εξυπηρετούν τον ηλικιωμένο, το άτομο που έχει νάρθηκα στο πόδι λόγω κάποιου τραυματισμού, τον γονιό που παίρνει βόλτα το παιδάκι του μέσα σε καροτσάκι, εκείνον που μεταφέρει τα ψώνια του με καρότσι. Επομένως οι πόλεις, τα χωριά, τα υποστατικά, τα έργα υποδομής θα πρέπει να είναι προσβάσιμα σε όλους.

Ποια συγκεκριμένη αλλαγή θα θέλατε να έχει υλοποιηθεί στον τομέα της προσβασιμότητας μέσα στους επόμενους 18 μήνες;

Στην επόμενη περίοδο, θα ήθελα να δω ουσιαστική πρόοδο στην προσβασιμότητα των υφιστάμενων υποδομών, ιδιαίτερα στα σημεία όπου σήμερα διακόπτεται η ασφαλής και αυτόνομη διακίνηση ενός ατόμου με μειωμένη κινητικότητα.

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ 1974 - ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΑΝΑΜΕΙΞΗ

Ναι, και η Ρωσία έδωσε το οκέι στον Ετζεβίτ να εισβάλει!

ΦΑΝΟΥΛΑ ΑΡΓΥΡΟΥ,
Ερευνήτρια/
δημοσιογράφος

Στο προηγούμενό μου άρθρο αναφέρθηκα στην ομολογία Γ. Καραμπελιά, 20.10.2020:

«...Εμείς μιλάμε μονίμως, και δικαίως, για τον Κίσιγκερ, αλλά αποκρύπτουμε το γεγονός ότι η Ρωσία έδωσε τότε το οκέι στον Ετζεβίτ για να εισβάλει στην Κύπρο».

Ας δούμε, λοιπόν, τα όσα αποκρύφθηκαν.

Το ρωσικό πρακτορείο Tass, στις 20 Ιουλίου 1974 (σε αγγλικό ειδησεογραφικό του) έδωσε μεγάλη δημοσιότητα στη διάσκεψη Τύπου που είχε δώσει ο Τούρκος Πρωθυπουργός της εισβολής, B. Ecevit, περιλαμβανομένων και των ισχυρισμών του ότι οι επιχειρήσεις ήταν επιτυχείς και ότι «αυτές δεν ήταν πράξεις εισβολής, αλλά πράξεις εναντίον μιας εισβολής, η οποία είχε ήδη λάβει μέρος».

Υπενθυμίζεται πως μια μέρα νωρίτερα (19/7/74) προηγήθηκε η περιβόητη ομιλία του Αρχ. Μακαρίου στο Συμβούλιο Ασφαλείας, όταν κατηγόρησε την Ελλάδα 7 φορές ως να έκανε «εισβολή». Όπως είχε υποσχεθεί στον Βρετανό Σοσιαλιστή Πρωθυπουργό Χάρολντ Γουίλσον, στη συνάντησή/ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗ τους στις 17/7/1974, στο 10 Downing Street...

Αποκαλύπτει του Arif Hasan Tahsin (Arif Hodge), πρώην διοικητή της TMT, δασκάλου, συγγραφέα και αρθρογράφου στην εφημερίδα «Αφρίκα» στα κατεχόμενα:

«Όταν η Τουρκία αποφάσισε να επέμβει, επικοινωνήσε με τους Σοβιετικούς και ο πρέσβης της Σ. Ένωσης ρώτησε τον Πρόεδρο της Τουρκικής Δημοκρατίας κατά πόσον μετά την εισβολή η Κύπρος θα παρέμενε μέλος του Κινήματος των Αδεσμευτών. Όταν πήρε θετική απάντηση, έδωσε τη συγκατάθεσή του για την επέμβαση. Η Τουρκία δεν είχε αρκετό πετρέλαιο και ζήτησε βοήθεια από τη Βουλγαρία. Ένας που δούλευε στην τουρκική πρεσβεία στη Βουλγαρία έγραψε βιβλίο, στο οποίο περιγράφει όλα αυτά... Αυτά για την πρώτη εισβολή. Η Αμερική μετά αναμείχθηκε...». Μεταδόθηκε στις 22.3.2011, από το διγλωσσο πρόγραμμα του PIK Biz.

Με Αγγλικούς υποτίτλους <https://www.youtube.com/watch?v=YJTaJPF8o6M>
Με Ελληνικούς υποτίτλους <https://www.youtube.com/watch?v=CsTmla6cSRw>

Έγγραφο της CIA

Περαιτέρω επιβεβαίωση βρήκαμε σε έγγραφο της Αμερικανικής Υπηρεσίας CIA (Central Intelligence Agency), ημερ. 22 Ιουλίου 1974, με τίτλο USSR-CYPRUS και το οποίο επιβεβαίωσε

Χάρτης της τουρκικής εισβολής, που βρέθηκε στην κατοχή Τούρκου στρατιώτη. Είχε σχεδιαστεί μήνες πριν και κυκλοφορούσε σε καρτ ποστάλ στην Τουρκία...

την έγκριση της Σοβιετικής Ένωσης για την τουρκική εισβολή στην Κύπρο... Δικαιολόγησε την παρέμβαση της Τουρκίας ως «αναγκαία για την προστασία της τουρκο-κυπριακής κοινότητας...».

Το κείμενο στα Αγγλικά:

«The Soviets have approved of Turkey's invasion of Cyprus, but they have also registered opposition to any alteration of Cyprus' political status. Moscow is concerned that the invasion will lead to partition of the island between Greece and Turkey.

A Soviet government statement issued on Saturday strongly criticized Greek "aggression", but justified Turkey's intervention as needed to protect the Turkish Cypriot

“
«Όταν ο κόμπος έφθασε στο κτένι, η Τουρκία ήταν μεγαλύτερης σημασίας για ιστορικούς και στρατηγικούς λόγους για τη Ρωσία, παρά η Ελλάδα ή η Κύπρος ή αμφότερες μαζί».

Voroviev, πρώτος γραμματέας στη ρωσική πρεσβεία στη Λευκωσία, απευθυνόμενος στους Βρετανούς συναδέλφους του, 19.8.1965

community. The statement sought to portray Turkey as intent on restoring Cypriot independence and returning the "legitimate government". Party chief Brezhnev endorsed these objectives during a speech yesterday in Poland... The Soviets have maintained contact with Makarios in New York and pressed in the Security Council for a return to power of the Archbishop. Moscow, however, has avoided irretrievable commitment to Makarios' cause. The Soviets have been carrying favour in Ankara as well, but have been relatively discreet in exploiting the split in NATO, and restrained in their criticism of the US...».

(Source: USIB United States Intelligence Board - Approved for Release 2007/03/28: CIA-RDP79T00975AO26800010008-6)

(Ευχαριστίες στον καθηγητή Δρα Κλέαρχο Α. Κυριακίδη για τον εντοπισμό του αμερικανικού αυτού εγγράφου. Βλέπε και βιβλίο Φ.Α. «Διζωνική vs Δημοκρατία 1955-2019»).

Υπενθυμίζεται και εδώ η αχαρκτηρίστη δήλωση του Αρχ. Μακαρίου, 19.7.1974, στο Σ.Α., ότι «κινδύνευαν και οι Τ/κ, όχι μόνο οι Ε/κ». Που είχαν ήδη διαψεύσει οι Τ/κ, ο Βρετανός Υπ. Αρμυστς στη Λευκωσία και ο Αμερικανός Τζόζεφ Σίσκο.

Δρ Henry Kissinger: «Η Μόσχα είπε στους Τούρκους να εισβάλουν». («Σημερινή», 14.1.1999).

Στις 14/1/1999, η εφημερίδα «Σημερινή» δημοσίευσε είδηση από το ΚΥΠΕ (Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων), που αναφερόταν σε αποδεσμευμένο απόρρητο αμερικανικό έγγραφο.

«...Ένα άκρως απόρρητο έγγραφο, που αποδεσμεύθηκε από το Αρχείο του Γραφείου Εθνικής Ασφαλείας της Αμερικής, αναφέρεται σε πρακτικά συνάντησης που είχε ο Δρ Χένρι Κίσιγκερ με τον Κινέζο ομόλογό του στις 2/10/1974. Απαντώντας σε ερώτηση του Κινέζου Υπουργού Εξωτερικών ως

προς το γιατί η Αμερική δεν σταμάτησε την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, ο Κίσιγκερ αποκάλυψε ότι ο κύριος στόχος του δου Αμερικανικού

Στόλου τότε ήταν να κρατήσει τους Σοβιετικούς μακριά από την Κύπρο και ότι ήταν η Σοβιετική Ένωση που είχε ζητήσει από τους Τούρκους να εισβάλουν».

Αργότερα, με τις διαρροές των wikileaks προστέθηκε και έγγραφο του Στέι Ντιπάρτμεντ, 4.10.1974, που αναφέρει: «Εχοντας μεγάλο χρέος στη Ρωσία για τη συναίνεσή της στην εισβολή της Κύπρου τον περασμένο Ιούλιο, η Τουρκία ενδέχεται να μην μπορέσει να αρνηθεί τα αιτήματα των Σοβιετικών για προνόμια στις υπερ-πιτήσεις...».

«...WITH AN OUTSTANDING IOU DEBT TO RUSSIA FOR ITS ACQUIESCENCE IN THE INVASION OF CYPRUS LAST JULY, TURKEY MAY FIND IT HARDER THAN BEFORE TO DENY ANY SOVIET REQUEST FOR OVERFLIGHT PRIVILEGES IN A FUTURE MIDDLE EASTERN WAR, PARTICULARLY WITH THE U.S. CONGRESS SO VIRULENTLY ANTI- TURKEY» (Cable: 1974STATE223755_b).

Δυστυχώς ναι, όπως γράφω εδώ και χρόνια, τόσο το Λονδίνο με τη σοσιαλιστική του κυβέρνηση Γουίλσον/Κάλαχαν το 1974, όσο και η Μόσχα είχαν δώσει το οκέι για την τουρκική εισβολή, ενώ ο Κίσιγκερ ενδεικτικά (18.7.1974) διαφωνούσε με το οκέι του Λονδίνου και του Μακαρίου...

Δυστυχώς υπήρξε έκτοτε μια «άγραφη κοινή συνεννόηση» μεταξύ σοσιαλιστών να κατηγορούνταν οι Αμερικανοί για να καλύπτονται οι εγκληματικές ευθύνες Λονδίνου/Μόσχας, αλλά παράλληλα και οι ασήκωτες πλέον ευθύνες Μακαρίου με τις καταστροφικές συνέπειες των ψευδαισθησών του...

Παρόλο που ο ίδιος, ώρες μετά την έναρξη της εισβολής, αφού άφησε τους Βρετανούς να τον εκμεταλλευθούν σαν έναν «χρήσιμο πλίσιο», τον οποίο χαρακτήρισε στις 18/7/1974 ο Κίσιγκερ - όταν έμαθε ότι είχε δώσει τη συγκατάθεσή του στον Κάλαχαν για συνεργασία Βρετανίας/Τουρκίας - ως «ανδρείκελο των Τούρκων - Turkish stooge», έτρεξε στα πόδια του Χένρι Κίσιγκερ για βοήθεια ζητώντας «Αμερικάνο μάγιστρο»... Ήταν, όμως, πλέον αργά...

Η «άγραφη κοινή συνεννόηση» τα κάλυψε όλα...

Το αφήγημα ότι για όλα έφταιγαν NATO και Κίσιγκερ και κλείσαμε, κάλυψε για 52 χρόνια τις πραγματικές ένοχες πλευρές, Βρετανία, Σοβιετική Ένωση και όχι μόνο, οι οποίες άφησαν τον σφαγέα Ετζεβίτ να εκτελέσει το αιματηρό του σχέδιο που χρονολογούσε...

Ναι, η ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΞΑΝΑΓΡΑΦΤΕΙ.

Πηγές - Βρετανικό Εθνικό Αρχείο, Αμερικανικά αρχεία και βιβλίο «Διζωνική vs Δημοκρατία 1955-2019».

*Στο επόμενο, διαχρονικής αδιамφιδοβήπιτες ιστορικές συγκλίσεις Λονδίνου - Μόσχας - ΑΚΕΛ.

Χάρτης που βρέθηκε το 1967 στο χωριό Στρογγυλός της επαρχίας Αμμοχώστου και τον δημοσίευσε η «Σημερινή». Ήταν δημοσιευμένος στη «Νέα Αγροτική Εφημερίδα», η οποία τον αφιέρωνε στους Τουρκοκυπρίους και σε ολόκληρο το Τουρκικό Έθνος...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Μέρος Δ'

Η ελληνική καταγωγή του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν

Τουρκοκύπριοι και Λινοπάμπακοι

Όνοι ελληνικών χριστιανικών οικογενειών είναι αρκετοί στη Ριζούντα του Εύξεινου Πόντου. Ανάμεσά τους και η οικογένεια του Τούρκου Προέδρου, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Η ελληνική καταγωγή του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν είναι ένα σχεδόν αποδεδειγμένο θέμα, που απασχόλησε από καιρό και με το οποίο εξακολουθούν ακόμη να ασχολούνται Τούρκοι και ξένοι ιστορικοί και πολιτικοί ερευνητές. Ο ίδιος ο Τούρκος Πρόεδρος, δίχως να το αρνείται, το «ξορκίζει». Μιλώντας κάποτε σε εκδήλωση στην Κωνσταντινούπολη, αναφερόμενος στην εθνική του καταγωγή ομολόγησε: «Ρώπτα τον συγχωρεμένο τον πατέρα μου αν είμαστε Λαζοί ή Τούρκοι. Ο δικός μου παππούς μου είπε ότι, "όταν πεθάνουμε και πάμε στον άλλον κόσμο, θα μας ρωτάνε σε ποιον Θεό πιστεύεις; Ποιος είναι ο προφήτης σου και ποια είναι η θρησκεία σου; Δεν θα μας ρωτήσουν για την εθνική μας καταγωγή". Επίσης, στην ίδια ομιλία του απέφυγε να ξεκαθαρίσει για την καταγωγή του, λέγοντας: «Ο πατέρας μου μου είπε: "Όταν ρωτούν εσένα ποια είναι η εθνική σου καταγωγή, εσύ να λες ότι είσαι μουσουλμάνος και να τραβάς τον δρόμο σου"».

Επίσης, σε τηλεοπτική συνέντευξη στο κανάλι NTV, στις 10 Ιουνίου 2011, σε σχετική ερώτηση για την καταγωγή του, επανέλαβε τη λέξη διάβολος, δηλαδή εξ' από δω, όταν είπε τη λέξη «Rum» (Ελλάς).

Τούρκοι ερευνητές ανακάλυψαν ότι ο Ερντογάν έχει ελληνική καταγωγή, από το χωριό Ποταμιά της Ριζούντας του Πόντου. Με τον εξισλαμισμό των Ποντίων έγινε ταυτόχρονα με φερμάνι-διάταγμα- και αλλαγή του δημογραφικού χαρακτήρα της περιοχής. Δόθηκαν τουρκικές ονομασίες στις ελληνικές ονομασίες χωριών και πόλεων, αλλά οι κάτοικοι του Πόντου χρησιμοποιούν την ελληνική ονομασία των χωριών τους. Όταν κάποτε πήγε περιοδεία στη Ριζούντα, επισκέφθηκε και το χωριό καταγωγής των γονιών του, την Ποταμιά. Στην πλατεία του χωριού ένα μεγάλο πανό έγραφε «Potamya Hos Geldiginiz», δηλαδή «Η Ποταμιά σάς καλωσορίζει».

Κατέβηκε από το λεωφορείο, χόρεψε με τους ομοχωρίους του που ήταν ντυμένοι με ποντιακές παραδοσιακές στολές και στην ομιλία του είπε ότι ένας απόδημος από την Ποταμιά, όταν επισκέπτεται το χωριό του, το αποκαλεί με την παραδοσιακή ονομασία Ποταμιά και όχι με την τουρκική ονομασία, που είναι «Guney-su» (νερό του νότου).

Ο προπάππος του Ερντογάν, πριν από τη Μικρασιατική Καταστροφή ήταν προύχοντας στην Ποταμιά και καπετάνιος Ελλήνων ανταρτών, που πολεμούσαν τους Τούρκους κατακτητές. Το επίθετό του, «Bakat», σημαίνει «εξισλαμισθείς».

Η οικογένεια άλλαξε επίθετο το 1934, γιατί η λέξη «Bakat» εθεωρείτο βρισιά, διότι όλοι οι Έλληνες αντάρτες αποκαλούνταν «Bakat». Στον Πόντο, συνεπώς, η λέξη αυτή είχε τη σημασία

Έλληνα αποστάτη, στασιαστή εναντίον των Τούρκων.

Αυτός είναι ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν από τη Ριζούντα του Πόντου, που καταδυναστεύει και τον ίδιο τον λαό του. Ο απόγονος Ελλήνων από τη Ριζούντα του Πόντου, που γνωρίζει την ελληνική καταγωγή του, αλλά δεν τόλμησε ποτέ να την παραδεχθεί, διότι έτσι τον ορμήνεψαν ο παππούς και ο πατέρας του. Γι' αυτό κάθε φορά που του τίθεται το σχετικό ερώτημα απαντά μωαμεθανός, αποφεύγοντας να πει τις λέξεις Έλληνας Πόντιος, χριστιανός.

Λινοπάμπακοι της Πάφου

Σε πολλές χιλιάδες ανέρχονται οι εξισλαμισθέντες Έλληνες, που είχαν χάσει τον προσανατολισμό τους, χωρίς, όμως, να χάσουν τη γλώσσα τους. Σε αρκετά τουρκικά χωριά της Πάφου η

Σε πλείστες θρησκευτικές πανηγύρεις των χριστιανών, πολλοί Τούρκοι προσήρχοντο με τα αφιερώματα και τάματα, προσεύχονταν με θρησκευτική κατάδυση και προσκυνούσαν με ευλάβεια τα εικονίσματα των Αγίων

γλώσσα ήταν η Ελληνική, όπως και σε άλλες επαρχίες. Σε πλείστες θρησκευτικές πανηγύρεις των χριστιανών, πολλοί Τούρκοι προσήρχοντο με τα αφιερώματα και τάματα, προσεύχονταν με θρησκευτική κατάνυξη και προσκυνούσαν με ευλάβεια τα εικονίσματα

των Αγίων. Στο βάθος της καρδιάς τους και στο υποσυνείδητο της ψυχής τους δεν έπαυσαν να είναι χριστιανοί. Στην περιοχή των Κοκκίνων - Τηλλυρίας σεβαστός αριθμός Τούρκων ανέβαιναν στην Ιερά Μονή Κύκκου με τα τάματα ανά χείρας. Εξομολογούνταν και κοινωνούσαν των αχράντων μυστηρίων.

Γράφει ο αείμνηστος Λαμπριανίδης: «Αυτή τη μαρτυρία έχω από τον συναγωνιστή και εκλεκτό θεολόγο μακαριστό Αντώνη Γεωργίου, ομογάλακτο δόκιμο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'. Τη μαρτυρία αυτή επιβεβαίωσε ο γέροντάς του μοναχός και εξομολόγος, στην απορία του για τους προσερχόμενους στο μοναστήρι για εξομολόγηση υποτιθέμενους Τούρκους στην καταγωγή, αλλά χριστιανούς στην ψυχή. Ήταν οι γνωστοί κρυπτοχριστιανοί, οι λεγόμενοι Λινοπάμπακοι, που είχαν δύο ονόματα,

ένα τουρκικό και ένα χριστιανικό, και δύο θρησκείες. Οι επαΐοντες γνωρίζουν ότι η ολιγογρία και ατολμία όχι μόνο των εκκλησιαστικών ιαγών, που αδυνατούσαν, αλλά και των κοινοτικών αρχόντων που μπορούσαν με λίγη προσπάθεια να ιδρύσουν ελληνικά σχολεία που τα ζητούσαν τα τουρκικά αυτά χωριά, δεν επέτρεψαν τον επανελληνισμό όλων αυτών των ανθρώπων. Αυτή η αμέλεια μάς στοίχισε πολλά και στην Εκκλησία και στην Πολιτεία, αφού η Τουρκία, με το όψιμο ενδιαφέρον της, που υποκίνησε η Γηραιά Αλβιών, πέτυχε, στην Τριμερή του Λονδίνου το 1955, να επανέλθει στην Κύπρο σαν προστάτιδα της τουρκικής μειονότητας. Πολλοί από τους Τούρκους αυτούς -που αλλαξοπίστησαν- αν και γαλουχήθηκαν από Ελληνίδες μητέρες, λάκτισαν τη μήτρα που τους γέννησε και τους έθρεψε με το αίμα της, μίσησαν το μητρικό γένος και το κτύπησαν με μανία και μίσος. Και έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην τουρκική τρομοκρατική οργάνωση TMT. Ήταν οι κύριοι εμπνευστές, οργανωτές και καθοδηγητές των ανθελληνικών τουρκοκυπριακών ταραχών με πολλούς νεκρούς και τραυματίες...». Τρανότερο παράδειγμα μισελληνικού και αντιχριστιανικού πάθους ο απόγονος των Πικένιδων της Λινού- Φλάσου-Αγίου Επιφανίου Σολέας, Ραούφ Ντενκτάς.

Έχει απόλυτο δίκαιο ο αείμνηστος Λαμπριανίδης. Οι πρώτοι που αποφάσισαν να πάρουν όπλα και να ξεσηκωθούν εναντίον των Βρετανών κατακτητών και των Ελλήνων συμπατριωτών τους ήταν παιδιά εξισλαμισθέντων Ελλήνων από τα Κόκκινα και τα γύρω χωριά της Τηλλυρίας.

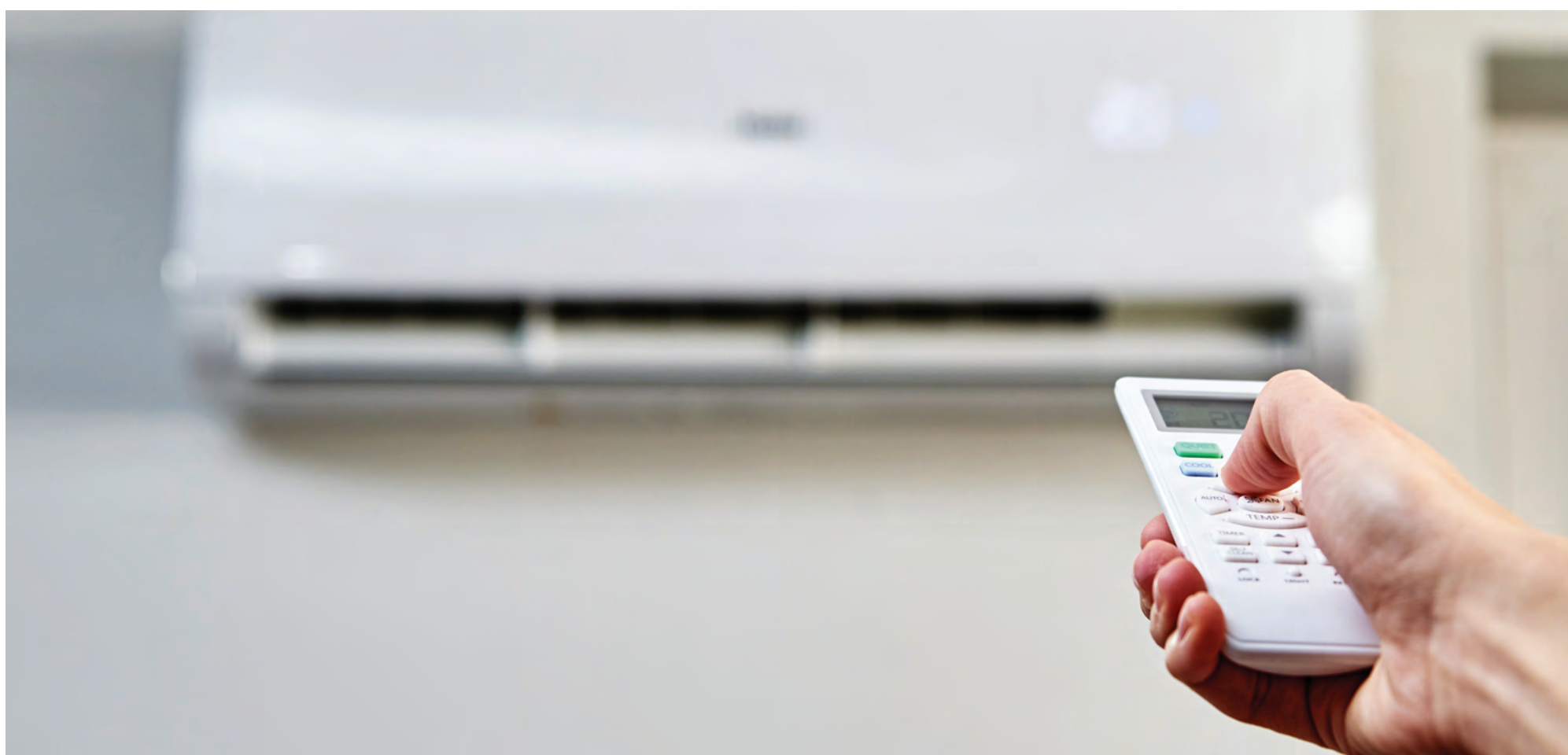
*Το Ε' Μέρος την επόμενη Κυριακή

€10 ΕΚΑΤ. ΓΙΑ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΑ

«Καμπανάκι» για την ασφάλεια των σχολείων

Το μεγάλο μπέρδεμα με τις εγκαταστάσεις, τις ηλεκτρολογικές εκκρεμότητες και τα ποσοστά ολοκλήρωσης – Τι καταγράφει η Ελεγκτική Υπηρεσία

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Κλιματιστικά τοποθετημένα σχεδόν δύο χρόνια χωρίς να έχουν συνδεθεί, συσκευές που λειτουργούν εναλλάξ για να μην υπερφορτώνεται η ηλεκτρολογική εγκατάσταση και πρόχειρες συνδέσεις σε σχολικούς χώρους καταγράφει η νέα έκθεση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Με το τρέχον κόστος του ελεγχόμενου έργου να προσεγγίζει τα €10 εκατομμύρια χωρίς ΦΠΑ, ο Γενικός Ελεγκτής προειδοποιεί για κινδύνους σοβαρών ατυχημάτων και ζητά άμεση διακοπή λειτουργίας των κλιματιστικών όπου δεν έχουν ολοκληρωθεί οι προβλεπόμενες επιθεωρήσεις και πιστοποιήσεις.

Η Ειδική Έκθεση ΕΕ-ΕΥ 27/2026, που δημοσιοποιήθηκε στις 29 Σεπτεμβρίου, αναδεικνύει εκκρεμότητες στην υλοποίηση και αποκλίσεις ανάμεσα στην εικόνα που παρουσιάζεται για συγκεκριμένα σχολεία και στην κατάσταση που διαπίστωσαν οι ελεγκτές. Το Υπουργείο Παιδείας αναιτεί ότι η πρόοδος είναι σημαντική, επικαλείται νεότερα στοιχεία και υποστηρίζει ότι ο αρχικός προγραμματισμός δεν αποτυπώνει τη σημερινή έκταση του έργου.

Στο επίκεντρο βρίσκεται το πότε μια εγκατάσταση θεωρείται ολοκληρωμένη. Η τοποθέτηση των συσκευών, οι ηλεκτρολογικές εργασίες και οι έλεγχοι αποτελούν διαφορετικά στάδια. Οι διαπιστώσεις της Ελεγκτικής δείχνουν ότι

η διάκριση αυτή έχει άμεση σημασία για την καθημερινή λειτουργία των σχολείων και την ασφάλεια μαθητών και εκπαιδευτικών.

Εκκρεμότητες σε τέσσερα από πέντε σχολεία

Στις 24 Σεπτεμβρίου η Ελεγκτική Υπηρεσία πραγματοποίησε επιτόπιους ελέγχους σε πέντε σχολεία της επαρχίας Λευκωσίας, τα οποία το Υπουργείο παρουσίαζε ως ολοκληρωμένα. Σε τέσσερα εξακολουθούσαν να εκκρεμούν βασικές εργασίες. Η ίδια η έκθεση διευκρινίζει ότι τα ευρήματα αφορούν τις μονάδες που ελέγχθηκαν και δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά του συνόλου.

Στο Λύκειο Εθνομάρτυρα Κυπριανού στον Στρόβολο καταγράφηκαν σημαντικά θέματα ασφάλειας, μεγάλος αριθμός κλιματιστικών χωρίς ηλεκτρική σύνδεση και εκ περιτροπής λειτουργία όσων είχαν συνδεθεί. Οι ελεγκτές εντόπισαν επίσης πρόχειρες συνδέσεις για να τεθούν συσκευές σε λειτουργία πριν ολοκληρωθούν οι απαιτούμενες ηλεκτρολογικές εργασίες.

Στο Α' Δημοτικό Έγκωμης εκκρεμούσαν ηλεκτρολογικές εργασίες ή και αναβάθμιση του φορτίου και έλεγχος από την ΑΗΚ. Στο Δημοτικό Λυκαβηπιού εκκρεμούσε η αναβάθμιση του ηλεκτρικού φορτίου. Και στις δύο περιπτώσεις αναφέρεται λειτουργία κλιματιστικών εναλλάξ, λόγω ανεπαρκούς φορτίου. Στο ΣΤ' Δημοτικό Αγλαντζιάς καταγράφηκαν συχνές πτώσεις του κεντρικού διακόπτη και εκ περιτροπής λειτουργία των συσκευών. Το Γυμνάσιο Αρχαγγέλου Λακατάμειας βρέθηκε σε λειτουργία.

Η προειδοποίηση για σοβαρό ατύχημα

Στα ευρήματα περιλαμβάνεται ηλεκτρικός πίνακας με αφαιρεμένη τη διάταξη ασφαλείας της θύρας, με αποτέλεσμα να είναι δυνατή η πρόσβαση χωρίς προηγούμενη απομόνωση της παροχής. Στους ελεγκτές αναφέρθηκε, ακόμη, περίπτωση όπου διακόπτης προστασίας έπεσε και επαναφέρθηκε επτά φορές μέσα στην ίδια ημέρα. Πρόκειται για πληροφορία που τους μεταφέρθηκε και καταγράφεται ως τέτοια στην έκθεση.

Ο Γενικός Ελεγκτής Ανδρέας Παπακωνσταντίνου αποδίδει την εικόνα στην παράκαμψη των προβλεπόμε-

νων σταδίων υλοποίησης, εις γνώσιν, όπως αναφέρει, του Υπουργείου. Η Ελεγκτική διαπιστώνει ότι κλιματιστικά τέθηκαν σε λειτουργία χωρίς προηγούμενο έλεγχο και πιστοποίηση της ηλεκτρικής εγκατάστασης, καθώς και χωρίς τελική επιθεώρηση και έγκριση, και προειδοποιεί ότι η πρακτική εγκυμονεί κινδύνους πρόκλησης σοβαρών ατυχημάτων.

Κόστος €9,82 εκατομμυρίων και ολοκλήρωση στο 37% μέχρι τον Ιούλιο

Για τις αρχικές τρεις φάσεις, ο σχεδιασμός περιλαμβάνει 5.165 κλιματιστικά: 1.278 στη Φάση Α, 2.123 στη Φάση Β και 1.764 στη Φάση Γ. Μέχρι τον Ιούλιο 2026 το καταγεγραμμένο τρέχον κόστος ανερχόταν σε €9.819.430 χωρίς ΦΠΑ. Από αυτό, €7.814.534 αφορούσαν διαγωνισμούς εγκαταστάτων, €1.922.096 διαγωνισμούς ηλεκτρολόγων και €82.800 διαγωνισμούς μελετητών.

Στο ίδιο χρονικό σημείο είχαν ολοκληρωθεί 81 από τις 219 περιπτώσεις ένταξης σχολείων στις φάσεις του έργου, ποσοστό 37%. Οι περιπτώσεις αντιστοιχούν σε 209 διαφορετικά σχολεία, καθώς σε δέκα προβλέπονταν εργασίες σε δύο φάσεις. Σε 79 περιπτώσεις εκκρεμούσαν ηλεκτρολογικές εργασίες, σε 52 συνεχιζόταν η εγκατάσταση, σε έξι αναμενόταν έλεγχος της ΑΗΚ και σε μία δεν είχαν αρχίσει εργασίες.

Η εικόνα ανά επαρχία

Η πρόοδος του έργου παρουσιάζει σημαντικές διαφορές ανά επαρχία. Στη Λευκωσία, τα 88 σχολεία που εντάχθηκαν στις αρχικές τρεις φάσεις αντιστοιχούσαν σε 89 περιπτώσεις

εργασιών, από τις οποίες είχαν ολοκληρωθεί 18 και εκκρεμούσαν 71, με ποσοστό ολοκλήρωσης 20%. Στη Λεμεσό εντάχθηκαν 54 σχολεία, με 57 περιπτώσεις εργασιών, εκ των οποίων ολοκληρώθηκαν 23 και απέμεναν 34, δηλαδή ποσοστό 40%.

Η Λάρνακα κατέγραψε την υψηλότερη ολοκλήρωση, με 19 από τις 22 περιπτώσεις σε ισάριθμα σχολεία να έχουν ολοκληρωθεί και τρεις να εκκρεμούν, ποσοστό 86%. Στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου, υπό τη Σχολική Εφορεία Παραλιμνίου-Δερύνειας, τα 22 σχολεία αντιστοιχούσαν σε 28 περιπτώσεις, με 12 ολοκληρωμένες και 16 εκκρεμείς, ποσοστό 43%. Στην Πάφο είχαν ολοκληρωθεί εννέα από τις 23 περιπτώσεις σε ισάριθμα σχολεία και απέμεναν 14, με ποσοστό 39%.

Οι συμβάσεις προμήθειας και εγκατάστασης ανέρχονταν, χωρίς ΦΠΑ, σε €3.311.214 στη Λευκωσία, €1.887.180 στη Λεμεσό, €961.485 στη Λάρνακα, €955.730 στην Αμμοχώστο και €698.925 στην Πάφο. Τα ποσά αυτά αφορούν αποκλειστικά τους εγκαταστάτες και δεν περιλαμβάνουν τις συμβάσεις ηλεκτρολόγων και μελετητών. Οι αριθμοί ολοκληρωμένων και εκκρεμών εργασιών αφορούν περιπτώσεις σχολείων ανά φάση και όχι κατ' ανάγκην διαφορετικές σχολικές μονάδες.

Οι αποκλίσεις στις συμβάσεις

Η Ελεγκτική εντοπίζει υπερβάσεις έναντι των εκτιμήσεων σε αρκετούς διαγωνισμούς, αλλά αναφέρει ότι δεν μπορεί να ποσοτικοποιήσει συνολικά την υπέρβαση, λόγω διαφορών στη μορφή, στο περιεχόμενο και στις ημε-

«Η έκθεση καταγράφει ασάφεια ως προς το συνολικό αντικείμενο και το χρονοδιάγραμμα»

Πρόοδος εργασιών, εκκρεμότητες και κόστος ανά επαρχία

Επαρχία	Σχολεία / περιπτώσεις	Ολοκληρωμένες περιπτώσεις	Εκκρεμείς περιπτώσεις	Συμβάσεις εγκαταστατών*	Ευρήματα του ελέγχου
Λευκωσία	88 / 89	18 (20%)	71	€3.311.214	55 με ηλεκτρολογικές εκκρεμότητες, 15 με εγκατάσταση σε εξέλιξη και 1 με αναμονή ΑΗΚ. Στις 24/9: εκκρεμότητες σε 4 από 5 ελεγχθέντα σχολεία και θέματα ασφάλειας στο Λύκειο Εθνομάρτυρα Κυπριανού.
Λεμεσός	54 / 57	23 (40%)	34	€1.887.180	26 με εγκατάσταση σε εξέλιξη, 6 με ηλεκτρολογικές εκκρεμότητες, 1 με αναμονή ΑΗΚ και 1 χωρίς έναρξη. Έλεγχος δύο λυκείων στις 28/1/2026: τήρηση των συμβάσεων.
Λάρνακα	22 / 22	19 (86%)	3	€961.485	2 με ηλεκτρολογικές εκκρεμότητες και 1 με αναμονή ελέγχου ΑΗΚ.
Αμμόχωστος	22 / 28	12 (43%)	16	€955.730	Σχολική Εφορεία Παραλιμνίου–Δερύνειας. Σε 16 περιπτώσεις είχαν τοποθετηθεί οι συσκευές και εκκρεμούσαν ηλεκτρολογικές εργασίες και έλεγχος ΑΗΚ.
Πάφος	23 / 23	9 (39%)	14	€698.925	11 με εγκατάσταση σε εξέλιξη και 3 με αναμονή ελέγχου ΑΗΚ.
Σύνολο	209 / 219	81 (37%)	138	€7.814.534	79 με ηλεκτρολογικές εκκρεμότητες, 52 με εγκατάσταση σε εξέλιξη, 6 με αναμονή ΑΗΚ και 1 χωρίς έναρξη.

Σχολεία / περιπτώσεις: 209 διαφορετικά σχολεία και 219 εντάξεις σε φάσεις, επειδή 10 σχολεία συμμετέχουν σε δύο φάσεις. Η ολοκλήρωση και οι εκκρεμότητες αφορούν περιπτώσεις εργασιών. Τα ποσοστά είναι στρογγυλοποιημένα.

* Ποσά χωρίς ΦΠΑ, μόνο για προμήθεια και εγκατάσταση. Δεν περιλαμβάνουν ηλεκτρολόγους και μελετητές και δεν αποτελούν

καταγραφή πληρωμών. Συνολικό τρέχον κόστος του ελεγχόμενου έργου: €9.819.430 χωρίς ΦΠΑ.

Η πρόοδος αποτυπώνεται μέχρι τον Ιούλιο 2026, με ορισμένα επιμέρους στοιχεία του Ιουνίου. Οι επιτόπιοι έλεγχοι της 24/9 έγιναν μόνο στη Λευκωσία

και το δείγμα δεν αντιπροσωπεύει το σύνολο.

Πηγή: Ελεγκτική Υπηρεσία · Ειδική Έκθεση ΕΕ-ΕΥ 27/2026 · Δημοσίευση 29 Σεπτεμβρίου 2026

ρομνίες των στοιχείων. Επισημαίνει επίσης τον κίνδυνο να περιοριστεί η αξιοποίηση της εγγύτητας όταν μεσολαβεί μεγάλο διάστημα μεταξύ τοποθέτησης και έναρξης λειτουργίας.

Ενδεικτικά, στους διαγωνισμούς εγκαταστάτων της Λευκωσίας οι συμβάσεις ανήλθαν συνολικά σε €3.311.214 έναντι εκτιμώμενης αξίας €2.680.000, απόκλιση 23,6%. Στην Πάφο η αντίστοιχη απόκλιση ήταν 30,6%. Τα ποσοστά αποτυπώνουν διαφορά μεταξύ της αρχικής εκτίμησης και του ποσού της σύμβασης. Η έκθεση συνδέει τις αποκλίσεις και τις καθυστερήσεις με τον περιορισμένο ανταγωνισμό και ζητά επανεξέταση των απαιτήσεων συμμετοχής στους διαγωνισμούς.

Από τις τρεις φάσεις στον στόχο του 2028

Η έκθεση καταγράφει ασάφεια ως προς το συνολικό αντικείμενο και το

χρονοδιάγραμμα. Ο αρχικός σχεδιασμός αφορούσε τις τρεις φάσεις στα 209 επιλεγμένα σχολεία, με ολοκλήρωση εντός του 2026. Στη συνέχεια, το Υπουργείο ενημέρωσε ότι το έργο αφορά 758 δημόσια σχολεία και ότι η συνολική ολοκλήρωση τοποθετείται στο 2028.

Κατά την Ελεγκτική, από τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της δεν προκύπτει ότι εξαρχής είχε καθοριστεί με σαφήνεια το συνολικό αντικείμενο, το χρονοδιάγραμμα και ο τρόπος υλοποίησης. Καταγράφει περιορισμένο κεντρικό συντονισμό για σημαντικό μέρος της περιόδου και διορισμό κεντρικού συντονιστή τον Απρίλιο 2026. Θεωρεί ότι ο κατακερματισμός του έργου και οι αδυναμίες στον σχεδιασμό επιβάρυναν την υλοποίηση.

Η διαφωνία επεκτείνεται στη δημο-
σιοποίηση των στοιχείων. Με επιστολή
της 23ης Σεπτεμβρίου, το Υπουργείο

Ζήτησε να μη συμπεριληφθεί στην έκθεση ο αναλυτικός κατάλογος που απέστειλε. Εξήγησε ότι αποτελεί εργαλείο εσωτερικής παρακολούθησης και αποτυπώνει μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, ενώ οι εργασίες εξελίσσονται. Η Ελεγκτική επιμένει ότι η συστηματική δημοσιοποίηση θα επέτρεπε να ελέγχεται η ορθότητα της πληροφόρησης.

Το Υπουργείο επικαλείται νεότερη εικόνα

Στην απάντησή του στις 29 Σεπτεμβρίου, το Υπουργείο Παιδείας αναφέρει πλήρη λειτουργία κλιματιστικών σχεδόν στο 90% των λυκείων και στο 75% των γυμνασίων. Υποστηρίζει ότι ο σχεδιασμός επεκτάθηκε από το 2024 σε όλα τα δημόσια σχολεία, πλην σχολείων σε ορεινές περιοχές με διαφορετικές ανάγκες. Κατά τη θέση του, η έκθεση στηρίζεται σε σημαντικό βαθμό στον αρχικό προγραμματισμό.

**«Η Ελεγκτική διαπι-
στώνει ότι κλιματιστικά
τέθηκαν σε λειτουργία
χωρίς προηγούμενο
έλεγχο και πιστοποίηση
της ηλεκτρικής εγκατά-
στασης»**

Το Υπουργείο δηλώνει ότι τα προβλήματα παρακολουθούνται και αντιμετωπίζονται, ότι έχουν δοθεί οδηγίες στις Σχολικές Εφορείες και ότι δεν θα γίνουν εκπτώσεις στην ασφάλεια για επίσημους. Επικαλείται τακτικό συνηγορισμό, διαθέσιμη χρηματοδότηση και συστηματική επικαιροποίηση των στοιχείων. Τονίζει ακόμη τις διαφορετικές τεχνικές ανάγκες των σχολικών κτηρίων.

Αναφέρει ειδικότερα ότι σε αρκε-
τές μονάδες απαιτούνται αναβαθμίσεις

των ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων και ενίσχυση των δικτύων. Για τον συντονισμό παραπέμπει στον εκάστοτε Γενικό Διευθυντή, υπό την εποπτεία της Υπουργού, και στις συναντήσεις με τις πέντε Μητροπολιτικές Σχολικές Εφορείες. Για τις οικονομικές διαδικασίες υποστηρίζει ότι ακολούθησε τις συστάσεις του Γενικού Λογιστηρίου.

Το 37% της Ελεγκτικής και τα ποσοστά του Υπουργείου αφορούν διαφορετικό χρόνο και διαφορετικό σύνολο σχολείων. Παράλληλα, οι επιπτώσεις διαπιστώσεις της 24ης Σεπτεμβρίου θέτουν ζήτημα αξιοπιστίας των κατστάσις για συγκεκριμένες μονάδες. Η Ελεγκτική ζητά δημοσιοποίηση και συνεχή επικαιροποίηση αναλυτικού καταλόγου όλων των σχολείων, με το στάδιο των εργασιών και τον προγραμματισμό για κάθε μονάδα, ώστε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικοί να γνωρίζουν τι ισχύει στο σχολείο τους.

AUCTION
YARD

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ - Τρίτη 06/10/2026 - Ώρα έναρξης 15:00

Στη ΛΕΩΦΟΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ 12, 7647 ΜΟΣΦΙΛΩΤΗ, ΛΑΡΝΑΚΑ θα πωληθούν με Δημόσιο Πλειστηριασμό δύναμη αποφάσεων Επαρχιακών Δικαστηρίων και ή άλλων εξουσιοδοτήσεων, τα πιο κάτω οχήματα και αντικείμενα. - Τηλ. 22 120704, Φάξ 22 120 705 - Ιστοσελίδα: http://www.bankofcyprus.com.cy/home-gr/bank_gr/auctions-cars-gr/

*** ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ / ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ: 05/10/2026 από 10:00 - 13:00 & 14:00 - 17:00 και 06/10/2026 από 10:00 - 14:30 ***

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΧΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΡΚΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ	Μ/Α	Κ.Ε	Ημ ΕΓΓΡ.	ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΔΑΔΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡ.	ΤΙΜΗ ΑΝΟΙΓΜΑ	ΦΠΑ	A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΧΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΡΚΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ	Μ/Α	Κ.Ε	Ημ ΕΓΓΡ.	ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΔΑΔΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡ.	ΤΙΜΗ ΑΝΟΙΓΜΑ	ΦΠΑ	A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΧΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΡΚΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ	Μ/Α	Κ.Ε	Ημ ΕΓΓΡ.	ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΔΑΔΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡ.	ΤΙΜΗ ΑΝΟΙΓΜΑ	ΦΠΑ
1	MAM277	NISSAN JUKE	A	1598	09/13	DEC 25	7.000,00		26	KT5188	TOYOTA IST	A	1298	07/03	DEC 26	1.300,00		51	KSX616	CHEVROLET CAPTIVA D	M	1991	02/08	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	1.250,00	
2	NBK141	TOYOTA Passo	A	996	12/14	DEC 26	1.890,00		27	LBK725	HYUNDAI i20 SDV D	M	1396	12/12	DEC 26	1.300,00		52	EBN501	ISUZU D/C P/U P D	M	2771	07/95	DEC 26	2.800,00	
3	MBY199	CHEVROLET SPARK	M	995	07/14	DEC 26	1.900,00		28	KVR769	BMW 5ER REIHE	A	1995	05/09	DEC 26	1.900,00		53	KUR024	HONDA CRV	A	1998	05/08	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	2.500,00	
4	MP7992	NISSAN NOTE	A	1198	03/13	DEC 26	2.400,00		29	KXC429	JEEP COMPASS D	M	1968	02/10	SEPT 26	2.400,00		54	KWK697	FORD TRANSIT D/V	M	1753	09/09	DEC 26	1.900,00	
5	NNH314	FIAT 500	A	1242	06/14	DEC 26	3.300,00		30	MBB845	VWAGEN GOLF D	M	1598	12/10	DEC 26	1.800,00		55	MNE034	CAI CEED SDV D	A	1582	06/16	DEC 26	4.400,00	19%
6	NHY105	MITSUBISHI ATTRAGE	A	1193	09/16	DEC 26	5.500,00		31	NAH477	CITROEN DSS D	M	1997	09/12	DEC 26	3.400,00		56	TBM169	MERCEDES SPRINT 314 CDI	A	2143	11/19	DEC 26	9.500,00	
7	KMJ438	MERCEDES E200	A	1796	09/04	DEC 26	1.300,00		32	KSE573	BMW 320 coupe	A	1995	01/08	DEC 26	3.500,00		57	TMP515	CITROEN RELAY P/U P D	M	2198	01/15	DEC 26	6.900,00	19%
8	MBE044	RENAULT MEGANE SCENIC	A	1461	03/14	SEPT 26	1.500,00		33	KKG817	HONDA HR V	A	1590	01/05	DEC 26	1.500,00		58	KXP911	PORSCHE911 CARRERA	M	3824	11/05	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	3.000,00	
9	MAM936	MERCEDES COUPE CLC220	A	2148	02/10	DEC 26	3.800,00		34	KMK102	NISSAN SERENA	A	1998	04/03	DEC 26	2.900,00		59	MXM016	MASERATI LEVANTE D	A	2987	08/17	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	4.000,00	
10	KVM843	SUZUKI VITARA	M	1588	03/08	DEC 26	2.900,00		35	KKX267	VWAGEN GOLF	M	1390	04/05	DEC 26	1.900,00		60	TBK339	TOYOTA C-HR HYBRID	A	1987	03/25	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	16.000,00	
11	KYZ130	OPEL CORSA	A	1398	02/11	DEC 26	1.650,00		36	ABC384	HONDA ACCORD CLASSIC	M	1997	08/91	SEPT 26	3.900,00		61	THX777	PORSCHE CAYENNE S	A	3996	05/22	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	23.000,00	
12	KNY572	MITSUBISHI COLT	A	1343	12/02	DEC 26	1.600,00		37	NPE473	SUZUKI JIMNY SDV	M	1462	11/19	DEC 26	10.500,00		62	PBM652	VOLVO XC40	A	1477	11/21	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	6.000,00	
13	KVL460	TOYOTA AVENSIS	M	1598	04/09	DEC 26	5.300,00		38	NKM241	PORSCHE Cayenne D	A	2967	04/13	DEC 26	9.300,00		63	PTM729	CAI XCEED	A	1482	01/24	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	9.000,00	
14	MKK338	AUDI A1	A	1389	02/14	DEC 26	4.400,00		39	PNH530	TOYOTA RAVA DESIGN HEV	A	2494	09/18	DEC 26	16.000,00		64	TN2256	TOYOTA YARIS CROSS	A	1490	12/22	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	6.000,00	
15	KXX005	BMW X5 3.0SD M SPORT SS	A	2993	12/07	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	4.100,00		40	MMZ759	AUDI A6 LIMOUSINE D	A	1968	05/16	DEC 26	10.900,00		65	LAZ148	NISSAN X-TRAIL D	A	1995	07/12	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	2.000,00	
16	MAZ351	MERCEDES C-Class D	A	2143	09/09	DEC 26	3.800,00		41	LAFO28	AUDI A5	A	1798	12/11	DEC 26	7.500,00		66	KKW285	TOYOTA RAV 4	M	1998	04/05	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	800,00	
17	MZB401	RENAULT CAPTUR	M	898	09/13	DEC 26	2.500,00		42	MPR047	NISSAN SERENA	A	1997	09/11	DEC 26	4.200,00		67	KNR943	VWAGEN GOLF	M	1598	08/06	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	800,00	
18	NEN971	JEEP Compass D	M	2143	09/11	DEC 26	1.750,00		43	MBX026	TOYOTA Auris D	M	2331	08/07	DEC 26	1.800,00		68	TKM984	CAI XCEED SDV	A	1998	11/26	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	5.000,00	
19	PAY480	MAZDA CX5 D	A	2188	09/17	DEC 26	8.300,00		44	KJU144	HONDA LOGO	A	1243	02/00	DEC 26	400,00		69	VKN516	BMW 320i	M	1995	05/07	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	700,00	
20	KWJ464	BMW 320 D	A	1995	06/08	DEC 26	1.700,00		45	KJC840	TOYOTA VITZ	M	1298	10/00	DEC 26	900,00		70	NKK484	HUNDAI KONA	A	1591	03/18	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	2.200,00	
21	KZS075	PEUGEOT 508	A	1598	07/11	DEC 26	3.100,00		46	KVV758	SUZUKI SWIFT	M	1328	02/06	DEC 26	1.600,00		71	KVG695	BMW 116i	M	1596	03/05	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	500,00	
22	KZT937	CAI PICANTO	M	999	07/11	DEC 26	1.200,00		47	NKK554	FORD FOCUS D	M	1580	09/13	DEC 26	2.400,00		72	KXV820	FORD FIESTA D/V	M	1399	08/10	JUN 14-ΔΙΑΓΡΑΜ.	500,00	19%
23	KBE486	TOYOTA VITZ	A	1890	03/99	DEC 26	1.100,00		48	NMX873	MITSUBISHI Colt C2C	M	1489	10/08	DEC 26	800,00		73	NPP234	TOYOTA YARIS	M	1496	01/20	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	3.000,00	
24	KMN639	NISSAN MICRA	M	1240	03/06	DEC 26	800,00		49	NAE347	Vauxhall CORSA	M	1229	07/13	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	2.200,00		74	MBA936	NISSAN QASHQAI	A	1598	02/14	ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	1.000,00	
25	MTN908	VWAGEN GOLF D	M	1598	02/11	DEC 26	2.900,00		50	NPM279	ISUZU RONDEO D/C P/U P D	M	2998	03/06	DEC 26	6.300,00										

Η κατακρίρωση στο τελευταίο πλειοδοτή θα γίνεται εφόσον κριθεί η τιμή συμφέρουσα και ο πλειοδοτής αναμένει στη κατάσταση που ευρισκονται την ημέρα του πλειστηριασμού. Ο αγοραστής επιβαρύνεται με τις καθυστερημένες άδειες κυκλοφορίας ή / και έξοδα επανενγραφής των οχημάτων. - ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ: με τη κατακρίρωση θα πρέπει απαραίτητως να πληρώνεται τουλάχιστον 30% ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ σε ΜΕΤΡΗΤΑ (ελάχιστο ποσό €1000) και το υπόλοιπο ποσό να εξοφλείται την επόμενη ημέρα σε μετρητά, σε οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας Κύπρου. - Σε περίπτωση ακύρωσης της πράξης από τον αγοραστή, η προκαταβολή δεν επιστρέφεται.

“ Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Δύο ελληνικά μαχητικά F-16 Viper διασχίζουν τον ουρανό πάνω από τον χώρο της στρατιωτικής παρέλασης για την 66η επέτειο της Ανεξαρτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, χαρίζοντας ένα από τα εντυπωσιακότερα στιγμιότυπα των εορτασμών της 1ης Οκτωβρίου. Η διέλευσή τους δίνει ξεχωριστό χαρακτήρα στην παρουσία της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας, με τα πληρώματά τους να διαθέτουν υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης και επιχειρησιακής ετοιμότητας.

PISA: Ο κεκλιμένος πύργος... της Παιδείας

Τα απογοητευτικά αποτελέσματα για τους μαθητές μας, στο πλαίσιο της διεθνούς έρευνας PISA 2015, επιβεβαίωσαν το γεγονός ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα θυμίζει όλο και περισσότερο τον... κεκλιμένο πύργο της Πίζας! Σύμφωνα με την έρευνα, οι 15χρονοι μαθητές μας είναι τελευταίοι (προσέξτε, τελευταίοι) στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις Φυσικές Επιστήμες και την Κατανόηση Κειμένου και προτελευταίοι στα Μαθηματικά. Και στις προηγούμενες έρευνες της PISA (που διεξάγονται κάθε τρία χρόνια για λογαριασμό του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) πάτωναν οι μαθητές μας, αλλά φρέμαμε την ελπίδα ότι κάποια στιγμή θα βλέπαμε και κάποιαν αισθητή βελτίωση στην απόδοσή τους. Μάταια!

Ο κεκλιμένος πύργος της Πίζας χρειάστηκε μια δεκαετία διορθωτικής ανοικοδόμησης και προσπαθειών σταθεροποίησης, στα τέλη του 20ού και αρχές του 21ου αιώνα, για να ανακηρυχθεί σταθερός και εκ νέου επισκέψιμος. Η... κεκλιμένη Παιδεία μας δεν ξέρω αν μπορεί μέσα σε μια δεκαετία «διορθωτικής ανοικοδόμησης» να φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Πάντως, σχολιάζοντας τα αποτελέσματα της έρευνας PISA 2025, το Υπουργείο Παιδείας σημειώνει ότι αυτά επιβεβαιώνουν την ανάγκη για σοβαρές αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά και την κατεύθυνση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Ωραία. Αλλά αυτές οι σοβαρές

αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα πότε θα γίνουν; Θα είναι σαν τα κλιματιστικά στα σχολεία, που θα έμπαιναν παντού μέχρι το 2026 και τελικά θα μπουν (αν θα μπουν) το 2028;

Θυμίζουμε ότι τα λεφτά που δαπανώνται για την Παιδεία στη μικρομεγαλονοσία μας (1,6 δισεκατομμύριο ευρώ ετησίως) παραμένουν σταθερά πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε πλήρη αντίθεση με τις επιδόσεις των μαθητών μας στις διεθνείς αξιολογήσεις, που παραμένουν σταθερά στον πάτο της ΕΕ.

Οι εκπαιδευτικοί μας ποιαν άποψη έχουν γι' αυτήν τη θλιβερή κατάσταση; Ω, ας μην τους ενοχλούμε, ειδικότερα τώρα που ετοιμάζονται να συρρεύσουν έξω από το Προεδρικό, στις 8 Οκτωβρίου, για να εκφράσουν τη διαμαρτυρία τους για τις προωθούμενες αλλαγές στο σύστημα διορισμών.

Αν κατάλαβα καλά, μια από τις απαιτήσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων είναι όπως μια μερίδα εκπαιδευτικών (αορίστου χρόνου, συμβασιούχοι και αντικαταστάτες) μονιμοποιηθούν χωρίς εξετάσεις. Ομολογώ ότι δεν έχω τις ειδικές γνώσεις για να αποφανθώ αν είναι δίκαιο ή όχι το αίτημα. Αλλά αν είναι απαραίτητες οι εξετάσεις, γιατί να τις αποφεύγουν οι επιδιώκοντες μονιμοποίηση εκπαιδευτικοί; Μήπως φοβούνται πως θα... πατώσουν, όπως οι μαθητές στις εξετάσεις της PISA;

ΜΠΟΞΕΡ

Ο κολπαιζής σουλιάνος

Άκου κόλπο που σοφίστηκε ο Ερντογάν, για να είναι ξανά υποψήφιος για την Προεδρία, παρ' όλο που δεν δικαιούται, με βάση το τουρκικό Σύνταγμα, το οποίο προβλέπει ότι το ίδιο πρόσωπο μπορεί να κάνει μόνο δύο πενταετείς θητείες. Ο σουλιάνος Ταγίπ ο Μεγαλομανής βρίσκεται στη δεύτερη θητεία του, που ολοκληρώνεται τον Μάιο του 2028.

Υπάρχει, όμως, και ένα παραθυράκι στο Σύνταγμα (το οποίο είχε κόψει και ράψει ο ίδιος ο Ερντογάν), που αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο, εάν η Τουρκική Εθνοσυνέλευση αποφασίσει πρόωρες εκλογές κατά τη δεύτερη θητεία ενός Προέδρου, εκείνος να μπορεί να διεκδικήσει ακόμη μία φορά την προεδρία.

Έτσι, τα κοπέλια του Ερντογάν βγαίνουν το τελευταίο διάστημα και ετοιμάζουν το έδαφος για μια τέτοια διευθέτηση, λέγοντας ότι οι εκλογές, αντί να γίνουν κανονικά τον Μάιο του 2028, να γίνουν ένα μήνα ενωρίτερα, οπότε θα θεωρούνται... πρόωρες και θα «δικαιούνται» ο μάλιστα τους να υποβάλει υποψηφιότητα και για τρίτη θητεία!

Οστόσο εδώ παρεμβάλλεται ένα εμπόδιο για τον ισλαμοφασίστα. Απόφαση της Εθνοσυνέλευσης για πρόωρες εκλογές, απαιτεί πλειοψηφία τριών πέμπτων, δηλαδή τουλάχιστον 360 από τους 600 βουλευτές. Το κόμμα του Ταγίπ, όμως, μαζί με το κόμμα του συμ-

μάχου του, του Μπαχτσελί, διαθέτουν μόνο 326 έδρες. Μέχρι το 2028, βέβαια, κάτι θα σοφιστεί ο μέγας κολπαιζής, ο οποίος έχει ρίξει στη φυλακή, από τον Μάρτιο του 2025, τον κυριότερο αντίπαλό του για την Προεδρία, Δήμαρχο της Κωνσταντινούπολης, Εκρέμ Ιμάμογλου, με κατηγορία για «δημόσια προσβολή δημόσιου λειτουργού».

Τα κόλπα του Ερντογάν δεν εξαντλούνται, βέβαια, στο εσωτερικό της Τουρκίας. Ένα κόλπο, που επιχειρεί να επιβάλει και στην Κύπρο, μέσω του κατοχικού καθεστώτος, είναι ο όρος, που

προβάλλει και ο Έρχιουρμαν, σύμφωνα με τον οποίο, σε περίπτωση αποτυχίας των συνομιλιών, να αποτραπεί η επιστροφή στο υφιστάμενο στάτους κβο, με άλλα λόγια να αναγνωριστεί το παράνομο μórφωμα των κατεχομένων! Ε, δεν χρειάζεται και χόιζας να μας πει ποιος θα φροντίσει να αποτύχουν οι συνομιλίες.

Α! Και αν καταφέρει ο Ερντογάν να εκλεγεί και για τρίτη πενταετία το 2028, ξεχάστε τη λύση του Κυπριακού μέχρι το 2033!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Αν ήταν υποψήφιος ο Stelios...

Είμαστε ακόμα πολύ μακριά από τις προεδρικές εκλογές του 2028, αλλά ήδη άρχισαν να κυκλοφορούν στην πιάτσα και διάφορα ονόματα, πέραν των δεδομένων υποψηφίων που θεωρείται βέβαιο ότι θα διεκδικήσουν τον προεδρικό θώκο.

Ένα από τα ονόματα που έκανε την εμφάνισή του σε δημοσιεύματα και στο διαδικτυο, ήταν και αυτό του γνωστού επιτυχημένου επιχειρηματία διεθνούς εμβέλειας, Σερ Στέλιου Χατζιωάννου, δημιουργού και ιδιοκτήτη της easy family of Brands, ως πιθανού προεδρικού υποψηφίου του ΑΚΕΛ.

Ο Στέλιος διέψευσε κατηγορηματικά τα περί ενδεχόμενης προεδρικής υποψηφιότητάς του, λέγοντας ότι δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Δήλωσε συγκεκριμένα: «Δεν βρίσκομαι σε συζητήσεις ή επαφές με το ΑΚΕΛ ή οποιοδήποτε άλλο πολιτικό κόμμα για το θέμα αυτό και δεν έχω κανένα ενδιαφέρον να πολιτευτώ ή να διεκδικώ οποιοδήποτε πολιτικό αξίωμα».

Έτσι έθεσε τέρμα στα διάφορα

σενάρια που τόσο... easily έσπευσαν κάποιοι να δημοσιεύσουν. Από την άλλη, επειδή δεν γνωρίζουμε το παρασκήνιο, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε το ενδεχόμενο να έγιναν κάποιες βολιδοσκοπήσεις προς τον Stelios από την Εζεκία Παπαϊωάννου, δεδομένης της ταυτότητας απόψεων των δύο πλευρών στο Κυπριακό, λόγω των ιδιαίτερων σχέσεων που ο κ. Χατζιωάννου διατηρεί με την τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Εν πάση περιπτώσει, σημειώνω ότι παρόμοιες πληροφορίες είχαν κυκλοφορήσει και το 2017, που παρουσίαζαν τον κ. Χατζιωάννου ως πιθανό υποψήφιο (και πάλι του ΑΚΕΛ) για τις Προεδρικές του 2018. Και τότε είχε διαψεύσει τις φήμες ο επιχειρηματίας.

Οστόσο, μια και έγινε κουβέντα για τον Στέλιο, φαντάσθηκα το ενδεχόμενο να δεχόταν να ήταν προεδρικός υποψήφιος, όχι μόνο του ΑΚΕΛ αλλά όλων των κομμάτων! Έτσι θα αποφεύγαμε και τις αχρείαστες αντιπαραθέσεις και τοξικότητες που συνοδεύουν μονίμως

τις προεδρικές εκλογές.

Ο επιτυχημένος επιχειρηματίας, που ίδρυσε την πασίγνωστη αεροπορική εταιρεία χαμηλού κόστους EasyJet, αλλά και άλλες εταιρείες, όπως τις EasyCar, EasyValue, EasyMoney, EasyInternetCafe, EasyCruiseOne κ.λπ., θα μπορούσε να αναλάβει και το πηδάλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας και με την εμπειρία που απέκτησε και τις ικανότητές του, να την οδηγήσει σε δρόμους ευημερίας και προόδου.

Θα μας έφτανε, για παράδειγμα, ένα σύστημα... EasyΥγείας, ένα EasyΟικονομίας, ένα EasyΕνέργειας (και ειδικά Φυσικού Αερίου), ένα EasyΜεταφοράν, μια EasyΔημόσια Υπηρεσία και πολλά άλλα τέτοια.

Γενικά με τον Στέλιο θα είχαμε ένα EasyΚράτος που θα λειτουργούσε άψογα, όπως η EasyJet, και μάλιστα με χαμηλό κόστος. Για σκεφτείτε το! Υπάρχει ακόμα χρόνος να τον πείσουμε να είναι τελικά υποψήφιος...

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Φουλ επίθεση (ο Φούλης) με Κυπριακό

Τελικά ανακοίνωσε την προεδρική υποψηφιότητά του ο Αβέρωφ Νεοφύτου, αφού, όπως είχε προαναγγείλει, θα το έκανε «αν δεν κουνιόταν φύλλο» στη Νέα Υόρκη για το Κυπριακό.

Σόρι που ρωτάω, αλλά δεν είδε ο Φούλης ότι... κουνήθηκε ένα τουλάχιστον φύλλο; Και όχι μόνο κουνήθηκε, αλλά έπεσε κιόλας. Ήταν το... φύλλο συκής με το οποίο εμφανίστηκε ο Ερντογάν ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης και όταν αυτό κουνήθηκε και έπεσε, φάνηκαν οι πραγματικές του προθέσεις.

Είμαι σίγουρος ότι και ο Αβέρωφ γνωρίζει ποιες είναι οι πραγματικές προθέσεις του ισλαμοφασίστα. Εκείνο που δεν ξέρω είναι τι ακριβώς έχει στο μυαλό του και πώς σχεδιάζει να αντιμετωπίσει τους νεο-οθωμανικούς σχεδιασμούς του Ερντογάν αν το 2028 καταφέρει να ανεβεί στον Λόφο. Διότι, απ' ό,τι άφησε να φανεί ξεκάθαρα ο τέως πρόεδρος του ΔΗΣΥ, το Κυπριακό θα είναι για τον ίδιο κάτι σαν την... οδοντόκρεμα (η πρώτη φροντίδα το πρωί και η τελευταία το βράδυ).

Ο Αβέρωφ θέλει να τον ψηφίσει ο λαός, ώστε να προσπαθήσει να ανοίξει «το παράθυρο ελπίδας για το Κυπριακό», που «παρέμεινε δυστυχώς κλειστό» στη Νέα Υόρκη, σύμφωνα με την ανακοίνωση της υποψηφιότητάς του.

Το Κυπριακό, όχι μόνον κυριαρχεί στην ανακοίνωση αυτή, αλλά διαχέεται σε όλη την έκτασή της μια απογοήτευση και μια μαύρη απαισιοδοξία: «Τα αδιέξοδα παραμένουν. Τα μαύρα σύννεφα που σκεπάζουν τον τόπο όλο και πυκνώνουν. Ούτε καν

μία διαδικασία διαπραγματεύσεων δεν πετύχαμε. Η ηγεσία της χώρας προτίμησε την πεπατημένη», σημειώνει ο Αβέρωφ. Θα πρέπει, όμως, να μας εξηγήσει λεπτομερώς με ποιον τρόπο ο ίδιος σκοπεύει να μην ακολουθήσει αυτήν την «πεπατημένη» και πώς θα καταφέρει να εξουδετερώσει την τουρκική αδιαλλαξία, την οποία δεν είχαν κατορθώσει να εξουδετερώσουν όλοι οι προηγούμενοι «Πρόεδροι λύσης» (Βασιλείου, Κληρίδης, Χριστόφιας, Αναστασιάδης). Διότι είναι δεδομένο ότι ο Αβέρωφ θα προβάλει, ως μεγάλο του αιτού, τη δική του υποψηφιότητα ως «Πρόεδρου λύσης».

Πώς θα ενεργήσει, λοιπόν; Πώς θα σπάσει το αδιέξοδο; Θα πρέπει να ξέρουν οι ψηφοφόροι τι πλάνο έχει ο Φούλης για το Κυπριακό και τι διαφορεικό θα κάνει από τον Χριστοδουλίδη, στον οποίο επιρρίπτει την ευθύνη για το αδιέξοδο, αφού ακολούθησε, όπως είπε, την «πεπατημένη».

Θέλουμε καθαρές κουβέντες! Διότι κάποιος θα κατηγορήσουν τον Αβέρωφ ότι, στην προσπάθειά του να μην ακολουθήσει κι αυτός την «πεπατημένη», ίσως καταλήξουμε με την Κύπρο... «πατημένη» κάτω από καμιά συμφωνία τύπου Ανάν.

ΜΠΟΞΕΡ

Ο «προδομένος» θα γίνει... «προδότης»;

«Ο προδομένος ποτέ δεν προδίδει, αλλά την ίδια στιγμή πρέπει να μεριμνήσει να μην ξαναπροδοθεί!» Με αυτήν την γριφώδη ατάκα τοποθετήθηκε ο Αβέρωφ Νεοφύτου, μετά την επίσημη εξαγγελία της υποψηφιότητάς του για τις Προεδρικές του 2028.

Εμπειρείχε και κάτι το ποιητικό, θα έλεγα, η ατάκα του. Αν ήταν καλοφωνάρας, όπως τον Νίκαρο, θα μπορούσε να πιάσει μικρόφωνο και να τραγουδήσει το ντέρτι του με άσματα για προδομένους, όπως αυτό του Μάνου Λοιζου:

«Ηλιε μου, σε παρακαλώ,
πες στους χαροκαμένους
να κλαίνε στις πίκρες το γιγαλό
για μας τους προδομένους»!

Τώρα, αυτό που είπε ότι θα μεριμνήσει «να μην ξαναπροδοθεί», μάλλον ήταν σπόντια για την Αννίτα, θεωρώντας ότι τον πρόδωσε, αφού δυο φορές την βοήθησε να εκλεγεί Πρόεδρος της Βουλής, ενώ αυτή δεν του ανταπέδωσε τη χάρη υποστηρίζοντάς τον για να εκπληρώσει τον ασίγαστο πόθο του, να κάτσει στην καρέκλα του Προεδρικού.

Παρά τις επίμονες προσπάθειες των δημοσιογράφων να εκμαιεύσουν μια ξεκάθαρη απάντηση, ο Αβέρωφ ξέφυγε σαν... σουπιά (για να θυμηθούμε και την... ψαρταβέρνα των ημερών). Έτσι δεν ψάρθαμε τελικά αν θα διεκδικήσει το χρίσμα μέσα από τις κομματικές διαδικασίες ή αν στις 13 Οκτωβρίου θα περάσει έξω από το μέγαρο του ΔΗΣΥ και θα τους τραγουδά «θα ζήσω ελεύθερο... φουλί κι όχι κορόιδο στο κλουβί κι από ψηφάρα σε ψηφάρα θα πετάω»!

Πάντως, για κάθε ενδεχόμενο, στην Πινδάρου άρχισαν ήδη, φαντάζομαι, να μαζεύουν όλες τις δηλώσεις, τις ατάκες, τις αναφορές και τους χαρακτηρισμούς που είχε εκτοξεύσει ο Αβέρωφ εναντίον του Νίκου Χριστοδουλίδη κατά την προεκλογική περίοδο των Προεδρικών του 2023, ώστε να χρησιμοποιηθούν, αν χρειαστεί, ως «πυρομαχικά» εναντίον του, με τον ίδιο τρόπο που ο ίδιος τα είχε χρησιμοποιήσει κατά του Χριστοδουλίδη.

Ανάμεσα στις βαριές βόμβες που θα επιστρατευθούν θα είναι, ασφαλώς, η

ρήση του τέως προέδρου του ΔΗΣΥ: «Τους ήρωες μπορεί να τους ξεχάσει η Ιστορία, τους προδότες ποτέ!» Θα επιλέξει ο ίδιος πώς θέλει να τον θυμάται η Ιστορία (και η Πινδάρου).

Εν πάση περιπτώσει, μέχρι τις 13 Οκτωβρίου, όταν θα γίνει η υποβολή των υποψηφιοτήτων, θα περιοριστούμε σε εικασίες και σενάρια. Το τι ακριβώς έχει στο μυαλό του ο Φούλης, μοιάζει επί του παρόντος με σταυρόλεξο για δυνατούς (και... πονηρούς, σαν αλουπούς) λύτες.

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

ART AERI “ Διονύσιος Σολωμός

Ο Διονύσιος Σολωμός γεννήθηκε στις 8 Απριλίου 1798 και πέθανε στις 9 Φεβρουαρίου 1857, σε ηλικία μόλις 59 ετών. Ήταν σπουδαίος Έλληνας ποιητής, περισσότερο γνωστός για τη συγγραφή του ποιήματος «Ύμνος εις την Ελευθερίαν», οι πρώτες δύο στροφές του οποίου έγιναν ο Εθνικός Ύμνος της Ελλάδας και της Κύπρου. Κεντρικό πρόσωπο της Επαναστασιακής Σχολής, ο Διονύσιος Σολωμός θεωρήθηκε και θεωρείται ο Εθνικός μας ποιητής, όχι μόνο γιατί έγραψε τον Εθνικό Ύμνο, αλλά και γιατί αξιοποίησε την προγενέστερη ποιητική παράδοση (κρητική λογοτεχνία, Δημοτικό τραγούδι) και ήταν ο πρώτος που καλλιέργησε συστηματικά τη δημοτική γλώσσα και άνοιξε τον δρόμο για τη χρησιμοποίησή της στην ελληνική λογοτεχνία.

Εκτός από τον «Ύμνον εις την Ελευθερίαν», τα σπουδαιότερα έργα του είναι: «Ο Κρητικός», «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», «Ο Πόρφυρας», «Η Γυναίκα της Ζάκυνθος», «Λάμπρος» και «Ωδή στον Λόρδο Βύρωνα». Το βασικό χαρακτηριστικό της ποιητικής παραγωγής του είναι η αποσπασματική μορφή: κανένα από τα ποιήματα που έγραψε μετά τον «Ύμνον εις την Ελευθερίαν» δεν είναι ολοκληρωμένο και με ελάχιστες εξαιρέσεις, τίποτα δεν δημοσιεύτηκε από τον ίδιο.

Ο ποιητής πέρασε τα παιδικά του χρόνια ως το 1808 στο πατρικό του σπίτι στη Ζάκυνθο, υπό την επίβλεψη του δασκάλου του, Αβά Σάντο Ρόσι, Ιταλού πρόφυγα, εξ ου και τα πρώτα λογοτεχνικά βήματά του τα έκανε στην ιταλική γλώσσα.

Ο πρώτος σημαντικός σταθμός στην ελληνόγλωσση δημιουργία του Σολωμού ήταν ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν», που ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 1823, ποίημα εμπνευσμένο

από την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Το ποίημα δημοσιεύθηκε στην Ελλάδα το 1824 στο πολιορκούμενο Μεσολόγγι, και στην Ευρώπη το 1825 στο Παρίσι. Η φήμη του ποιητή εξαπλώθηκε πέρα από τα στενά όρια του νησιού του. Σε αυτό κυρίως το έργο εξάλλου οφείλεται και η εκτίμηση που απολάμβανε ο Σολωμός μέχρι τον θάνατό του.

Ο Σολωμός μετά το 1847 άρχισε να ξαναγράφει στα Ιταλικά. Τα έργα της περιόδου είναι ημιεπικά ποιήματα και πεζά σχέδιασματα και κάποια από αυτά ίσως σχεδίαζε να μεταφράσει στα Ελληνικά. Το 1851 εμφανίστηκαν τα πρώτα σοβαρά προβλήματα υγείας και ο χαρακτήρας του έγινε ακόμη πιο ιδιόρρυθμος. Αποκόπηκε από φιλικά του πρόσωπα, όπως τον Πολυλά (οι σχέσεις τους αποκαταστάθηκαν το 1854) και μετά και την τρίτη εγκεφαλική συμφόρηση που έπαθε το 1856 δεν έβγαине πλέον από το σπίτι. Έζησε τα τελευταία 20 χρόνια της ζωής του στην Κέρκυρα, όπου στεγάζεται το Μουσείο Σολωμού, στο οποίο εκτίθενται το γραφείο στο οποίο ο ποιητής έγραψε τους «Ελεύθερους Πολιορκημένους», οι πρώτες εκδόσεις του «Ύμνου εις την Ελευθερίαν», τα πρώτα ποιήματα του Σολωμού γραμμένα από καλλιγράφο της εποχής και η πρώτη δημοσίευση της μεταφράσεως των ιταλικών ποιημάτων του από τον Γεώργιο Καλογούρο, καθώς επίσης και η πλούσια προσωπική του βιβλιοθήκη. Πέθανε τελικά τον Φεβρουάριο του 1857. Ήταν τόσο γενική και σίερε η φήμη του, ώστε όταν μαθεύτηκε ο θάνατός του, όλος ο λαός πένθησε. Το θέατρο της Κέρκυρας έκλεισε, η Ιόνιος Βουλή σταμάτησε τις εργασίες της και αποφάσισε να κηρυχθεί εθνικό πένθος για τον ποιητή. Τα οστά του μεταφέρθηκαν και ενταφιάσθηκαν στη Ζάκυνθο το 1865.

Για περισσότερες πληροφορίες
αποκτήστε στο www.artaeri.com.
Μακαρίου 71, Α/σία.

Η CENTALION ΑΝΟΙΓΕΙ ΞΑΝΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ο κολοσσός \$144 δις παίρνει την έδρα του από την Κύπρο

Τι χάνει η Κύπρος, το ερώτημα του νέου εταιρικού φόρου 15 % και οι μεγάλες εταιρείες που έχουν ήδη αλλάξει χώρα έδρας

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Η απόφαση ενός από τους μεγαλύτερους ομίλους εμπορίας ενέργειας και πρώτων υλών στον κόσμο να μεταφέρει τη νομική του έδρα από την Κύπρο στη Σιγκαπούρη φέρνει ξανά στο προσκήνιο την ανταγωνιστικότητα του κυπριακού επιχειρηματικού μοντέλου. Η Gunvor, που από τις 2 Οκτωβρίου περνά στη νέα εποχή με την επωνυμία Centalion, διατηρούσε τη μητρική της εταιρεία στην Κύπρο από το 2011. Το 2025 ο όμιλος κατέγραψε έσοδα \$144 δις., διακινώντας 253 εκατ. τόνους εμπορευμάτων. Τώρα δρομολογεί τη μεταφορά της ίδιας της μητρικής εταιρείας στη Σιγκαπούρη. Η κίνηση συμπίπτει χρονικά με τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του εταιρικού φόρου 15% στην Κύπρο, χωρίς μέχρι στιγμής να έχει δημοσιοποιηθεί στοιχείο που να συνδέει ευθέως την απόφαση με τη φορολογική αλλαγή. Το ενδιαφέρον στρέφεται κυρίως στο τι χάνει η Κύπρος και στο τι προσφέρει πλέον η Σιγκαπούρη σε έναν όμιλο τέτοιου μεγέθους.

Από τη Λευκωσία στη Σιγκαπούρη

Η Centalion δεν ανακοίνωσε αποχώρηση όλων των δραστηριοτήτων της από την Κύπρο. Η αλλαγή αφορά τη μητρική εταιρεία του ομίλου, την εταιρεία δηλαδή που βρίσκεται στην κορυφή της εταιρικής δομής.

Η Gunvor Group Ltd εγγράφηκε στην Κύπρο στις 3 Ιανουαρίου 2011, με αριθμό HE 279934. Δεκαπέντε χρόνια αργότερα, η διοίκηση δρομολογεί τη συνέχιση της ίδιας εταιρείας υπό τη νομοθεσία της Σιγκαπούρης.

Η διαδικασία δεν προβλέπει διάλυση της κυπριακής εταιρείας και δημιουργία νέας από την αρχή. Η υφιστάμενη νομική οντότητα συνεχίζει τη λειτουργία της σε άλλη χώρα, μαζί με τα συμβόλαια, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της.

Με απλά λόγια, αλλάζει η χώρα στην οποία έχει τη νομική της βάση.

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η εταιρεία θα διαγραφεί από το κυπριακό μητρώο και θα συνεχίσει υπό το εταιρικό δίκαιο της Σιγκαπούρης.

Τι χάνει η Κύπρος

Η μεγαλύτερη απώλεια αφορά την ίδια τη θέση της Κύπρου στην κορυφή ενός διεθνούς ομίλου τέτοιου μεγέθους.

Το 2025 η Gunvor ανακοίνωσε έσοδα \$144 δις., όγκο συναλλαγών 253

εκατ. τόνων και ίδια κεφάλαια \$6,1 δις. Η μητρική αυτού του ομίλου είχε μέχρι σήμερα ως νομική βάση την Κύπρο.

Η μεταφορά αλλάζει το εταιρικό δίκαιο που διέπει τη μητρική, τη χώρα των βασικών εταιρικών καταχωρίσεων και ένα μέρος του πλέγματος επαγγελματικών υπηρεσιών που συνοδεύει τέτοιες δομές: νομικές, ελεγκτικές, φορολογικές και εταιρικές υπηρεσίες.

Το ακριβές οικονομικό κόστος για την Κυπριακή Δημοκρατία δεν μπορεί να προσδιοριστεί από τα διαθέσιμα στοιχεία.

Υπάρχει, πάντως, ένδειξη ότι η παρουσία του ομίλου είχε φορολογικό αποτύπωμα. Στη δημοσιοποίηση πληρωμών της Gunvor για το 2023 καταγράφονται περίπου \$10,14 εκατ. σε φόρο εισοδήματος στην Κύπρο. Το ποσό δεν μπορεί να ταυιστεί με τη μητρική εταιρεία, ούτε να θεωρηθεί αυτομάτως ετήσια απώλεια μετά τη μεταφορά. Στην αντίστοιχη δημοσιοποίηση για το 2024 η Κύπρος δεν εμφανίζεται στον σχετικό πίνακα.

Παράλληλα, δεν έχει ανακοινωθεί κλείσιμο όλων των κυπριακών εταιρειών του ομίλου. Η Gunvor Services (Cyprus) Limited, για παράδειγμα, συστάθηκε μόλις τον Δεκέμβριο του 2025 και εξακολουθεί να εμφανίζεται ενεργή.

Άλλο, συνεπώς, η μεταφορά της μητρικής και άλλο η πλήρης αποχώρηση του ομίλου από την Κύπρο.

Γιατί τώρα

Η χρονική στιγμή συνδέεται και αρχάς με τις μεγάλες αλλαγές που προηγήθηκαν στο εσωτερικό του ομίλου.

Τον Δεκέμβριο του 2025 ολοκληρώθηκε η αποχώρηση του επί χρο-

νια συνιδρυτή και βασικού μετόχου Torbjørn Torgnqvist, ο οποίος πώλησε τη συμμετοχή του. Η εταιρεία πέρασε σε νέο ιδιοκτησιακό σχήμα με συμμετοχή διοίκησης και εργαζομένων.

Το Reuters είχε καταγράψει τότε την προσπάθεια της νέας διοίκησης για συνολική επανεκκίνηση της Gunvor, μετά και τη δημόσια αναπαράθεση στις Ηνωμένες Πολιτείες γύρω από τους ιστορικούς δεσμούς της εταιρείας με τη Ρωσία. Η Gunvor είχε απορρίψει τις σχετικές αιτήσεις.

Μέσα σε λιγότερο από έναν χρόνο ακολούθησαν νέα ηγεσία, νέα επωνυμία

κέντρα εμπορικών δραστηριοτήτων της Centalion, μαζί με τη Γενεύη και το Χιόουςτον.

Οι Financial Times τοποθετούν παράλληλα την αλλαγή ονόματος μέσα στην προσπάθεια του ομίλου να αφήσει πίσω τις παλαιότερες αναπαραθέσεις γύρω από τη Ρωσία, ενώ επισημαίνουν τη μετατόπιση μεγάλων εμπορικών οίκων προς την Ασία και ειδικά προς τη Σιγκαπούρη.

Το 15% και το ερώτημα της φορολογίας

Η μεταφορά ανακοινώνεται την ίδια χρονιά κατά την οποία η Κύπρος αύξησε τον βασικό εταιρικό φόρο από 12,5% σε 15%.

Η σύμπτωση δημιουργεί εύλογο ερώτημα, χωρίς μέχρι στιγμής να τεκμηριώνει σχέση αιτίου και αποτελέσματος.

Για ομίλους με ετήσια έσοδα άνω των €750 εκατ. ισχύει πλέον το διεθνές πλαίσιο ελάχιστης πραγματικής φορολόγησης 15%. Η Centalion, με έσοδα \$144 δις., βρίσκεται πολύ πάνω από το σχετικό όριο.

Ανάλογους κανόνες εφαρμόζει από το 2025 και η Σιγκαπούρη για τις μεγάλες πολυεθνικές.

Η ασιατική χώρα διαθέτει ταυτόχρονα ειδικά προγράμματα για διεθνείς εταιρείες εμπορίας, με ευνοϊκούς συντελεστές για συγκεκριμένες δραστηριότητες και υπό προϋποθέσεις ουσιαστικής παρουσίας, προσωπικού και επιχειρηματικών λειτουργιών.

Μέχρι σήμερα, ωστόσο, η Centalion δεν έχει ανακοινώσει ότι η μεταφορά συνδέεται με κάποιο συγκεκριμένο φορολογικό καθεστώς, ούτε ότι η αύξηση

του κυπριακού συντελεστή επηρέασε την απόφαση.

Το φορολογικό σκέλος, επομένως, παραμένει ένα από τα ζητήματα προς διερεύνηση και όχι απάντηση στο «γιατί φεύγει».

Οι εταιρείες που προηγήθηκαν

Η μεταφορά της Centalion δεν αποτελεί την πρώτη περίπτωση μεγάλης εταιρείας που αλλάζει χώρα έδρας έχοντας προηγουμένως νομική βάση στην Κύπρο.

Η Atalaya Mining ολοκλήρωσε στις αρχές του 2025 τη μεταφορά της στην Ισπανία, όπου βρίσκεται και ο κύριος όγκος των δραστηριοτήτων της. Η εταιρεία είχε εξηγήσει ότι η κυπριακή εγγραφή δεν αντανάκλασε πλέον τη γεωγραφική και στρατηγική κατεύθυνσή της.

Η Fix Price μεταφέρθηκε το 2024 από την Κύπρο στο Διεθνές Χρηματοοικονομικό Κέντρο της Αστάνα στο Καζακιστάν. Αντίστοιχες κινήσεις ακολούθησαν τα τελευταία χρόνια εταιρείες όπως η HeadHunter, η Ozon Holdings, η Cian και η Etalon Group.

Στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας τον Απρίλιο του 2026 καταγράφηκαν 35 εταιρείες που είχαν διαγραφεί από το κυπριακό μητρώο επειδή συνέχισαν τη λειτουργία τους σε άλλη χώρα. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονταν οι BCS Global Markets Holding, Ozon Holdings και Cian.

Οι περιπτώσεις αυτές δεν έχουν κοινή αιτία. Για αρκετές εταιρείες με ρωσικό επιχειρηματικό υπόβαθρο, οι κυρώσεις, οι περιορισμοί στις κεφαλαιαγορές και η αναδιάρθρωση των δραστηριοτήτων μετά το 2022 διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο. Στην Atalaya η λογική συνδεόταν περισσότερο με την ευθυγράμμιση της εταιρικής έδρας με τη χώρα όπου αναπτύσσεται η βασική δραστηριότητα.

Η περίπτωση της Centalion διαφέρει. Ο όμιλος επιλέγει τη Σιγκαπούρη, ήδη καθιερωμένο διεθνές κέντρο εμπορίας ενέργειας και πρώτων υλών, στο οποίο διατηρεί παρουσία εδώ και δύο δεκαετίες.

Η εξέλιξη προσθέτει ακόμη μία περίπτωση στον κατάλογο μεγάλων εταιρειών που τα τελευταία χρόνια μετακίνησαν τη νομική τους βάση από την Κύπρο και επαναφέρει στο τραπέζι το ζήτημα της θέσης της χώρας στον διεθνή ανταγωνισμό για εταιρικές έδρες.

Τι ακριβώς φεύγει

Η Centalion δεν κλείνει τις δραστηριότητές της στην Κύπρο. Μεταφέρει τη μητρική εταιρεία, δηλαδή την εταιρεία που βρίσκεται στην κορυφή του ομίλου. Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία, θα διαγραφεί από το κυπριακό μητρώο και θα συνεχίσει υπό τη νομοθεσία της Σιγκαπούρης. Οι υπόλοιπες κυπριακές εταιρείες του ομίλου δεν έχει ανακοινωθεί ότι αποχωρούν.

Ο όμιλος επιλέγει τη Σιγκαπούρη, ήδη καθιερωμένο διεθνές κέντρο εμπορίας ενέργειας και πρώτων υλών, στο οποίο διατηρεί παρουσία εδώ και δύο δεκαετίες

και απόφαση για αλλαγή χώρας έδρας.

Η ίδια η Centalion συνδέει τη νέα εταιρική ταυτότητα με το νέο ιδιοκτησιακό σχήμα και τη στρατηγική της επόμενης περιόδου. Για την επιλογή της Σιγκαπούρης παραπέμπει στο νομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, στις χρηματοπιστωτικές και εμπορικές υποδομές και στη διεθνή επιχειρηματική κοινότητα της χώρας.

Η παρουσία του ομίλου στη Σιγκαπούρη χρονολογείται από το 2006. Η πόλη αποτελεί ήδη ένα από τα βασικά

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙ ΝΑ ΚΛΕΙΣΕΙ ΤΑ ΚΕΝΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Μια καταγγελία βίας κάθε τέσσερεις ώρες

Δέκα χιλιάδες καταγγελίες σε πέντε χρόνια και σοβαρές αδυναμίες στη διασύνδεση πληροφοριών – Τι αλλάζει με τη νέα πλατφόρμα «Red Flag»

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Δέκα χιλιάδες υποθέσεις έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας καταγγέλθηκαν στην Αστυνομία μέσα σε πέντε χρόνια. Σχεδόν επτά χιλιάδες

έφτασαν στα δικαστήρια. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης σχεδιάζει τώρα την πλατφόρμα «Red Flag», με στόχο να εντοπίζει έγκαιρα ενδείξεις αυξημένου κινδύνου και να συντονίζει όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες. Το ερώτημα είναι κατά πόσον το νέο εργαλείο θα μπορέσει να καλύψει κενά που έχουν ήδη καταγραφεί στην αξιολόγηση κινδύνου και, κυρίως, στην ανταλλαγή πληροφοριών.

Περίπου μια καταγγελία κάθε τέσσερεις ώρες. Αυτός είναι ο μέσος όρος που προκύπτει από τις δέκα χιλιάδες υποθέσεις έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας οι οποίες καταγγέλθηκαν στην Αστυνομία την τελευταία πενταετία. Σε ετήσια βάση αντιστοιχούν σε περίπου δύο χιλιάδες υποθέσεις, δηλαδή σχεδόν πέντε με έξι την ημέρα.

Τους αριθμούς αποκάλυψε ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Κώστας Φυτιρής, ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις 7 Σεπτεμβρίου. Σύμφωνα με τον ίδιο, σχεδόν επτά χιλιάδες από τις δέκα χιλιάδες υποθέσεις που καταγγέλθηκαν, έφτασαν στα δικαστήρια.

Έρχεται το «Red Flag»

Πώς εντοπίζεται έγκαιρα μια υποθεση που κινδυνεύει να κλιμακωθεί; Στο ερώτημα αυτό επιχειρεί να απαντήσει η πλατφόρμα «Red Flag», για την οποία το Υπουργείο Δικαιοσύνης ανακοίνωσε ότι προχωρεί ο σχεδιασμός, με στόχο να τεθεί σε λειτουργία στις αρχές του 2027.

Η εξαγγελία προβλέπει ένα εργαλείο πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης, μέσω του οποίου οι αρμόδιες υπηρεσίες θα μπορούν να αξιολογούν πληροφορίες και ενδείξεις αυξημένου κινδύνου και να ενεργοποιούνται συντονισμένα πριν από την κλιμάκωση της βίας.

Στη συνάντηση για τον σχεδιασμό συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, η Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας, η Επίτροπος Ισότητας των Φύλων, εκπρόσωποι της Αστυνομίας, του Υπουργείου Παιδείας, των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Ο σχεδιασμός βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη και δεν έχουν οριστικοποιηθεί

όλα τα πρόσωπα ή οι υπηρεσίες που θα λειτουργούν ως σύνδεσμοι για την καταχώριση και διαβίβαση των πληροφοριών. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Σημερινής», η βασική ιδέα είναι να μπορούν να συνδέονται αναφορές από διαφορετικές υπηρεσίες, όταν αφορούν το ίδιο πρόσωπο ή την ίδια οικογένεια.

Για παράδειγμα, μια επαναλαμβανόμενη απουσία για τη συμπεριφορά ενός παιδιού στο σχολείο θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί με προηγούμενη καταγγελία στην Αστυνομία. Αντίστοιχα, μια καταγγελία που αποσύρθηκε και αργότερα εμφανίζεται ξανά σε αναφορά άλλης υπηρεσίας θα γίνεται «red flagged», ώστε να αξιολογείται στο ευρύτερο ιστορικό της υπόθεσης και με συνεκτίμηση των πληροφοριών των αρμόδιων υπηρεσιών. Εφόσον προκύψουν ενδείξεις αυξημένου κινδύνου, οι υπηρεσίες θα καλούνται να εξετάσουν από κοινού τα επόμενα βήματα.

Οι κρίσιμες λεπτομέρειες, ωστόσο, παραμένουν ανοικτές. Ποιος ή ποιοι από κάθε υπηρεσία θα καταχωρίζουν τις πληροφορίες; Με ποια κριτήρια; Ποιος θα έχει πρόσβαση και πώς θα προστατεύονται τα προσωπικά δεδομένα; Αυτά είναι τα ζητήματα που πρέπει να «κλείσουν» προκειμένου η εφαρμογή να μπει σε τροχιά υλοποίησης.

«Δυσκολίες στη συλλογή στοιχείων»

Η έκθεση GREVIO του Συμβουλίου της Ευρώπης, που ελέγχει πώς εφαρμόζεται η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, κατέγραψε το 2022 ότι από το 2018 η Αστυνομία διέθετε πρωτόκολλο αξιολόγησης για περι-

στατικά βίας μεταξύ συντρόφων, με δώδεκα προειδοποιητικές ενδείξεις.

Σε αυτές περιλαμβάνονται απειλές για φόνο ή αυτοκτονία, η κλιμάκωση της συχνότητας και της έντασης της βίας, η παρακολούθηση του θύματος, προηγούμενα περιστατικά, η πρόσβαση σε πυροβόλο όπλο και η αντίδραση του δράστη σε έναν χωρισμό. Η έκ-

Η ίδια η Κυπριακή Δημοκρατία αναγνώρισε δυσκολίες στη συλλογή κοινών δεδομένων και στη συστηματική παρακολούθηση των υποθέσεων. Το νέο σύστημα καλείται να ενώσει πληροφορίες που σήμερα παραμένουν διάσπαρτες

θεση σημείωνε επίσης ότι, βάσει της νομοθεσίας του 2021, σε υποθέσεις υψηλού κινδύνου προβλέπεται συνεργασία της Αστυνομίας με κοινωνικές, ψυχιατρικές και ιατρικές υπηρεσίες. Η GREVIO τόνιζε, ωστόσο, ότι κρίσιμες πληροφορίες από σχολεία, δικαστήρια και άλλους εμπλεκόμενους μπορεί να μην εντάσσονται στην αξιολόγηση, με αποτέλεσμα να επηρεάζονται ο συντονισμός και η ασφάλεια του θύματος.

Η Κυπριακή Δημοκρατία ανέφερε στην απάντησή της προς το Συμβούλιο

της Ευρώπης, το 2025, ότι οι αστυνομικοί χρησιμοποιούν το πρωτόκολλο αξιολόγησης και την ατομική αξιολόγηση των αναγκών προστασίας του θύματος. Δήλωσε ακόμη ότι ενημερώνονται οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και, ανάλογα με την υπόθεση, εξειδικευμένοι φορείς.

Η ίδια απάντηση, ωστόσο, αναγνώρισε ότι η συλλογή δεδομένων σε κοινό μηχανισμό αντιμετώπιζε δυσκολίες και ότι τα στοιχεία δεν επέτρεπαν να παρακολουθούνται συστηματικά οι υποθέσεις μέχρι την καταδίκη.

Οι διαφορές της «Red Flag» με την «ELPIS»

Η «Red Flag» δεν πρέπει να συγχέεται με την εφαρμογή «ELPIS», η οποία τέθηκε σε λειτουργία το 2025. Η ELPIS δίνει σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας τη δυνατότητα να ειδοποιούν άμεσα την Αστυνομία για βοήθεια την ώρα της κακοποίησης.

Πρόκειται για εφαρμογή άμεσης ειδοποίησης, σε αντίθεση με την πλατφόρμα «Red Flag», στην οποία χρήστης δεν είναι το θύμα αλλά οι αρμόδιες υπηρεσίες, ανάλογα με την περίπτωση. Η νέα πλατφόρμα σχεδιάζεται με διαφορετικό σκοπό: να συνδέει ενδείξεις και πληροφορίες από περισσότερες υπηρεσίες, ώστε να αναγνωρίζονται περιπτώσεις αυξημένου κινδύνου και να οργανώνεται κοινή παρέμβαση. Θα λειτουργεί, δηλαδή, ως μέτρο πρόληψης.

Κάτι παρόμοιο είχε ξεκινήσει και στη Νορβηγία, αλλά, λόγω της νομοθεσίας της χώρας, δεν είχε μεγάλη διάρκεια. Παράλληλα, σύμφωνα με πληροφορίες της «Σημερινής», σχεδιάζεται και ξεχωρι-

στό ψηφιακό εργαλείο για την καταγραφή δεικτών και την παρακολούθηση της πορείας των υποθέσεων. Σκοπός του θα είναι να αποτυπώνει, μεταξύ άλλων, πού βρίσκεται μια υπόθεση και πώς προχωρεί στο δικαστικό σύστημα, ώστε να προκύπτουν μοτίβα και να σχεδιάζονται πιο στοχευμένες πολιτικές.

Η ανάγκη για βελτίωση της συλλογής και της παρακολούθησης δεδομένων αναγνωρίζεται και στην απάντηση της Κυπριακής Δημοκρατίας προς το Συμβούλιο της Ευρώπης. Υπάρχει, μάλιστα, και σχετική ευρωπαϊκή Οδηγία, η 2024/1385, η οποία πρέπει να ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία έως τον Ιούνιο του 2027.

Στην πρώτη γραμμή της διερεύνησης βρίσκονται και τα ειδικά κλιμάκια για τη βία στην οικογένεια, τα οποία λειτουργούν στις αστυνομικές διευθύνσεις όλων των επαρχιών. Το ζητούμενο είναι οι μηχανισμοί αυτοί να συνεργάζονται αποτελεσματικά με κάθε υπηρεσία που μπορεί να εντοπίσει ένα προειδοποιητικό σημάδι, από την Αστυνομία και τις κοινωνικές υπηρεσίες μέχρι τα σχολεία.

Με πέντε έως έξι καταγγελίες την ημέρα, η πρόκληση για το κράτος είναι να μπορεί να αναγνωρίζει εγκαίρως ποιες από αυτές συγκεντρώνουν τις περισσότερες «κόκκινες σημαίες» και να εξασφαλίζει ότι η πληροφορία φτάνει χωρίς καθυστέρηση σε εκείνους που μπορούν να προστατεύσουν το θύμα. Το στοιχείο του νέου συστήματος είναι ακριβώς αυτό: οι προειδοποιητικές ενδείξεις να συνδέονται πριν από την κλιμάκωση μιας υπόθεσης και όχι να εντοπίζονται εκ των υστέρων.

ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΠΑΤΙΝΙΑ:

Καλύπτοντας το κενό προστασίας

Επιλογή μετακίνησης στην Κύπρο για μικρές διαδρομές

ΑΝΤΩΝΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ*

Τα ηλεκτρικά μέσα προσωπικής μετακίνησης αποτελούν ολοένα και πιο σημαντική επιλογή μετακίνησης στην Κύπρο, προσφέροντας μια πρακτική, οικονομική λύση μειωμένων ρύπων, για μικρές διαδρομές. Η τρέχουσα νομοθεσία προβλέπει ότι οι χρήστες ηλεκτρικών πατινιών πρέπει να είναι τουλάχιστον 17 ετών, να φέρουν προστατευτικό κράνος και να χρησιμοποιούν συσκευές με μέγιστη ταχύτητα τα 25 χλμ./ώρα. Η χρήση τους επιτρέπεται σε ποδηλατοδρόμους και σε δρόμους με όριο ταχύτητας έως 30 χλμ./ώρα. Τα ηλεκτρικά ποδήλατα με υποβοήθηση πεταλιού αντιμετωπίζονται ως ποδήλατα, εφόσον η ισχύς του κινητήρα δεν υπερβαίνει τα 250W.

Κατά τους πρώτους οκτώ μήνες του 2026, η Αστυνομία κατέγραψε 5.141 παραβάσεις που αφορούσαν ηλεκτρικά πατίνια και 9 οδικά ατυχήματα, τα οποία περιλαμβάνουν σοβαρούς τραυματισμούς και θανάτους. Όταν ο χρήστης ηλεκτρικού πατινιού ευθύνεται για τραυματισμό ή υλική ζημία σε τρίτους, η απουσία ασφάλισης καθιστά την αποζημίωση εξαρτώμενη από την οικονομική του δυνατότητα, ενώ παράλληλα η ταυτοποίηση των ιδιοκτητών μπορεί να είναι δύσκολη λόγω της απουσίας ενός μητρώου εγγραφών. Το σημερινό καθεστώς δημιουργεί τρεις

αλληλένδετους κινδύνους:

1) Σωματικό κίνδυνο, μέσω τραυματισμών και υλικών ζημιών.

2) Οικονομικό κίνδυνο, μέσω μη ασφαλισμένων υποχρεώσεων, και

3) Κίνδυνο λογοδοσίας, λόγω κενών στην ταυτοποίηση, την επιβολή των κανόνων και τη διαθεσιμότητα αξιόπιστων δεδομένων έκθεσης στον κίνδυνο.

Η Κύπρος κινείται ήδη προς ένα αυστηρότερο κανονιστικό πλαίσιο γύρω από τη χρήση ηλεκτρικών πατινιών και ποδηλάτων. Η ισχύουσα νομοθεσία επιτρέπει στην Αστυνομία την επιβολή εξώδικων προστίμων €50 ή €85 για συγκεκριμένες παραβάσεις, ενώ δικαστική καταδίκη μπορεί να επιφέρει πρόστιμο έως €1.000. Επιτρέπεται,

επίσης, η κράτηση των πατινιών/ποδηλάτων για συγκεκριμένες παραβάσεις, με τη σχετική διαδικασία να καθορίζεται από υπουργικό διάταγμα που είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση μέχρι τις 26 Σεπτεμβρίου 2026. Δύο προτάσεις που κατατέθηκαν στη Βουλή τον Σεπτέμβριο προβλέπουν την εγγραφή των συσκευών προσωπικής κινητικότητας σε μητρώο, την εμφανή σήμανσή τους και αυστηρότερες ποινές για συγκεκριμένες παραβάσεις.

Η εγγραφή των συσκευών σε μητρώο θα οδηγήσει στη δημιουργία των απαραίτητων νομικών υποδομών για υποχρεωτική ασφάλιση ευθύνης έναντι τρίτων, καλύπτοντας ζημιές ή τραυματισμούς που μπορεί να προκληθούν από

τον χρήστη και προστατεύοντάς τον από σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις, κατευθύνοντας το νομικό πλαίσιο πιο κοντά σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Για παράδειγμα, η Γερμανία ήδη απαιτεί υποχρεωτική ασφάλιση και εμφανές σήμα ασφάλισης, η Ιταλία και η Γαλλία επίσης απαιτούν ασφάλιση, ενώ στην Αγγλία τα επίσημα πιλοτικά προγράμματα ενοικίασης απαιτούν ασφάλιση έναντι τρίτων, μοναδικό αριθμό αναγνώρισης και έγκυρη άδεια οδήγησης του χρήστη.

Όπως και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, το τελικό νομικό πλαίσιο θα πρέπει να είναι συμπεριληπτικό ως προς τον χαρακτήρα χαμηλού κόστους των ηλεκτρικών πατινιών και ποδη-

λάτων, κρατώντας τα τέλη εγγραφής χαμηλά, ενώ ταυτόχρονα απαιτώντας από τους χρήστες την κατοχή άδειας οδήγησης ούτως ώστε να βεβαιώνεται ότι γνωρίζουν τον κώδικα οδικής κυκλοφορίας.

Η ασφάλιση θα μπορούσε να συνδεθεί άμεσα με το προτεινόμενο σύστημα εγγραφής, με εμφανές αυτοκόλλητο που να επιβεβαιώνει ότι η συσκευή είναι εγγεγραμμένη και ασφαλισμένη. Οι εταιρείες ενοικίασης θα μπορούσαν να διατηρούν ομαδικά ασφαλιστήρια για ολόκληρο τον στόλο τους. Εάν η υποχρέωση επεκταθεί και στα ηλεκτρικά ποδήλατα, το πλαίσιο εγγραφής θα χρειαστεί την ανάλογη διεύρυνση.

Η ασφάλιση θα αντιμετωπίζει πρωτίστως τον οικονομικό κίνδυνο, ενισχύοντας παράλληλα τη λογοδοσία και την ασφαλέστερη οδική συμπεριφορά. Η σύνδεση συσκευών, ιδιοκτητών και ασφαλιστηρίων θα βελτιώνει την ταυτοποίηση, ενώ το ιστορικό ασφαλιστικών απαιτήσεων θα μπορούσε να διαφοροποιήσει το επίπεδο των ασφαλιστρών αναλόγως με το προφίλ κινδύνου του κάθε χρήστη. Η ασφάλιση θα πρέπει να λειτουργήσει συμπληρωματικά, και όχι ως υποκατάστατο, της επιβολής των κανόνων, των κατάλληλων υποδομών και της οδικής εκπαίδευσης των χρηστών.

Ο συνδυασμός εγγραφής, γνώσης του κώδικα οδικής κυκλοφορίας, υποχρεωτικής ασφάλισης και αποτελεσματικής επιβολής θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα ασφαλέστερο και πιο υπεύθυνο πλαίσιο, διατηρώντας τον οικονομικό χαρακτήρα των ηλεκτρικών μέσων προσωπικής μετακίνησης.

*Senior Advisor, Actuarial and Insurance Risk Services, Risk Consulting, KPMG Κύπρου

GSI: Μονόδρομος ή μήπως πρέπει να ξαναζυγίσουμε το ενεργειακό μας μέλλον;

Η ενεργειακή ασφάλεια της Κύπρου δεν είναι ζήτημα που αφορά μόνο τον σημερινό λογαριασμό του ηλεκτρικού ρεύματος. Αφορά την οικονομία, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την ποιότητα ζωής των πολιτών και, κυρίως, τις επιλογές που θα δεσμεύσουν τη χώρα για τις επόμενες δεκαετίες και τις επόμενες γενιές.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου-Ελλάδας, γνωστή ως Great Sea Interconnector (GSI), παρουσιάζεται ως ένα έργο στρατηγικής σημασίας, το οποίο θα τερατίσει την ενεργειακή απομόνωση της Κύπρου και θα επιτρέψει την αμφίδρομη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Το έργο προβλέπει αρχική μεταφορική ικανότητα 1.000 MW και εκτιμώμενο προϋπολογισμό €1,9 δισεκατομμυρίου. Ωστόσο, το ποσό αυτό βρίσκεται πλέον υπό αμφισβήτηση, καθώς έχουν διατυπωθεί αναφορές ότι το πραγματικό συνολικό κόστος ενδέχεται να είναι σημαντικά υψηλότερο, όταν συνυπο-

λογιστούν πρόσθετες δαπάνες, όπως η ασφάλιση, η συντήρηση και άλλες υποδομές και να φτάνει τα 3 δις και ίσως να τα ξεπερνά.

Το ερώτημα, επομένως, δεν είναι αν η Κύπρος χρειάζεται ενεργειακή ασφάλεια. Αυτό είναι αυτονόητο. Το ερώτημα είναι με ποιον συνδυασμό επιλογών θα την εξασφαλίσουμε και ποιο θα είναι το τελικό κόστος για την οικονομία και τους καταναλωτές.

Η Κύπρος διαθέτει ένα σημαντικό πλεονέκτημα: την ηλιακή ενέργεια. Τα τελευταία χρόνια, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών έχει αυξηθεί σημαντικά. Όμως, η μεγάλη παραγωγή ηλιακής ενέργειας κατά τις μεσημβρινές ώρες δημιουργεί ήδη προβλήματα στο δίκτυο. Το 2025, οι περικοπές παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές έφθασαν περίπου τις 306 GWh, σύμφωνα με στοιχεία που έχουν δημοσιοποιηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Αυτό μας οδηγεί σε ένα ακόμη κρίσιμο ζήτημα: την αποθήκευση.

Χρειάζεται άραγε να επενδύσουμε σε τεράστιες εγκαταστάσεις μπαταριών, ώστε να αποθηκεύουμε σχεδόν κάθε κιλοβατώρα που παράγεται από τα φωτοβολταϊκά; Η μήπως θα ήταν οικονομικά προτιμότερο να αποδεχθούμε ένα περιορισμένο ποσοστό περικοπών της ηλιακής παραγωγής, όταν το κόστος των αποθηκευτικών υποδομών υπερβαίνει την αξία της ενέργειας που θα διασωθεί;

Η απάντηση, βέβαια, δεν μπορεί να βασιστεί σε υποθέσεις. Χρειάζεται ένα ολοκληρωμένο μοντέλο που να υπολογίζει το κόστος των μπαταριών, τη διάρκεια ζωής τους, τον βαθμό αξιοποίησής τους, την αξία της αποθηκευμένης ενέργειας και τις πραγματικές ανάγκες του δικτύου. Άλλωστε, ούτε οι ιδιοκτήτες φωτοβολταϊκών πρέπει να θεωρούν δεδομένο ότι ο λογαριασμός του ηλεκτρικού τους ρεύματος πρέπει να είναι καλά να μηδενιστεί. Το τελικό αποτέλεσμα εξαρτάται από την κατανομή, το σύστημα συμψηφισμού,

την αποθήκευση και τις ενδεχόμενες περικοπές παραγωγής. Ούτε όμως πρέπει να αντιμετωπίζουμε τον GSI και τις ανανεώσιμες πηγές ως ανταγωνιστικές επιλογές. Θα μπορούσαν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά. Η Κύπρος θα μπορούσε, υπό τις κατάλληλες οικονομικές και τεχνικές προϋποθέσεις, να εξαγει πλεονάζουσα ενέργεια μέσω της διασύνδεσης και να εισάγει ηλεκτρισμό όταν η εγχώρια παραγωγή δεν επαρκεί.

Παράλληλα, θα πρέπει να εξεταστεί σοβαρά και η αξιοποίηση του δικού μας, κυπριακού φυσικού αερίου, εφόσον καταστεί διαθέσιμο με οικονομικά και τεχνικά βιώσιμους όρους. Ένα ενεργειακό σύστημα που θα συνδυάζει φωτοβολταϊκά, αποθήκευση, φυσικό αέριο και διασύνδεση μπορεί να προσφέρει περισσότερες επιλογές. Δεν γνωρίζουμε, όμως, ακόμη ποιος συνδυασμός θα είναι ο οικονομικά αποδοτικότερος.

Γι' αυτό χρειάζεται να αποφύγουμε τις εύκολες απαντήσεις και τις προει-

λημμένες αποφάσεις.

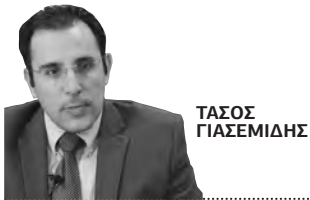
As μην αναζητούμε τους αριθμούς που δικαιώνουν τη σκέψη μας. Οφείλουμε να αναζητούμε τους αριθμούς που θα μας δείξουν αν η σκέψη μας στέκει.

Βρίσκουμε τους αριθμούς, τους βάζουμε στη ζυγαριά και βλέπουμε προς τα πού γέρνει.

Πριν δεσμευτούμε για δισεκατομμύρια και για δεκαετίες, σοφό είναι να είμαστε βέβαιοι ότι εξετάσαμε όλες τις δυνατότητες. Και, κυρίως, έχουμε προσδιορίσει ποιος συνδυασμός θα προσφέρει στην Κύπρο τη μεγαλύτερη ενεργειακή ασφάλεια, χωρίς να δημιουργήσει ένα νέο, δυσβάστακτο οικονομικό βάρος;

Εν κατακλείδι, αυτό που αναμένουν οι πολίτες είναι να δουν τους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος να μειώνονται δραστηρικά και όχι να ακούν υποσχέσεις για μειώσεις σε βάθος χρόνων, τις οποίες πολλοί ίσως δεν θα ήθελαν για να δουν να πραγματοποιούνται.

ΑΠΟΨΗ “
ΦΑΝΟΣ
ΛΕΒΕΝΤΗΣ

ΤΑΣΟΣ ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ

Η Ευρώπη μπαίνει στον χειμώνα του 2026 με το Brent ξανά κοντά στα 100 δολάρια το βαρέλι και τη μέση τιμή του ντίζελ στην ΕΕ σε νέο ιστορικό υψηλό, με ρεκόρ σε δώδεκα από τα είκοσι επτά κράτη-μέλη, μεταξύ αυτών το Βέλγιο, η Ιταλία, η Ρουμανία και η Πολωνία. Ταυτόχρονα, η Κομισιόν συζητά με το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία, την Ιταλία και την Ιρλανδία το ενδεχόμενο αποδέσμευσης στρατηγικών αποθεμάτων ντίζελ, ενώ η Ουάσιγκτον ασκεί ανοικτή πίεση στο Παρίσι και στο Βερολίνο προς την ίδια κατεύθυνση, απειλώντας με περιορισμούς στις εξαγωγές.

Το πρόβλημα, ωστόσο, δεν είναι μόνο η τιμή. Είναι ότι η Ευρώπη αντιμετωπίζει ένα κοινό εξωτερικό σοκ με είκοσι επτά διαφορετικές απαντήσεις, με δημοσιονομικούς κανόνες που δεν προσαρμόζονται στον χρόνο που απαιτεί η κρίση, και με ένα κοινωνικό κόστος που κατανέμεται άνισα, τόσο μεταξύ των χωρών όσο και μέσα σε κάθε κοινωνία.

Η εικόνα των εθνικών παρεμβάσεων θυμίζει ψηφιδωτό χωρίς σχέδιο. Η Γερμανία μειώνει από την 1η Οκτωβρίου τον φόρο στα καύσιμα κατά 17 λεπτά το λίτρο. Η Ιταλία εφαρμόζει μειώσεις φόρων ήδη από τον Απρίλιο, τις οποίες παρατείνει διαρκώς. Η Γαλλία, με περιορισμένο δημοσιονομικό χώρο, απέφυγε τη γενική μείωση και επέλεξε στοχευμένη στήριξη, με ρυθμιζόμενα μπλόγια μειωμένα κατά 10% για τα νοικοκυριά και παράταση των επιδοτήσεων σε αγρότες, αλιείς και κατασκευαστικό κλάδο. Η Ουγγαρία και η Κροατία κινούνται με επιδοτήσεις, ενώ παρεμβάσεις στη φορολογία των καυσίμων έχουν κάνει επίσης η Σουηδία, η Ιρλανδία, η Ρουμανία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Λετονία, η Λιθουανία και η Κύπρος. Λουξεμβούργο, Κύπρος, Σλοβακία και Μάλτα έχουν προχωρήσει και πέρα από τα καύσιμα, σε ηλεκτρισμό, φυσικό αέριο και θέρμανση.

Το μόνο κοινό νήμα είναι η φορολόγηση των υπερκερδών των ενεργειακών εταιρειών, την οποία έχουν ζητήσει Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία και Αυστρία, με την Πολωνία να έχει ήδη επιβάλει συντελεστή 60%. Ακόμη κι εδώ, όμως, μιλάμε για συγκλίνουσες εθνικές πρωτοβουλίες και όχι για ενιαίο ευρωπαϊκό εργαλείο, όπως ήταν η «εισφορά αλληλεγγύης» του 2022.

Η οικονομική συνέπεια αυτού του κατακερματισμού δεν είναι αμελητέα. Όταν μια χώρα με ισχυρό ισολογισμό, όπως η Γερμανία, μειώνει τον ειδικό φόρο κατά 17 λεπτά, οι επιχειρήσεις της αποκτούν πλεονέκτημα κόστους έναντι ανταγωνιστών σε χώρες που δεν μπορούν να κάνουν το ίδιο. Η ενιαία αγορά λειτουργεί έτσι με διαφορετικό ενεργειακό κόστος ανά σύνορο, και η κρίση μετατρέπεται σε ισοπληγή σε μηχανισμό απόκλισης ανταγωνιστικότητας μέσα στην Ένωση.

Μείωση κατανάλωσης

Στον πυρήνα του προβλήματος βρίσκεται ο δημοσιονομικός χώρος. Η Επιτροπή δεν επιθυμεί, προς το παρόν, νέα επέκταση των εθνικών ρητρών διαφυγής από το Σύμφωνο Σταθερότητας,

ενώ ο Επίτροπος Ενέργειας και Σιέγαους Ντιαν Γιόργκενσεν προτείνει ως βασική απάντηση τη μείωση της κατανάλωσης. Τεχνοκρατικά, η θέση έχει λογική: οι γενικευμένες επιδοτήσεις διατηρούν τη ζήτηση υψηλά και συντηρούν τις τιμές. Πολιτικά και κοινωνικά, όμως, η εξοικονόμηση δεν αποτελεί πολιτική εισοδήματος για ένα νοικοκυριό που ήδη θερμαίνεται στο ελάχιστο.

Οι πιέσεις είναι ορατές σε όλο το φάσμα της Ευρωζώνης. Η Ελλάδα, για παράδειγμα, έχει ήδη διαθέσει περίπου 1 δισ. ευρώ σε έκτακτα μέτρα από τον Απρίλιο, με τα εναπομείναντα αποθεματικά για τον χειμώνα να περιορίζονται σε περίπου 180 εκατ. ευρώ, και ζητά από τις Βρυξέλλες «όχι φόρο, αλλά χώρο». Η ίδια εξίσωση ισχύει για την Ιταλία, που παρατείνει διαρκώς τις φορολογικές μειώσεις κουβαλώντας ένα από τα υψηλότερα χρέη της Ζώνης του ευρώ, και για τη Γαλλία, που περιορίστηκε σε στοχευμένα μέτρα ακριβώς επειδή δεν διαθέτει χώρο για κάτι ευρύτερο.

Το δίλημμα αυτό είναι κοινό για μεγάλο μέρος της Ένωσης. Αρκετές χώρες με υψηλό χρέος παρεμβαίνουν ήδη, διαβεβαιώνοντας ότι δεν θα αποκλίνουν από τους δημοσιονομικούς τους στόχους. Το αν αυτό θα ισχύσει θα το κρίνουν η διάρκεια και η ένταση της κρίσης και, πρωτίτως, η βαρύτητα του χειμώνα. Με τη νομισματική πολιτική να έχει ήδη στραφεί σε πιο σφικτή κατεύθυνση, το κόστος δανεισμού για όποιον επιχειρήσει να καλύψει το κενό με νέο χρέος είναι υψηλότερο απ' ό,τι το 2022.

Η ενεργειακή κρίση είναι, πριν από οτιδήποτε άλλο, ζήτημα διανομής. Η ενέργεια είναι αγαθό χαμηλής ελαστικότητας: τα νοικοκυριά δεν μπορούν να σταματήσουν να θερμαίνονται, να μαγειρεύουν ή να μετακινούνται προς την εργασία τους. Επειδή τα χαμηλότερα εισοδήματα δαπανούν μεγαλύτερο ποσοστό του εισοδήματός τους σε ενέργεια και τρόφιμα, κάθε αύξηση των τιμών λειτουργεί ως έμμεσος και

βαθιά αντιστρεπτικός φόρος.

Εδώ αναδεικνύεται και η αντίφαση των οριζόντιων μέτρων. Η μείωση του ειδικού φόρου στα καύσιμα ωφελεί αναλογικά περισσότερο όποιον κατανalώνει περισσότερο, δηλαδή συνήθως τα υψηλότερα εισοδήματα με μεγαλύτερα οχήματα και κατοικίες. Οι στοχευμένες ενισχύσεις, όπως η γαλλική επιλογή, είναι δημοσιονομικά αποδοτικότερες, αλλά απαιτούν διοικητική ικανότητα, αξιόπιστα μπρώα εισοδημάτων και χρόνο, πολυτέλειες που δεν διαθέτουν όλα τα κράτη.

Για την Κύπρο, η εξίσωση είναι ιδιαίτερα απαιτητική. Ως ενεργειακά απομονωμένο σύστημα, χωρίς ηλεκτρική διασύνδεση και με παραγωγή ηλεκτρισμού που εξακολουθεί να στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε πετρελαιοειδή, η χώρα μεταφέρει τις διεθνείς τιμές στο τελικό κόστος σχεδόν χωρίς ανάσχεση

Μεσαία τάξη

Το πιο ευάλωτο σημείο, ωστόσο, είναι η μεσαία τάξη. Τα φτωχότερα νοικοκυριά καλύπτονται, έστω μερικώς, από κοινωνικά επιδόματα, ενώ τα εύπορα απορροφούν το σοκ από αποταμιεύσεις. Ο μισθωτός με μεσαίο εισόδημα, στεγαστικό δάνειο με κυμαινόμενο επιτόκιο και καθημερινή μετακίνηση με αυτοκίνητο βρίσκεται συχνά πάνω από τα όρια επιλεξιμότητας και ταυτόχρονα χωρίς επαρκές απόθεμα. Γι' αυτήν την ομάδα, η ενεργειακή κρίση συνδυάζεται με το ακριβότερο χρήμα και τη συνεχιζόμενη πίεση στο κόστος στέγασης, διαβρώνοντας

το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα και την αποταμίευση.

Υπάρχει και μια δεύτερη κοινωνική γραμμή διαχωρισμού, μεταξύ των χωρών. Ένας πολίτης στη Γερμανία και ένας σε χώρα του ευρωπαϊκού Νότιου αντιμετωπίζουν την ίδια διεθνή τιμή του πετρελαίου, αλλά πολύ διαφορετικό επίπεδο προσαίσεις, επειδή η προστασία εξαρτάται από το βάθος του εθνικού ταμείου. Αυτή η «λοταρία της ιθαγένειας» υπονομεύει την αίσθηση κοινής ευρωπαϊκής ιδιότητας και τροφοδοτεί την πολιτική δυσарέσκεια που ήδη εκφράζεται σε πολλές χώρες.

Ο ίδιος ο πρόεδρος του Eurogroup παραδέχθηκε δημόσια ότι οι αποφάσεις στις Βρυξέλλες αργούν, εκφράζοντας την πεποίθηση ότι, αν η κατάσταση επιδεινωθεί, η κοινή λογική θα επιβάλει μεγαλύτερη ευελιξία. Η παραδοχή έχει σημασία, γιατί δείχνει ότι το πρόβλημα δεν είναι η έλλειψη διάγνωσης, αλλά η αρχιτεκτονική λήψης αποφάσεων.

Οι λόγοι είναι δομικοί. Η ενεργειακή πολιτική παραμένει σε μεγάλο βαθμό εθνική αρμοδιότητα, ενώ η φορολογία απαιτεί ομοφωνία. Οι δημοσιονομικοί κανόνες, όπως αναθεωρήθηκαν, βασίζονται σε πολυετείς διαδρομές δαπανών που δεν σχεδιάστηκαν για σοκ τα οποία εξελίσσονται σε εβδομάδες. Και, πάνω απ' όλα, τα κράτη-μέλη έχουν αντίθετα συμφέροντα: οι χώρες με δημοσιονομικό χώρο δεν θέλουν κοινό δανεισμό, οι χώρες με υψηλό χρέος δεν μπορούν να κινηθούν χωρίς αυτόν, και οι χώρες με διαφορετικό ενεργειακό μείγμα δεν βιώνουν καν την κρίση με την ίδια ένταση.

Το προηγούμενο του 2022 είναι διδακτικό. Τότε η Ένωση χρειάστηκε μήνες για να συμφωνήσει στο ανώτατο όριο τιμής του φυσικού αερίου και στην εισφορά αλληλεγγύης, και όταν τα εργαλεία ολοκληρώθηκαν, το μεγαλύτερο μέρος του σοκ είχε ήδη απορροφηθεί από τους εθνικούς προϋπολογισμούς. Το ίδιο μοτίβο φαίνεται να επαναλαμβάνεται: ο χρόνος της αγοράς μετριέται

σε ημέρες, ο χρόνος της ευρωπαϊκής διαβούλευσης σε τρίμηνα. Στο κενό που δημιουργείται, κάθε κυβέρνηση κινείται μόνη της, και η μονομερής δράση γίνεται de facto η ευρωπαϊκή πολιτική.

Για την Κύπρο, η εξίσωση είναι ιδιαίτερα απαιτητική. Ως ενεργειακά απομονωμένο σύστημα, χωρίς ηλεκτρική διασύνδεση και με παραγωγή ηλεκτρισμού που εξακολουθεί να στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε πετρελαιοειδή, η χώρα μεταφέρει τις διεθνείς τιμές στο τελικό κόστος σχεδόν χωρίς ανάσχεση. Το γεγονός ότι η Κύπρος έχει ήδη παρέμβει τόσο στη φορολογία των καυσίμων όσο και στον ηλεκτρισμό δείχνει την ένταση της πίεσης. Η καλή δημοσιονομική θέση των τελευταίων ετών προσφέρει περιθώριο, αλλά όχι απεριόριστο, και κάθε ευρώ που κατευθύνεται σε οριζόντιες επιδοτήσεις είναι ένα ευρώ που δεν επενδύεται στην αποθήκευση, στα δίκτυα και στη μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο.

Το συμπέρασμα είναι ότι η Ευρώπη δεν χρειάζεται απλώς περισσότερα μέτρα, αλλά καλύτερη αρχιτεκτονική. Απαιτούνται τρία πράγματα: ένας προκαθορισμένος μηχανισμός δημοσιονομικής ευελιξίας που να ενεργοποιείται αυτόματα με αντικειμενικά κριτήρια τιμών, ώστε να μην εξαρτάται από πολιτικές διαπραγματεύσεις κάθε φορά· η μετάβαση από τις γενικευμένες επιδοτήσεις σε στοχευμένη εισοδηματική στήριξη, με ειδική πρόνοια για τη μεσαία τάξη που σήμερα πέφτει στο κενό· και η επιτάχυνση των διασυνδέσεων και της αποθήκευσης, που είναι η μόνη μόνιμη ασπίδα απέναντι σε τέτοια σοκ.

Αν ο φεινός χειμώνας αποδειχθεί βαρύς, οι δημοσιονομικές διαβεβαιώσεις που δίνονται σήμερα προς τις Βρυξέλλες θα δοκιμαστούν σκληρά. Και τότε το ερώτημα δεν θα είναι μόνο οικονομικό, αλλά πολιτικό: αν η Ένωση μπορεί να προστατεύσει τους πολίτες της ως ενιαίο σύνολο ή αν θα αφήσει την προστασία στη δημοσιονομική τύχη του καθενός.

Η Ευρώπη απέναντι στην ενεργειακή κρίση

Κοινό εξωτερικό σοκ με είκοσι επτά διαφορετικές απαντήσεις

Ο ΚΑΤΩΤΑΤΟΣ ΜΙΣΘΟΣ ΔΕΝ ΚΑΛΥΠΤΕΙ ΟΥΤΕ ΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Μετρούν τα ρέστα τους για να βγάλουν τον μήνα οι Κύπριοι

Στα €1.180 φθάνει ο μηνιαίος λογαριασμός για έναν εργαζόμενο που ζει μόνος, με τον καθαρό κατώτατο στα €963 και έλλειμμα €217 πριν από δάνεια, φάρμακα ή έκτακτα έξοδα

ΣΟΦΙΑ ΙΩΣΗΦ

Μάχη για να επιβιώσουν δίδουν κάθε μήνα χιλιάδες εργαζόμενοι στην Κύπρο, μετρώντας κυριολεκτικά τα ρέστα τους για να καλύψουν τα βασικά τους έξοδα.

Τα υψηλά ενοίκια ροκανίζουν από την αρχή του μήνα μεγάλο μέρος του εισοδήματος και οι ανατιμήσεις στα

καύσιμα λόγω της διεθνούς κρίσης αυξάνουν το κόστος των μετακινήσεων, με τους λογαριασμούς των καταναλωτών να αδειάζουν πριν βγει ο μήνας.

Η έρευνά μας βάζει αριθμούς σε αυτήν την εικόνα: για έναν εργαζόμενο που ζει μόνος του και αμείβεται με τον κατώτατο μισθό, το κόστος των βασικών δαπανών οδηγεί τον μηνιαίο λογαριασμό στα €217, ενώ ακόμη και σε όσους λαμβάνουν τον διάμεσο μισθό απομένουν μόλις €563, με τα οποία καλούνται να πληρώσουν επιπρόσθετες υποχρεώσεις, όπως έκτακτα έξοδα και ενδεχόμενες δόσεις δανείων.

Με αυτό το φόντο, η Κυβέρνηση επιστρατεύει νέο πακέτο επτά μέτρων, πρόσθετου κόστους €70 εκατ., ανεβάζοντας τη συνολική δαπάνη στήριξης στα περίπου €160 εκατ.

“
Η Κυβέρνηση επιστρατεύει νέο πακέτο επτά μέτρων, πρόσθετου κόστους €70 εκατ., ανεβάζοντας τη συνολική δαπάνη στήριξης στα περίπου €160 εκατ.

Μείον το ταμείο

Για να αποτυπώσουμε τι σημαίνει στην πράξη το σημερινό κόστος διαβίωσης, εξετάσαμε το σενάριο ενός εργαζομένου που ζει μόνος του, ενοικιάζει διαμέρισμα ενός υπνοδωματίου,

χρησιμοποιεί αυτοκίνητο και καλύπτει αποκλειστικά από τον μισθό του τις βασικές ανάγκες του μήνα. Ο ίδιος υπολογισμός έγινε τόσο για τον κατώτατο όσο και για τον διάμεσο μισθό.

Ο πίνακας αποτυπώνει το βασικό εύρημα: με καθαρές απολαβές περίπου €963, ο κατώτατος μισθός δεν αρκεί για να καλύψει τις βασικές δαπάνες ενός εργαζομένου καθώς τα λεφτά τελειώνουν και οι υποχρεώσεις τρέχουν.

Το μεγαλύτερο μέρος του μισθού δαπανάται στη στέγη. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Συνδέσμου Κτηματομεσιτών, οι τιμές για διαμέρισμα ενός υπνοδωματίου κυμαίνονται από €500 έως €600 στη Λάρνακα, €500 έως €550 στην Πάφο, €600 έως €650 στη Λευκωσία και φθάνουν μέχρι €1.000-€1.100 στη Λεμεσό. Με βάση αυτές

τις τιμές, για τις ανάγκες της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ενδεικτικό ενοίκιο €688 τον μήνα, ποσό που απορροφά περισσότερο από τα δύο τρίτα του καθαρού κατώτατου μισθού.

Η στέγη «τρώει» πάνω από τα δύο τρίτα του κατώτατου

Με ενδεικτικό ενοίκιο €688, η στέγη απορροφά το μεγαλύτερο μέρος των καθαρών απολαβών πριν προστεθούν ρεύμα, νερό, τρόφιμα, καύσιμα και τηλεπικοινωνίες.

Πάγια, υπεραγορά και καύσιμα κοκκινίζουν το υπόλοιπο

Μετά τη στέγη έρχονται οι πάγιες δαπάνες. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της ΑΗΚ, για ένα άτομο το μηνιαίο κόστος ηλεκτρικού ρεύματος

pwc

PwC Foundation

Χτίζουμε σήμερα
το αύριο που αξίζουμε.

ΜΗΝΙΑΙΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		
	ΚΑΤΩΤΑΤΟΣ	ΔΙΑΜΕΣΟΣ
Καθαρός μισθός	€963	€1.743
Ενοίκιο	€688	€688
Ρεύμα	€90	€90
Νερό	€10	€10
Υπεραγορά	€142	€142
Καύσιμα	€200	€200
Κινητό – Διαδίκτυο	€50	€50
Σύνολο βασικών δαπανών	€1.180	€1.180
Υπόλοιπο	-€217	€563

είναι περίπου στα €80-€100, ενώ βάσει των στοιχείων του ΕΟΑ, το νερό υπολογίζεται γύρω στα €10. Πριν ακόμη υπολογιστεί η διατροφή, το διαθέσιμο εισόδημα έχει ήδη περιοριστεί στα €175.

Για την υπεραγορά συγκεντρώσαμε τιμές βασικών προϊόντων από την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή, το e-Κοφίνι και τον Κυπριακό Σύνδεσμο Καταναλωτών. Το περιορισμένο καλάθι, με τρόφιμα και βασικά είδη καθαριότητας και προσωπικής υγιεινής, κόστισε €142,14.

Το τελειωτικό χτύπημα έρχεται με το κόστος των μετακινήσεων που κοκινίζουν τον λογαριασμό. Σύμφωνα με εκτίμηση του Συνδέσμου Πρατηριούχων, ένα συμβατικό αυτοκίνητο απαιτεί περίπου €200 τον μήνα σε καύσιμα. Με την προσθήκη και περίπου €50 για κινητή τηλεφωνία και οικιακό διαδίκτυο, ο λογαριασμός κλείνει στα €217.

Και ο υπολογισμός σταματά εδώ, χωρίς κοινόχρηστα, συντήρηση αυτοκινήτου, φάρμακα, προσωπικές ή έκτακτες ανάγκες, δόσεις δανείων ή κοινωνική έξοδος.

Στον διάμεσο μισθό η εικόνα είναι καλύτερη. Από περίπου €1.743 καθαρά, μετά τις ίδιες βασικές δαπάνες απομένουν €563.

Και τα €563 δεν είναι πραγματικό πλεόσσευμα

Ακόμη και στον διάμεσο μισθό, μετά τις βασικές δαπάνες απομένουν €563, χωρίς να έχουν υπολογιστεί κοινόχρηστα, συντήρηση αυτοκινήτου, φάρμακα, δόσεις δανείων, προσωπικές ανάγκες ή κοινωνική έξοδος.

Θα δώσουν ανάσα τα €70 εκατ.;

Με φόντο την πίεση που ασκεί στα νοικοκυριά το υψηλό κόστος, το Υπουργικό Συμβούλιο άναψε το πράσινο φως σε επτά μέτρα με στόχο να δώσει ανάσα στους καταναλωτές. Το πακέτο συνδυάζει παράταση υφιστάμενων μέτρων με νέες παρεμβάσεις.

Το πρώτο μέτρο αφορά την επιδότηση του ηλεκτρικού ρεύματος για

ευάλωτα νοικοκυριά και εμπορικούς καταναλωτές, η οποία παρατείνεται για ολόκληρο το 2027. Από το μέτρο, όπως δήλωσε ο Υπουργός Οικονομικών, ωφελούνται 23.300 νοικοκυριά και καλύπτεται το 100% της αύξησης του ηλεκτρικού ρεύματος.

Την ίδια ώρα, διατηρείται και διευρύνεται ο μηδενικός ΦΠΑ σε βασικά προϊόντα. Στον κατάλογο προστίθενται, μεταξύ άλλων, ψωμί, γάλα, καφές, ζάχαρη και βρεφικές τροφές, με το συγκεκριμένο μέτρο να ισχύει από τις 12 Οκτωβρίου μέχρι το τέλος Μαΐου του 2027.

Σε σχέση με το πετρέλαιο θέρμανσης, ο Υπουργός ανέφερε ότι ο ειδικός φόρος κατανάλωσης μειώνεται στο κατώτατο επίπεδο που επιτρέπει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συγκεκριμένα, μειώνεται από 7,4 σεντ το λίτρο σε 2,1 σεντ το λίτρο, για την περίοδο Νοεμβρίου-Απριλίου.

Παράλληλα, ο ΦΠΑ για αγορά και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών από οικιακούς καταναλωτές μειώνεται από 19% σε 9%, ενώ προβλέπεται εφάπαξ ενίσχυση €200 σε συγκεκριμένες κατηγορίες ευάλωτων πολιτών και λήπτες

δημοσίων βοηθημάτων. Όπως είπε ο Υπουργός, το μέτρο αυτό καλύπτει 53.511 δικαιούχους, όπως λήπτες ΕΕΕ, άτομα με αναπηρία που λαμβάνουν επίδομα διακίνησης, οικογένειες δικαιούχων χαμηλοσυνταξιούχων και οικογένειες με τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα που λαμβάνουν επίδομα τέκνου. «Το ποσό αυτό», είπε, «μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιονδήποτε λόγο, κατά την κρίση των οικογενειών και των ατόμων που λαμβάνουν την παροχή και, βεβαίως, δεν αποκλείεται η χρήση του και για σκοπούς θέρμανσης».

Το έβδομο μέτρο αφορά το επίδομα στήριξης κατοίκων ορεινών περιοχών, από το οποίο θα επωφεληθούν 10.500 νοικοκυριά και 24.000 δικαιούχοι. Όπως είπε ο Μάκης Κεραυνός, δίνεται αύξηση €50 ανά νοικοκυριό ή οικιστική μονάδα, ανάλογα με το υψόμετρο, και αύξηση €35 στα υφιστάμενα ποσά για τους κατοίκους ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών.

Το νέο πακέτο κοστίζει €70 εκατ., ανεβάζοντας τη συνολική δαπάνη για τα

μέτρα κατά της ακρίβειας στα περίπου €160 εκατ. Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, «η δυνατότητα που μας παρέχεται για να καταθέσουμε αυτά τα πρόσθετα μέτρα πηγάζει από την εφαρμογή μιας οικονομικής πολιτικής, η οποία δημιουργεί πλεονασματικούς προϋπολογισμούς και μείωση του δημοσίου χρέους. Αυτά τα πλεονάσματα μεταφέρονται με αυτόν τον από τρόπο στην κοινωνία».

Το κρίσιμο ερώτημα, βεβαίως, είναι εάν αυτά τα μέτρα θα είναι αρκετά για να δώσουν πραγματική ανάσα σε νοικοκυριά που ήδη βρίσκονται στα όριά τους.

Στους δρόμους για την ακρίβεια

Της ανακοίνωσης του κυβερνητικού πακέτου είχε προηγηθεί διαμαρτυρία του ΑΚΕΛ έξω από το Υπουργείο Οικονομικών, με τη συμμετοχή και της «Άμεσης Δημοκρατίας».

Βασικό αίτημα ήταν η λήψη έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση των αυξήσεων στα καύσιμα και γενικότερα της ακρίβειας. Οι διαμαρτυρόμενοι κά-

λεσαν την Κυβέρνηση να λάβει άμεσα και στοχευμένα μέτρα για το κόστος του ηλεκτρισμού, των καυσίμων και της στέγασης.

Ο ΓΓ του ΑΚΕΛ Στέφανος Στεφάνου άσκησε κριτική στην Κυβέρνηση, υποστηρίζοντας ότι δεν αρκεί η παρακολούθηση της κατάστασης και ότι απαιτούνται συγκεκριμένες παρεμβάσεις. «Το κόστος των καυσίμων, του ηλεκτρισμού, της θέρμανσης, της στέγασης, βασικών αγαθών πιέζει ιδιαίτερα τα χαμηλά και μεσαία εισοδήματα», δήλωσε ο Στέφανος Στεφάνου, αναφέροντας επίσης ότι, «ενώ η ακρίβεια αφαιμάσσει τις οικονομίες των νοικοκυριών, φουσκώνει τα έσοδα του κράτους. Περίπου €200 εκ. περισσότερα έσοδα έχει εισπράξει μέχρι σήμερα το κράτος από τον ΦΠΑ και τους φόρους κατανάλωσης και ακόμα δεν γνωρίζουμε μέχρι πού θα φτάσουν τα κρατικά ταμεία». Ο Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ κατηγορήσε μάλιστα την Κυβέρνηση ότι ενδιαφέρεται περισσότερο για την εικόνα παρά για τους ανθρώπους του τόπου μας.

**Ταμείο Συντάξεων
& Χορηγημάτων
Υπαλλήλων ΑΤΗΚ**

**ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΤΗΚ**

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων των Υπαλλήλων της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (το Ταμείο) συγκαλεί **Εκτακτη Εκλογική Γενική Συνέλευση την Τρίτη, 20.10.2026, στις 08:30, στο Αμφιθέατρο των Κεντρικών Γραφείων της Cyta στη Λευκωσία**, με μοναδικό και αποκλειστικό θέμα στην Ημερήσια Διάταξη την εκλογή των τριών (3) αιρετών μελών της Διαχειριστικής Επιτροπής του Ταμείου.

Για περισσότερες πληροφορίες και έντυπο υποβολής υποψηφιότητας, παρακαλούνται τα Μέλη του Σχεδίου να επισκεφθούν την ιστοσελίδα του Ταμείου **www.cytapensionfund.org**.

Τελευταία ημερομηνία υποβολής υποψηφιοτήτων είναι **η Τετάρτη, 14 Οκτωβρίου 2026 και ώρα 14:00**.

**Από τη Διαχειριστική Επιτροπή
του Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων των Υπαλλήλων της ΑΤΗΚ**

ΤΕΛΟΣ ΕΠΟΧΗΣ ΣΤΟ ΙΡΑΚ:

Οι ΗΠΑ αποχωρούν, το Ιράν ενισχύει την επιρροή του

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΙΔΗΣ

Η αμερικανική σημαία υποσιτίζεται από την τελευταία μεγάλη στρατιωτική Βάση των ΗΠΑ στο Ιράκ και μαζί της κλείνει ένας κύκλος αμερικανικής στρατιωτικής εμπλοκής στη χώρα. Η αποχώρηση σηματοδοτεί μια νέα εποχή για τη Βαγδάτη, η οποία καλείται πλέον να αντιμετωπίσει χωρίς την άμεση παρουσία των αμερικανικών δυνάμεων τις απειλές που εξακολουθούν να καθορίζουν την ασφάλειά της.

Η ιστορία της αμερικανικής εμπλοκής στο Ιράκ περιλαμβάνει δύο διαφορετικές αποχωρήσεις και μια επιστροφή. Οι αμερικανικές δυνάμεις αποχώρησαν το 2011, αλλά επέστρεψαν τρία χρόνια αργότερα, όταν το ISIS κατέλαβε μεγάλες περιοχές του Ιράκ και της Συρίας. Χιλιάδες αμερικανικές αεροπορικές επιδρομές συνέβαλαν στην ήττα των μαχητών, ενώ η αμερικανική παρουσία συνεχίστηκε με διαφορετικό πλέον ρόλο.

Σήμερα, καθώς η απειλή του ISIS έχει περιοριστεί σημαντικά, το επίκεντρο μετατοπίζεται. Η μεγάλη πρόκληση για το Ιράκ είναι πλέον η ικανότητα του κράτους να ελέγξει τις ένοπλες ομάδες που παραμένουν ισχυρές, διαθέτουν σημαντικό οπλοστάσιο και διατηρούν πολιτική επιρροή.

Στο επίκεντρο βρίσκεται και η αυξανόμενη επιρροή του Ιράν, μέσω πολιτικών συμμάχων και φιλοϊρανικών πολιτοφυλακών. Η αμερικανική αποχώρηση αλλάζει έτσι τα δεδομένα σε μια χώρα όπου η μάχη κατά του ISIS έχει περάσει σε δεύτερο πλάνο και η επόμενη μεγάλη δοκιμασία αφορά τον ίδιο τον έλεγχο της κρατικής εξουσίας.

Τι αφήνουν πίσω οι Αμερικανοί

Μετά από περισσότερα από 23 χρόνια και με κόστος εκατοντάδων δισεκατομμυρίων δολαρίων, οι ΗΠΑ ολοκληρώνουν την αποχώρησή τους από το Ιράκ, κλείνοντας την τελευταία μεγάλη αμερικανική στρατιωτική Βάση. Η αποχώρηση αποτελεί το τέλος μιας στρατιωτικής παρουσίας που ξεκίνησε με την εισβολή του 2003 και πέρασε από διαφορετικές φάσεις, από την ανατροπή του Σαντάμ Χουσεϊν έως την επιστροφή των αμερικανικών δυνάμεων για την αντιμετώπιση του

Ισλαμικού Κράτους.

Ο Τραμπ είχε δηλώσει τον Ιούλιο, κατά την επίσκεψη του Ιρακινού Πρωθυπουργού Αλί αλ-Ζαϊνι στον Λευκό Οίκο, ότι οι ΗΠΑ δεν θεωρούν πλέον απαραίτητη την παρουσία στρατευμάτων στο Ιράκ. Η αποχώρηση βασίζεται στη συμφωνία που είχε επιτευχθεί το 2024 μεταξύ Ουάσιγκτον και Βαγδάτης, επί κυβέρνησης Τζο Μπάιντεν, για τον τερματισμό της στρατιωτικής αποστολής του υπό τις ΗΠΑ συνασπισμού.

Οι τελευταίες αμερικανικές δυνάμεις μετακινούνται προς την Ιορδανία, όπου θα συνεχιστεί η αποστολή κατά του Ισλαμικού Κράτους. Το Πεντάγωνο έχει περιγράψει την εξέλιξη ως μετάβαση από μια αποστολή συνασπισμού σε μια επιχείρηση ασφαλείας υπό ιρακινή ηγεσία. Η κύρια ευθύνη για τις εναπομείνουσες προκλήσεις ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων του ISIS και των πολιτοφυλακών που συνδέονται με το Ιράν, περνά πλέον στην ιρακινή κυβέρνηση.

Η αμερικανική παρουσία είχε ήδη αλλάξει χαρακτήρα τα τελευταία χρόνια. Οι δυνάμεις των ΗΠΑ δεν επιχειρούσαν πλέον κυρίως μαζί με τις ιρακινές μονάδες, αλλά παρείχαν εκπαίδευση, συμβουλές και πληροφορίες, με τις ιρακινές δυνάμεις να αναλαμβάνουν μεγαλύτερο μέρος των αντιτρομοκρατικών επιχειρήσεων. Παράλληλα, η υποδομή της επιχείρησης μεταφέρθηκε στην Ιορδανία, επιτρέποντας την αποχώρηση προσωπικού και εξοπλισμού από το Ιράκ.

Η αποχώρηση αφήνει πίσω της μια

χώρα που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις ασφαλείας. Η απειλή του ISIS έχει μειωθεί σημαντικά, με την Υπηρεσία Αμυντικών Πληροφοριών των ΗΠΑ να εκτιμά ότι η οργάνωση παραμένει σοβαρά αποδυναμωμένη. Την ίδια ώρα, όμως, ισχυρές φιλοϊρανικές ένοπλες ομάδες εξακολουθούν να διαθέτουν ρουκέτες, πυραύλους, drones και, σε ορισμένες

πάψει να υπάρχει η επίκληση της ξένης στρατιωτικής παρουσίας ως λόγος για τη διατήρηση ένοπλων ομάδων εκτός του επίσημου κρατικού μηχανισμού. Ωστόσο, αρκετές οργανώσεις αντιστάθηκαν στις εκκλήσεις για αφοπλισμό.

Η αρχική προθεσμία της 30ής Σεπτεμβρίου παραιτήθηκε έως τις 30 Ιουνίου 2027. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ προβλέπει μια περίοδο διαπραγματεύσεων, κατά την οποία οι ένοπλες ομάδες θα σταματήσουν τις επιθέσεις και στη συνέχεια θα παραδώσουν σταδιακά τα όπλα τους ή θα ενταχθούν υπό κρατικό έλεγχο. Ορισμένες ομάδες δήλωσαν ότι συνεργάζονται, ενώ άλλες ξεκαθάρισαν ότι δεν προτίθενται να παραδώσουν τον οπλισμό τους.

Η ισορροπία γέρνει προς το Ιράν

Την ίδια ώρα, η αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων μεταβάλλει την ισορροπία ισχύος στο Ιράκ, την ώρα που το Ιράν έχει ενισχύσει την επιρροή του μέσα από πολιτικούς συμμάχους και ένοπλες οργανώσεις. Η ανατροπή του Σαντάμ Χουσεϊν το 2003 δημιούργησε ένα κενό που επέτρεψε στην Τεχεράνη να επεκτείνει την επιρροή της σε μια χώρα με κατά πλειονότητα σιιτικό πληθυσμό.

Το Σώμα των Φρουρών της Ισλαμικής Επανάστασης βοήθησε στη συγκρότηση ένοπλων ομάδων που επιτέθηκαν στις αμερικανικές δυνάμεις με στόχο να τις απομακρύνουν από το Ιράκ. Έγγραφα αμερικανικών υπηρεσιών πληροφοριών, που απο-

χαρακτήριστηκαν, αναφέρουν ότι το IRGC έστειλε ρουκέτες, εκρηκτικά και άλλο οπλισμό στις πολιτοφυλακές και έστειλε στελέχη του για να τις εκπαιδεύσουν.

Μετά την επιστροφή των αμερικανικών στρατευμάτων το 2014 για την αντιμετώπιση του ISIS, οι φιλοϊρανικές πολιτοφυλακές είχαν ήδη εδραιωθεί. Ορισμένες από αυτές απορροφήθηκαν στο πολιτικό σύστημα μετά τη μάχη κατά του Ισλαμικού Κράτους, συγκροτώντας πολιτικά κόμματα που απέκτησαν λόγο στην επιλογή του πρωθυπουργού. Μέλη πολιτοφυλακών ανέλαβαν επίσης επιρροή σε κρατικούς θεσμούς.

Οι Δυνάμεις Λαϊκής Κινητοποίησης, που δημιουργήθηκαν ως ομπρέλα για την αντιμετώπιση του ISIS, βρίσκονται στη μισθοδοσία του ιρακινού στρατού, ενώ αναλύει τις περιγράφουν ως δυνάμεις που λειτουργούν ως ιρακινός πληρεξούσιος. Οι πηγές αναφέρουν ότι αριθμούν περισσότερους από 200.000 άνδρες και έχουν στη διάθεσή τους drones και πυραύλους.

Η ιρακινή επιρροή είναι εμφανής και στην πολιτική ζωή. Ο Ζαϊνι επιλέχθηκε ως πρωθυπουργός ύστερα από συμβιβασμό και προσπάθησε να ισορροπήσει ανάμεσα σε ανταγωνιστικά συμφέροντα. Η πολιτική του για τον αφοπλισμό ορισμένων ένοπλων ομάδων έχει οδηγήσει κάποιες από αυτές να επιδιώκουν συνεργασία με την κυβέρνηση, μεταξύ άλλων με την προσδοκία άρσης κυρώσεων.

Παράλληλα, η αμερικανική αποχώρηση παρουσιάζεται από το Ιράν ως νίκη. Ο πρόεδρος του ιρακινού κοινοβουλίου Μοχαμάνι Μπαγκέρ Γκαλιμπάφ δήλωσε κατά την επίσκεψή του στη Βαγδάτη ότι «το μέτωπο της αντίστασης» είναι αυτό που επικρατεί. Την ίδια ώρα, η αποχώρηση των ΗΠΑ

“
Η αποχώρηση αποτελεί το τέλος μιας στρατιωτικής παρουσίας που ξεκίνησε με την εισβολή του 2003 και πέρασε από διαφορετικές φάσεις, από την ανατροπή του Σαντάμ Χουσεϊν έως την επιστροφή των αμερικανικών δυνάμεων για την αντιμετώπιση του Ισλαμικού Κράτους

περιπτώσεις, συστήματα αεράμυνας.

Η αποχώρηση συμπίπτει με μια προσπάθεια της κυβέρνησης της Βαγδάτης να περιορίσει τη δύναμη των πολιτοφυλακών και να θέσει τα όπλα τους υπό κρατικό έλεγχο. Ο Ζαϊνι είχε συνδέσει την αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων με την ανάγκη να

δεν εξαλείφει όλες τις πιέσεις προς την Τεχεράνη, καθώς η συμπεριφορά του Ιράν στην περιοχή έχει δημιουργήσει και νέες αντιπαραθέσεις και συμμαχίες.

Σε κάθε περίπτωση, η αμερικανική αποχώρηση αφαιρεί από τη Βαγδάτη ένα σημαντικό εργαλείο πίεσης προς τις ένοπλες οργανώσεις, ενώ η Ουάσιγκτον εξακολουθεί να ασκεί πίεση μέσω διπλωματικών διαύλων και έχει αφήσει ανοικτό το ενδεχόμενο κυρώσεων και οικονομικών μέτρων. Το επόμενο διάστημα, η κυβέρνηση του Ιράκ καλείται να διαχειριστεί τις διαπραγματεύσεις με τις πολιτοφυλακές σε ένα περιβάλλον

να αντιμετωπίσουν το ISIS. Στο μεταξύ, όμως, ξέσπασε απευθείας σύγκρουση μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν, ενώ οι φιλοϊρανικές πολιτοφυλακές πραγματοποίησαν εκατοντάδες επιθέσεις εναντίον αμερικανικών στρατευμάτων και διπλωματικών εγκαταστάσεων στο Ιράκ.

Η ασφάλεια εξακολουθεί να επηρεάζεται από τις δυνατότητες των ένοπλων ομάδων. Η Υπηρεσία Αμυντικών Πληροφοριών έχει καταγράψει ότι οι πολιτοφυλακές διαθέτουν πυραύλους, drones και άλλα οπτικά συστήματα.

Παράλληλα, το Ιράν έχει επικεντρώσει μέρος της δράσης του σε μικρότερες ομάδες και κύτταρα εκτός των μεγαλύτερων δικτύων πολιτοφυλακών, γεγονός που, σύμφωνα με Ιρακινούς αξιωματούχους, δημιουργεί πρόσθετες δυσκολίες στη διαδικασία ελέγχου και αφοπλισμού.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Asa'ib Ahl al-Haq, η οποία παρέδωσε μέρος του οπλοστασίου της, ενώ σύμφωνα με Ιρακινό αξιωματούχο περίπου το μισό από το εκπαιδευμένο οπλοστάσιό της δεν παραδόθηκε, με την εξήγηση ότι είχε περάσει σε αποστάτες που δημιούργησαν νέα πολιτοφυλακή. Άλλες οργανώσεις, όπως οι Ταξιαρχίες Sayyid al-Shuhada και το Κίνημα Nujaba, έχουν δηλώσει ότι δεν θα παραδώσουν τα όπλα τους χωρίς να ικανοποιηθούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Η κυβέρνηση επιδιώκει να μετατρέψει τις Δυνάμεις Λαϊκής Κινητοποίησης σε κρατικό θεσμό ασφαλείας και να μειώσει σταδιακά τον πολιτικό τους χαρακτήρα.

Προβλέπεται η αναδιοργάνωση των μαχητών σε υφιστάμενες ταξιαρχίες, η αποχώρηση παλαιότερων διοικητών και η δημιουργία νέας διεύθυνσης για την παρακολούθηση της ενσωμάτωσης. Η

εφαρμογή του σχεδίου αναμένεται να αρχίσει τον Ιανουάριο του 2027.

Ωστόσο, αναλυτές εξηγούν ότι η διαδικασία παραμένει αβέβαιη. Ορισμένοι εκτιμούν ότι οι ένοπλες ομάδες μπορεί να προσαρμοστούν και να επαναποθετηθούν αντί να αφοπλιστούν πραγματικά, διατηρώντας όπλα σε αποθήκες που ελέγχουν, μεταφέροντάς τα σε συνδεδεμένες μονάδες ή εντάσσοντάς τα τυπικά στη δομή των Δυνάμεων Λαϊκής Κινητοποίησης χωρίς ουσιαστικό κρατικό έλεγχο.

Η κατάσταση ασφαλείας επηρεάζεται επίσης από την απομάκρυνση αμερικανικών συστημάτων αεράμυνας, συμπεριλαμβανομένων Patriot και C-RAM, από την περιοχή του Κουρδιστάν. Παράλληλα, επιθέσεις με drones έχουν καταγραφεί σε εγκαταστάσεις και ενεργειακές υποδομές, ενώ οι ΗΠΑ εξακολουθούν να θεωρούν τις φιλοϊρανικές ομάδες πιθανή απειλή για προσωπικό και εγκαταστάσεις τους στην περιοχή.

Έτσι, η αμερικανική αποχώρηση ολοκληρώνεται σε μια συγκυρία κατά την οποία η απειλή που οδήγησε την Ουάσιγκτον να επιστρέψει στο Ιράκ, το ISIS, έχει περιοριστεί, ενώ η προσπάθεια της Βαγδάτης να ελέγξει τις ένοπλες ομάδες που έχουν στοχοποιήσει τις αμερικανικές δυνάμεις παραμένει ανολοκλήρωτη. Η κυβέρνηση του Ιράκ θα πρέπει πλέον να διαχειριστεί μόνη της το μετα-αμερικανικό περιβάλλον, ενώ η μακροπρόθεσμη εξέλιξη της διαδικασίας αφοπλισμού θα εξαρτηθεί από τη μελλοντική οικονομική και στρατιωτική υποστήριξη του Ιράν και από την ικανότητα της Βαγδάτης να επιβάλει τον κρατικό έλεγχο.

Ισχυρές φιλοϊρανικές ένοπλες ομάδες εξακολουθούν να διαθέτουν drones, πυραύλους, drones και, σε ορισμένες περιπτώσεις, συστήματα αεράμυνας

όπου οι πολιτικές, θεσμικές και οικονομικές σχέσεις μεταξύ κράτους και ένοπλων ομάδων παραμένουν στενά συνδεδεμένες.

Η απειλή παραμένει

Παρά το τέλος της αμερικανικής στρατιωτικής αποστολής, η απειλή ασφαλείας στο Ιράκ δεν εξαφανίζεται.

Η ολοκλήρωση της αποχώρησης πραγματοποιείται σε διαφορετικό περιβάλλον από εκείνο που υπήρχε όταν συμφωνήθηκε το χρονοδιάγραμμα. Η συμφωνία του 2024 είχε βασιστεί στην εκτίμηση ότι οι ιρακινές δυνάμεις ήταν ολοένα και περισσότερο ικανές

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ / ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ
www.germanos-publications.gr

Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Εφέδρων Καταδρομέων, η 33η Μ.Κ. ΠΕΛΛΑΠΑΪΣ 1974, οι Εκδόσεις ΓΕΡΜΑΝΟΣ και η Αγγελική Κατσάνη, σας προσκαλούν στην παρουσίαση του βιβλίου

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΑΝΗΣ, ο Διοικητής του Αγίου Ιλαρίωνα και η Κληρονομιά του

την Παρασκευή 16 Οκτωβρίου 2026, στις 19:00 στην Αίθουσα Εκδηλώσεων Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'

Χαιρετισμοί:

- Νίκος Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Α.Μ. Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος
- Λάμπρος Κακουλής, Πρόεδρος της 33 Μ.Κ. ΠΕΛΛΑΠΑΪΣ 1974
- Ανδρέας Γερμανός, εκδότης

Για το βιβλίο θα μιλήσουν:

- Ηλίας Λεοντάρης, Αντιστράτηγος ε.α., Επίτιμος Αρχηγός ΓΕΕΦ
- Σάββας Μέντζης, Πρόεδρος Π.Σ.Ε.Κ
- Πέτρος Παπαπολυβίου, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Κύπρου
- Ελένη Σιούφτα, εκπαιδευτικός, συγγραφέας

Αντιφώνηση:

- Αγγελική (Λίνα) Κατσάνη, συγγραφέας

Συντονισμός:

- Σωτηρούλα Βασιλείου, ιστορικός

Την εκδήλωση θα πλαισιώσει μουσικά ο Μάριος Ορφανίδης

Η παρουσία σας θα μας τιμήσει

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ

Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΑΣ ΑΠΕ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

Πληροφορίες:
Τ.22430008

ΕΙΣΟΔΟΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Ισχυρή οικονομία, αδύναμες δημόσιες υπηρεσίες

ΑΠΟΨΗ “
ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΡ.
ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ*

Οι αριθμοί της κυπριακής οικονομίας τα τελευταία χρόνια αφηγούνται μια ιστορία επιτυχίας. Ρυθμοί ανάπτυξης που ξεπερνούν τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε αρκετές περιόδους, δημοσιονομική σταθερότητα, πρωτογενή πλεονάσματα, αναβαθμίσεις από διεθνείς οίκους αξιολόγησης και θετικές εκθέσεις από ευρωπαϊκούς θεσμούς συνθέτουν την εικόνα μιας χώρας που έχει αφήσει πίσω της τη βαθιά κρίση της προηγούμενης δεκαετίας και έχει επανέλθει σε τροχιά οικονομικής κανονικότητας. Η Κύπρος εμφανίζεται σήμερα ως ένα «success story» στο ευρωπαϊκό περιβάλλον. Η δημοσιονομική πειθαρχία, η ανθεκτικότητα της οικονομίας, η αύξηση των επενδύσεων, η ενίσχυση συγκεκριμένων τομέων όπως η ναυτιλία, η τεχνολογία, ο τουρισμός και οι επαγγελματικές υπηρεσίες, καθώς και η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων δημιουργούν ένα θετικό μακροοικονομικό περιβάλλον.

Ωστόσο, πίσω από αυτήν τη θετική εικόνα αναδύεται ένα κρίσιμο πολιτικό και κοινωνικό ερώτημα. Η οικονομική επιτυχία μετατρέπεται πράγματι σε κοινωνική ευημερία; Και, κυρίως, μπορεί ένα κράτος να θεωρείται επιτυχημένο όταν οι πολίτες του δεν αισθάνονται στην καθημερινότητά τους τα αποτελέσματα αυτής της ανάπτυξης;

Το ερώτημα αυτό δεν αφορά μόνο το ύψος του ΑΕΠ ή τους δημοσιονομικούς δείκτες. Αφορά την ποιότητα της διακυβέρνησης, την αποτελεσματικότητα του κράτους και την ικανότητά του να μετατρέπει τους οικονομικούς πόρους σε καλύτερες δημόσιες υπηρεσίες, κοινωνική προστασία και ασφάλεια για τους πολίτες. Η πραγματικότητα που βιώνει μεγάλο μέρος της κοινωνίας είναι διαφορετική από την εικόνα που παρουσιάζουν οι μακροοικονομικοί δείκτες. Το κόστος ζωής, οι αυξημένες τιμές στην ενέργεια, τα ενόικια, η στεγαστική κρίση, η πίεση στα εισοδήματα των μεσαίων και χαμηλών στρωμά-

των και η αίσθηση ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν κατανέμεται ισορροπία δημιουργούν ένα σημαντικό χάσμα ανάμεσα στους αριθμούς και την καθημερινή εμπειρία.

Όμως, το πρόβλημα δεν περιορίζεται μόνο στο εισόδημα και την ακρίβεια. Αφορά και την ίδια τη λειτουργία του κράτους. Την ώρα που η οικονομία εμφανίζει πλεονάσματα, κρίσιμες δημόσιες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν σοβαρές ελλείψεις προσωπικού, με αποτέλεσμα

αζονται μεγαλύτερη στήριξη και οι πολίτες απαιτούν ταχύτερη πρόσβαση σε κοινωνικές παροχές, η επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί προϋπόθεση επιτυχίας. Όταν όμως υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας λειτουργούν με κενές θέσεις, περιορισμένη διοικητική υποστήριξη ή υπερβολικό φόρτο εργασίας, η κοινωνική πολιτική κινδυνεύει να παραμείνει περισσότερο ένας σχεδιασμός στα χαρτιά παρά μια αποτελεσματική πραγματικότητα για

“

Η Κύπρος έχει κερδίσει τη μάχη της οικονομικής σταθερότητας. Το επόμενο στοίχημα είναι να κερδίσει τη μάχη της κρατικής αποτελεσματικότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης

καθυστερήσεις, αδυναμία αποτελεσματικής άσκησης πολιτικής και συχνά μεταφορά του κόστους στους πολίτες.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, ένας θεσμός που δημιουργήθηκε με τη φιλοδοξία να αποτελέσει τον πυρήνα μιας σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής. Σε μια περίοδο κατά την οποία οι κοινωνικές ανάγκες αυξάνονται, οι ευάλωτες ομάδες χρει-

τον πολίτη.

Ένα δεύτερο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου (ΙΚΥΚ). Ένας οργανισμός με αποστολή στρατηγικής σημασίας για την κοινωνική κινητικότητα, την ενίσχυση της αριστείας και την παροχή ευκαιριών σε νέους ανθρώπους, αντιμετωπίζει διαχρονικά προβλήματα στελέχωσης και διοικητικής επάρκειας. Οι αδυναμίες στη δι-

αχείριση υποτροφιών δεν αποτελούν απλώς ένα διοικητικό ζήτημα. Αφορούν άμεσα εκατοντάδες φοιτητές και οικογένειες, που εξαρτώνται από την έγκαιρη στήριξη του κράτους.

Το παράδοξο είναι εμφανές. Ένα κράτος που διαθέτει δημοσιονομικό χώρο και εμφανίζει πλεονάσματα αδυνατεί σε ορισμένες περιπτώσεις να εξασφαλίσει το αναγκαίο ανθρώπινο δυναμικό για να λειτουργήσουν αποτελεσματικά θεσμοί που επηρεάζουν άμεσα την κοινωνία. Παρόμοια φαινόμενα καταγράφονται και σε άλλους κρίσιμους τομείς. Η Δημόσια Υπηρεσία αντιμετωπίζει προβλήματα υποστελέχωσης σε νευραλγικές υπηρεσίες, με αποτέλεσμα καθυστερήσεις στην εξέταση αιτήσεων, στην εφαρμογή πολιτικών και στην εξυπηρέτηση πολιτών. Οι υπηρεσίες πολεοδομίας, οι διαδικασίες αδειοδότησεων, ορισμένες υπηρεσίες υγείας με σοβαρές ελλείψεις σε νοσηλευτές, η δικαιοσύνη και άλλοι τομείς έχουν κατά καιρούς βρεθεί αντιμετωπιοί με το ίδιο πρόβλημα, δηλαδή αυξημένες ανάγκες και ανεπαρκείς διαθέσιμους πόρους.

Το φαινόμενο αυτό δημιουργεί θεμελιώδες ερώτημα διακυβέρνησης. Ποιος είναι ο σκοπός της οικονομικής επιτυχίας αν το κράτος δεν μπορεί να την αξιοποιήσει για να παρέχει καλύτερες υπηρεσίες στους πολίτες; Η δημοσιονομική πειθαρχία ασφαλώς αποτελεί κατάκτηση και δεν πρέπει να υποχμείται. Η Κύπρος έχει πληρώσει ακριβώς την περίοδο της οικονομικής κρίσης και η επιστροφή στη δημοσιονομική σταθερότητα είναι σημαντικό επίτευγμα. Όμως, η δημοσιονομική υπευθυνότητα δεν μπορεί να μετατραπεί σε αυτοσκοπό. Ένα κράτος δεν αξιολογείται μόνο από το ύψος του πλεονάσματος, αλλά και από την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρει. Το πρωτογενές πλεόνασμα δεν αποτελεί από μόνο του κοινωνική επιτυχία. Είναι εργαλείο. Και η αξία του κρίνεται από τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται.

Η πρόκληση για την Κυπριακή Δημοκρατία είναι πλέον να περάσει από τη λογική της δημοσιονομικής διαχείρισης στη λογική της αποτελεσματικής διακυβέρνησης. Αυτό σημαίνει στρατηγικό σχεδιασμό ανθρώπινου δυναμικού, ταχύτερες διαδικασίες προσλήψεων εκεί όπου υπάρχουν πραγματικές ανάγκες, διασφάλιση ποιότητας και αξιολόγηση υπηρεσιών με μετρήσιμους στόχους, ψηφιοποίηση διαδικασιών και ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του κράτους. Η σύγχρονη οικονομία δεν χρειάζεται απλώς ένα μικρότερο ή φθηνότερο κράτος. Χρειάζεται ένα ικανότερο κράτος. Ένα κράτος που να μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις μιας κοινωνίας που αλλάζει, σε μια εποχή όπου οι προκλήσεις είναι σύνθετες, όπως για παράδειγμα το δημογραφικό πρόβλημα, η γήρανση πληθυσμού, οι κοινωνικές ανισότητες, η στεγαστική πίεση, οι ενεργειακές ανάγκες και ο τεχνολογικός μετασχηματισμός.

Η μεγάλη πολιτική πρόκληση της επόμενης περιόδου δεν θα είναι μόνο η διατήρηση των θετικών οικονομικών δεικτών. Θα είναι η μετατροπή τους σε από κοινωνικό αποτέλεσμα. Γιατί η πραγματική επιτυχία μιας οικονομίας δεν μετριέται μόνο από τις εκθέσεις των διεθνών οργανισμών ή τις αξιολογήσεις των αγορών. Μετριέται από το αν ο πολίτης αισθάνεται ότι το κράτος λειτουργεί, ότι οι υπηρεσίες είναι προσβάσιμες, ότι η κοινωνική προστασία είναι αποτελεσματική και ότι η ανάπτυξη αφορά την καθημερινή του ζωή.

Συμπερασματικά, η Κύπρος αντιμετωπίζει σήμερα μια κρίσιμη πρόκληση. Έχει κερδίσει τη μάχη της οικονομικής σταθερότητας. Το επόμενο στοίχημα είναι να κερδίσει τη μάχη της κρατικής αποτελεσματικότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης. Διότι μια οικονομία μπορεί να παρουσιάζει εξαιρετικούς δείκτες, αλλά ένα κράτος κρίνεται τελικά από το πόσο καλά υπηρετεί τους ανθρώπους του.

* *Πρώην Πρότανης, Καθηγητής-Ανθρωπολόγος στο Πανεπιστήμιο Philips*

«Η πιο δύσκολη δουλειά του κόσμου»

ΑΠΟΨΗ “
ΔΡ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΧΙΛΛΕΩΣ
ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ*

Στις 31 Δεκεμβρίου 2026 λήγει η θητεία του νυν Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, Antonio Guterres. Μετά από 10 χρόνια και δυο θητείες ο κ. Guterres θα πάει σπίτι του, αφού επέζησε «της πιο δύσκολης δουλειάς του κόσμου», όπως αποκαλείται από πολλούς η θέση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ. Έκαμε ό,τι μπορούσε μέσα στο δύσκολο και Ηράκλειον έργο που αντιμετώπιζε.

Τώρα, οκτώ άτομα δηλώσαν παρόντα να τον διαδεχθούν. Τον διαδέχονται σε μια δύσκολη κατάσταση για τον Οργανισμό και άπειρες κριτικές εναντίον του. Ο ΟΗΕ πρέπει να πρωταγωνιστήσει κυρίως στα θέματα ειρήνης και ασφάλειας και να κάμει ό,τι μπορεί για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες που του φέρνουν τα Κράτη-Μέλη, η υποδομή του Οργανισμού, που σε μερικά σημεία έχει σταματήσει στο 1945 και βεβαίως

η θέση των πέντε μόνιμων Μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, που έχουν το δικαίωμα της αρνησικυρίας.

Πρέπει να καταλάβουμε ότι η θέση του Γενικού Γραμματέα είναι πολύ δύσκολη και πρέπει να διακρίνουμε

βανομένου του Συμβουλίου Ασφαλείας, χωρίς επιτυχία όμως μέχρι σήμερα.

Ο νέος Γενικός Γραμματέας έχει ένα τεράστιο έργο να επιτελέσει. Εκτός από την υποδομή του Οργανισμού, υπάρχει το οικονομικό πρόβλημα, που είναι

“

Ο ΟΗΕ είναι, και πρέπει να το καταλάβουν οι πάντες, περισσότερο από χρήσιμος, είναι αναντικατάστατος, παρ' όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει

την ευθύνη των Κρατών-Μελών και, κυρίως, των πέντε Μονίμων Μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Γίνονται πολλές προσπάθειες για αναδιοργάνωση του ΟΗΕ, συμπεριλαμ-

σημαντικότατο. Με την εκλογή δε του κ. Trump, ως Προέδρου των ΗΠΑ, ο ΟΗΕ έχει να αντιμετωπίσει και τον νέο Αμερικανό Πρόεδρο, ο οποίος έχει αποκόψει κονδύλια προς τους

διεθνείς Οργανισμούς και δημιούργησε το λεγόμενο Συμβούλιο Ειρήνης (Board of Peace).

Ο ΟΗΕ είναι, όμως, και πρέπει να το καταλάβουν οι πάντες, περισσότερο από χρήσιμος, είναι αναντικατάστατος, παρ' όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, που είναι λόγω της υφής και της φύσης της διεθνούς κοινωνίας.

Οι κρίσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ορθά και δίκαια. Η Κύπρος υπέστη εισβολή πριν από 52 χρόνια, η κατάσταση παραμένει η ίδια και η Τουρκία και ο ηγέτης της μάς δίνουν μαθήματα ηθικής, ενώ εξακολουθούν να κατέχουν τη μισή Κύπρο.

Όπως υπέστη εισβολή η Ουκρανία υπέστη και η Κύπρος. Η Ευρώπη, κυρίως, της οποίας η Κύπρος είναι μέλος, κάνει το παν για την Ουκρανία, τίποτε, όμως, για την Κύπρο. Λόγω των

συμφερόντων μερικών ευρωπαϊκών Δυνάμεων.

Δεν μπορεί η Τουρκία να απειλεί συνέχεια την Ελλάδα, να εξακολουθεί να κατέχει μέρος της Κύπρου και να συνεχίζει να πιέζει για να γίνει μέλος της Ευρώπης.

Με τέτοια συμπεριφορά η Τουρκία δεν μπορεί να ανήκει στην Ευρώπη, ούτε να ελπίζει να γίνει μέρος της. Η Ευρώπη πρέπει επιτέλους να υπερασπίσει ένα Κράτος-Μέλος της, την Κύπρο, όπως υπερασπίζει την Ουκρανία, που δεν είναι μέλος της.

Αυτά τα προβλήματα, μεταξύ άλλων, έχει να αντιμετωπίσει ο νέος Γενικός Γραμματέας, που καλείται να αντιμετωπίσει δίκαια το πρόβλημα της Κύπρου επίσης.

c.a.theodoulou@theodoulou.cy
**Νομικός, πολιτικός επιστήμων, διεθνολόγος και πολιτικός αναλυτής*

Η «απειλή των ελληνικών νησιών» γελοίο φόβητρο για την Τουρκία, είναι γεωπολιτικό ανέκδοτο, τι συμβαίνει τελικά;

ΑΠΟΨΗ “
ΧΡΙΣΤΟΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ*

Παρακολουθούμε εδώ και αρκετό χρονικό διάστημα την αυξημένη πολεμική ρητορική της Τουρκίας εναντίον της Ελλάδας για τα ελληνικά νησιά, ότι πρέπει να αποστρατιωτικοποιηθούν, διότι απειλείται η Τουρκία.

Θα πρέπει να αναρωτηθούμε πώς είναι δυνατόν, μια χώρα με πληθυσμό 85 εκατομμύρια, με τεράστια έκταση, ισχυρές ένοπλες δυνάμεις και έναν από τους μεγαλύτερους στρατούς του ΝΑΤΟ, να αισθάνεται ότι απειλείται από μερικά ελληνικά νησιά, σχήμα οξύμωρο.

Δηλαδή, η ακριβώς φοβάται η Τουρκία; Μήπως ξυπνήσει ένα πρωί και δει τη Ρόδο να κινείται προς την Αγκυρα; Μήπως η Κως αποφασίσει να κάνει αιφνιδιαστικά απόβαση στα Μικρασιατικά Παράλια, ή μήπως τα ελληνικά νησιά, αφού πρώτα συγκεντρώσουν τις δυνάμεις τους σε ένα έκτακτο πολεμικό συμβούλιο, αποφασίσουν να επιτεθούν στην Τουρκία;

Το θέμα βέβαια δεν είναι αν κάποιος συμφωνεί ή διαφωνεί με τη νομική συζήτηση για το καθεστώς των νησιών. Εκεί υπάρχουν συγκεκριμένες συνθήκες (Λωζάννης, Παρισιού) με ερμηνείες του Διεθνούς Δικαίου (Ελλάδα) και το άρθρο 51 του Καταστατικού του ΟΗΕ, για το δικαίωμα αυτοάμυνας οποιασδήποτε χώρας του πλανήτη διαν απειλείται, ενώ η Τουρκία επικαλείται τις διατάξεις περί αποστρατιωτικοποίησης.

Αλλά όταν ακούγεται ότι μια χώρα αυτού του μεγέθους αισθάνεται απειλούμενη από την αμυντική παρουσία σε λίγα ελληνικά νησιά, η πρώτη αντίδραση του απλού ανθρώπου είναι αυθόρμητη με το λογικό επιχείρημα: “Μα, καλά, ποιος φοβάται ποιον;”.

Γιατί όμως η “μεγάλη Τουρκία” φοβάται τόσο πολύ τον μικρό απέναντί της; Τότε ίσως το πραγματικό πρόβλημα δεν βρίσκεται στο μέγεθος του μικρού, αλλά ίσως βρίσκεται στον φόβο του μεγάλου. Κάπου εδώ η γεωπολιτική

αρχίζει να θυμίζει ανέκδοτο.

Θα προσπαθήσουμε να ξεδιπλώσουμε αυτόν τον παραπλανητικό φόβο του μεγάλου, που πίσω από αυτόν δεν κρύβεται τίποτε άλλο στην ουσία, από την αναθεωρητική επεκτατική πολιτική της Τουρκίας, για την αναβίωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που το τελικό κείμενο διαμορφώθηκε με συμμετοχή

στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Συμφώνησαν ότι η Τουρκία του μέλλοντος θα πρέπει να επεκταθεί και να καταλάβει αρκετές περιοχές, στις οποίες μέχρι σήμερα είναι παρούσα (Μοσούλη - Βόρειο Ιράκ, Χαλέπι - Συρία, Β.Α. Συρία, κατεχόμενη Κύπρος), ώστε να τις έχει υπό τον έλεγχό της. Μεταξύ άλλων, εκτός από αυτές τις περιοχές, ο υπόψη

“

Ο σκοπός της Τουρκίας είναι ένας, θέλει να επεκταθεί, αλλά η Τουρκία αιφνιδιαστική με κάτι που δεν το περίμενε, με τη στρατηγική συμμαχία Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ

του Μουσταφά Κεμάλ και του εθνικού κινήματος και εγκρίθηκε ψηφίστηκε στις 28 Ιανουαρίου του 1920, κατά τη διάρκεια μιας μουσικής συνεδρίασης της τελευταίας Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης (Τουρκικός Εθνικός Όρκος Misak - I milli) μετά την πτώση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

όρκος περιλαμβάνει επιπρόσθετα νησιά του Αιγαίου, Δυτική Θράκη, Θεσσαλονίκη (γενέτειρα του Κεμάλ), γι’ αυτό εκδηλώνονται με αυτόν τον τρόπο και θα αυξήσουν την πολεμική ρητορική τους με περισσότερες εντάσεις, που πιθανόν να οδηγήσουν σε συγκρούσεις

“

Είναι τοις πάσι γνωστή, πλην των εθελουφλούντων, η επεκτατική πολιτική της αναθεωρητικής Τουρκίας εναντίον γειτονικών χωρών όπως η Κύπρος

δημιούργησε στο υπό την κατοχή της έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η απαίτηση του Ταγίπ να αναγνωριστούν οι Τουρκοκυπρίους η «κυριαρχική ισοπία» και το «ίσο διεθνές καθεστώς» επιβεβαιώνει την τουρκική πολιτική της

Γκουτέρες για διάρρηξη του αδιεξόδου και επανέναρξη των συνομιλιών επί της συμφωνημένης βάσης που την αποτελούν τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας καθώς και το κοινοτικό κεκτημένο.

επί του πεδίου, για την εκπλήρωση των αντικειμενικών της σκοπών.

Ο σκοπός της Τουρκίας είναι ένας, θέλει να επεκταθεί, αλλά η Τουρκία αιφνιδιαστική με κάτι που δεν το περίμενε, με τη στρατηγική συμμαχία Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ. Εδώ είναι το μεγάλο της πρόβλημα. Μιλούμε για μια συμμαχία με τεράστια στρατιωτική ισχύ, που ορθώνεται ως τεράστιο τείχος, το οποίο η Τουρκία δεν μπορεί να αντιμετωπίσει, διότι:

Η Ελλάδα με την αναβάθμιση-ανάπτυξη-εκσυγχρονισμό της Πολεμικής Αεροπορίας (μια μοίρα Rafale, 3 μοίρες F-16 viber), σύνολο 80 μαχητικά, με ό,τι καλύτερο υπάρχει στην αεροπορική τεχνολογία σήμερα, σε περίπτωση σύρραξης μπορεί άμεσα να αποκτήσει αεροπορική υπεροχή, χωρίς ακόμη να παραλάβει τα F35, κάτι που οδηγεί στην αεροπορική κυριαρχία και καθορίζει στις σύγχρονες συγκρούσεις, την έκβαση του νικηφόρου αποτελέσματος του πολέμου. Επίσης, η τεράστια αναβάθμιση του πολεμικού της ναυτικού, με τις φρεγάτες Bellara, που εκτός από την «Κίμων», θα παραλάβει ακόμη τρεις μέχρι το 2027. Αυτά τα τέσσερα πλοία, ό,τι πιο σύγχρονο υπάρχει στο παγκόσμιο πολεμικό ναυτικό, μαζί με τα υποβρύχια και άλλες φρεγάτες, είναι τεράστια ναυτική δύναμη και αποτελούν για την Ελλάδα τη μεγάλη στρατηγική αποτροπή μακράς εμβέλειας. Τα παραπάνω μέσα διασφαλίζουν τη διαλειτουργικότητα αέρος, θάλασσας και ξηράς, συντονισμένα μεταξύ τους με τα πιο σύγχρονα κέντρα διοίκησης και ελέγχου, που θα διαχειρίζονται την αντιαεροπορική άμυνα, τις θαλάσσιες επιχειρήσεις και επιχειρήσεις στρατού-ξηράς, με τα πιο σύγχρονα οπτικά συστήματα που διαθέτουν σε όλο το φάσμα του θεάτρου επιχειρήσεων.

Το Ισραήλ είναι η μεγαλύτερη δύναμη εδώ και αρκετά χρόνια στη

νοτιοανατολική Μεσόγειο, το οποίο αποτελεί τον μεγαλύτερο πολλαπλαιοσαστή στρατιωτικής ισχύος, μαζί με την Ελλάδα στην ευρύτερη περιοχή (350 μαχητικά, F-35, F-16 Block 70, F-15, σύγχρονους αντιαεροπορικούς πυραύλους, 3.500 άρματα, τα οποία είναι περισσότερα από όσα έχει η Τουρκία, 80 πυραύλους Ιερικό με πυρηνικές κεφαλές και άλλα). Είναι η μοναδική πυρηνική δύναμη στη περιοχή.

Η Κύπρος με την τεράστια στρατηγική της θέση μεταξύ τριών ηπείρων (Ευρώπης, Ασίας, Αφρικής), με τις αεροναυτικές υποδομές που έχει αναπτύξει και με τις δικές της δυνάμεις και με την αλληλοϋποστήριξη αεροναυτικών δυνάμεων Ισραήλ και Ελλάδος, συμπληρώνει τη δυναμική αυτής της συνεργασίας.

Η συμμαχία Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ, παράλληλα με τη συμμετοχή και της Αμερικής (3+1), οι οποίες θα αποτελέσουν τον κύριο κορμό για την υλοποίηση του εμπορικού διαδρόμου IMEC μέχρι την Ινδία, με την τεράστια στρατιωτική ισχύ, είναι αυτή που προκαλεί το ανεπίλυτο πρόβλημα της Τουρκίας και θα περιμένουμε τόσο να αυξάνονται οι αλληλοπρόσφαλλες συμπεριφορές της, όσο και η επιθετική ρητορική της, με την εκτίμηση ότι οδηγούμαστε με μαθηματική ακρίβεια σε πορεία συγκρούσεως. Ο στόχος της Τουρκίας είναι να αναδειχθεί υπερδύναμη πάση θυσία, εποφθαλμιώντας τον τεράστιο πλούτο της Μεσογείου ως ιστορικό αρπακτικό, συγκεντρώνοντας όλον τον ισλαμικό κόσμο, με αποτέλεσμα οι στρατηγικοί της στόχοι ως έθνους, που απορρέουν από τον τουρκικό εθνικό όρκο του 1920, να επεκτείνονται μέχρι σήμερα και επειδή συγκρούονται με τα στρατηγικά συμφέροντα των υπερδυνάμεων (ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα, Ινδία) φαίνεται ότι αποτελούν την κύρια αιτία κατακερματισμού της.

*Ταξος (Π.Α.) ε.α.

Ο Ερντογάν στον ΟΗΕ: Μια ομιλία όπως παλιά

ΑΠΟΨΗ “
ΛΟΡΙΑ
ΜΑΡΚΙΔΗ*

Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν - «ο πολύ σκληρός τύπος - μην τα βάζετε μαζί του» - χρησιμοποίησε και φέτος το βήμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για να προβάλει τον «ηγεμονικό» του ρόλο στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, καθώς και το πρωταγωνιστικό αποτύπωμα της Τουρκίας στις περιφερειακές εξελίξεις. Εμφανίστηκε υποκριτικά ως διαιτητής υποστηρικτής των αρχών του Διεθνούς Δικαίου, όπως, βεβαίως, ο ίδιος και η Αγκυρα ερμηνεύουν τις προνοιές του, καθώς και θιασώτες του διαλόγου προς επίλυση διαφορών στο πλαίσιο της καλής γειτονίας. Με ηπιότερο ύφος στις αναφορές του στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, ο Ερντογάν εξαπέλυσε τους μύθους του κατά του Ισραήλ με ιδιαίτερα σκληρή γλώσσα και προσβλητικούς χαρακτηρισμούς. Εκμεταλλευόμενος διά μίαν εισέτι φορά το βήμα του σημαντικού αυτού οργάνου

της διεθνούς αμφικτιονίας προέβαλε με ιδιαίτερη ένταση και προκλητικά τις πάγιες θέσεις της Τουρκίας στο Κυπριακό· μάλιστα δεν δίστασε να προβεί, ενώπιον του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, σε έκκληση για αναγνώριση από τη διεθνή κοινότητα του ψευδοκράτους, το οποίο η Αγκυρα

λύσης δύο κρατών στην Κύπρο κατά κατάφωρη παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου και των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αυτή η πρόκληση από μέρους του Τούρκου Προέδρου, στην ευαίσθητη χρονική συγκυρία, δυναμιτίζει τις προσπάθειες που καταβάλλονται από τον Αντόνιο

Σημειωτέον ότι, η λύση δύο κρατών, όπως πλειστάκις υποστηρίζαμε, δεν αποτελεί τον τελικό επιθυμητό στόχο της κατοχικής δύναμης, ο οποίος ήταν και παραμένει ο πλήρης έλεγχος ολόκληρης της Κύπρου μέσω συνομοσπονδιακής λύσης. Είναι τοις πάσι γνωστό, πλην των εθελουφλούντων, η επεκτατική πολιτική της αναθεωρητικής Τουρκίας εναντίον γειτονικών χωρών όπως η Κύπρος. Ανεξαρτήτως του ποιος κυβερνά τη χώρα, η Αγκυρα διεκδικεί με συνέπεια και διαχρονικά ό,τι πιστεύει πως της ανήκει και το οποίο απώλεσε μέσω άδικων διεθνών συνθηκών. Τόσο στο Αιγαίο όσο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι τουρκικές διεκδικήσεις προωθούνται τότε με τη χρήση διπλωματικών και πολιτικών εργαλείων και τότε με τη χρήση στρατιωτικής βίας. Στην Κύπρο, η ύπαρξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας απλώς τυχάνει εκμετάλλευσης για προώθηση και επίτευξη των στόχων της Αγκυρας. «Ακόμα κι αν δεν υπήρ-

χε ούτε ένας Τούρκος στην Κύπρο θα έπρεπε να τον εφεύρουμε», διακήρυξε ο πολύς Αχμέτ Νταβούτογλου, πρώην Πρωθυπουργός της Τουρκίας και τώρα υπό ερντογανική δυσμένεια. Εντός των πολύπλοκων τουρκικών σχεδιασμών στο ευρύτερο γεωπολιτικό περιβάλλον της Ανατολικής Μεσογείου όπου διασταυρώνονται τα συμφέροντα Τουρκίας-Ισραήλ, ο εγκάθετος της Αγκυρας Ερ-χιουρμάν εκτελεί απλώς τις οδηγίες του εντολέα του, της Αγκυρας, προβαίνοντας σε κωλυσιεργία με την επιμονή του σε προϋποθέσεις και διαδικαστικά θέματα που απλώς παρατείνουν το αδιέξοδο. Η καθυστέρηση στην επανέναρξη των συνομιλιών μόνο την Τουρκία ωφελεί εφόσον της παρέχει τον χρόνο για την περαιτέρω δημιουργία και εδραίωση των τετελεσμένων της εισβολής στην Κύπρο. Ο ίδιος ο Τουφάν είναι αναλώσιμος και το γνωρίζει, όπως και οι προκάτοχοί του.

*Πρέσβης ε.τ.

ΑΠΟΨΗ “
ΑΝΔΡΟΥΛΑ
ΓΚΙΟΥΡΩΦ

Το δις εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού

Οι παρασκηνιακές διεργασίες για τις Προεδρικές του 2028 βρίσκονται στο απόγειό τους αποσπώντας το μεγαλύτερο ενδι-αφέρον των ΜΜΕ, αφήνοντας πίσω άλλα ζητήματα μείζονος σημασίας. Η πρόωπη προεδρολογία δεν θα ωφελήσει ούτε τα κόμματα, μήτε τους διαγκωνιζόμενους για τον προεδρικό θώκο.

Παρ' όλο που μέχρι τη διεξαγωγή των Προεδρικών του 2028 έχουμε μπροστά μας έναν χρόνο και εξή μήνες, η προεκλογική εκστρατεία άρχισε από την επομένη των βουλευτικών εκλογών και αναμένεται να κορυφωθεί.

Στον ΔΗΣΥ τα πράγματα έχουν αγριέψει πολύ, με τον τέως Πρόεδρο του κόμματος Αβέρωφ Νεοφύτου να αφήνει αιχμές και υπονοούμενα πως θα είναι υποψήφιος ακόμα και εάν δεν περάσει από τις εσωκομματικές διαδικασίες. Ο δε βουλευτής του ΔΗΣΥ Γιώργος Παμπορίδης (παραλίγο υποψήφιος του ΑΚΕΛ το 2023), έκατσε στην κλούβα και περιμένει την εσωκομματική αναμέτρηση! Είναι να διερωτάται κανείς πώς αυτός ο άνθρωπος θεωρεί τον εαυτό του ικανό να διεκδικήσει το χρίσμα του υποψηφίου του Συναγερμού, όταν η αξιοπιστία του είναι διάτρητη και μπάζει από παντού.

Συγκεκριμένα, και σύμφωνα με συναγερμικούς κύκλους, όταν πριν από λίγα χρόνια βρισκόταν σε προχωρημένες συζητήσεις με ηγετικά στελέχη του ΑΚΕΛ για να είναι υποψήφιος του κόμματος, όταν τον ρωτούσαν Συναγερμικοί γιατί τέτοια στροφή φέρεται να τους έλεγε πως θα ξεγελάσει το ΑΚΕΛ. Στο ΑΚΕΛ άργησαν να ξυπνήσουν αφού η κομματική βάση έβραζε με τα δεξιόστροφα παιχνίδια της ηγεσίας.

Είναι πλέον πασιφανές πως η Πρόεδρος του κόμματος και Πρόεδρος της Βουλής, Αννίτα Δημητρίου, αμφισβητείται από τα ίδια τα κομματικά της στελέχη και η κάθοδος της ως υποψήφια για την Προεδρία δεν θα είναι μόνο δύσκολη αλλά θα περάσει από χίλια μύρια κύματα.

Η θεαματική άνοδος της από ένα απλό μέλος του κόμματος στους Τρούλους, να αναδειχθεί στο ανώτατο κομματικό αξίωμα και μετέπειτα στο δεύτερο αξίωμα του κράτους ως Πρόεδρος της Βουλής, συζητιέται ευρέως μέσα στο κόμμα. Μάλιστα, δεν είναι λίγοι που σχολιάζουν πως ο Αβέρωφ Νεοφύτου ήταν αυτός που την βοήθησε να ανέλθει και στα δύο αξιώματα και κυρίως στο αξίωμα της Προέδρου της Βουλής.

Είναι άγνωστο κατά πόσον η κα Αννίτα Δημητρίου δεσμεύτηκε τότε πως θα υποστήριζε την υποψηφιότητα του κ. Αβέρωφ για τις Προεδρικές του 2028. Αλλά πολλά λέγονται και σχολιάζονται στα πηγαδάκια της Πινδάρου.

Όπως και να έχει, όμως, ο τέως πρόεδρος του ΔΗΣΥ θα εκτεθεί εάν δεν συμμετάσχει στις εσωκομματικές εκλογές και εκεί που κατηγορούσε τον Ν. Χριστοδουλίδη για αποσιώπηση, θα κατηγορηθεί και ο ίδιος ως τέτοιος. Εκτός και αν έχει άσους στο μανίκι και τους βγάλει την ώρα της κρίσης. Τότε πολλά μπορούν να ανατραπούν.

Το ΑΚΕΛ παίζει με τις αντοχές της κομματικής βάσης

Μετά την κωμικοτραγική περι-

πέτεια που είχε η ηγεσία του ΑΚΕΛ να υποστηρίξει για τις Προεδρικές του 2018 αρχικά τον οικονομολόγο Μάικ Σπανό, τον οποίο και «κατέβασε» άρον άρον, όταν σε συνέντευξή του στο ΣΙΓΜΑ αποκάλυψε τα κόμματα «καρκινικά κύτταρα», τώρα φαίνεται πως επαναλαμβάνονται παρόμοια σενάρια. Φημολογείται και συζητούνται ευρέως πληροφορίες ότι η ηγεσία του κόμματος σκέφτεται να ποντάρει σε ένα άλογο της Δεξιάς και μάλιστα ζαπλουντο. Τον επιχειρηματία εκατομμυριούχο

σπασμωδικά και χωρίς πυξίδα στη βάση των διακηρυγμένων αρχών του ως κόμματος της εργατιάς.

Την ώρα που υπάρχει η περίπτωση του Ανδρέα Μαυρογιάννη, ο οποίος είναι ένας αξιόλογος πολιτικός και καλός γνώστης του Κυπριακού ως πρώην διαπραγματευτής, η ηγεσία του ΑΚΕΛ δεν έχει την πολυτέλεια να πειραματίζεται και να ψάχνει ανάμεσα σε εκατομμυριούχους και επιχειρηματίες προκειμένου να τους κρίσει ως υποψηφίους για τις Προεδρικές του 2028.

“

Η ηγεσία του ΑΚΕΛ ασφυκτιά να βρίσκεται τόσα χρόνια στην αντιπολίτευση και, όπως φαίνεται, ενεργεί σπασμωδικά και χωρίς πυξίδα στη βάση των διακηρυγμένων αρχών του ως κόμματος της εργατιάς

Σερ Στέλιο Χατζηγιωάννου, ιδιοκτήτης της Easyjet.

Ο τελευταίος βέβαια διάψευσε πως έχει πρόθεση να πολιτευτεί, αλλά καπνός χωρίς φωτιά δεν γίνεται. Κάτι παίζεται στα παρασκήνια και αυτό απειλεί να πλήξει ακόμα μια φορά την εικόνα του ΑΚΕΛ, το οποίο δεινοπάθησε να αυξήσει έστω και λίγο τα ποσοστά του στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές.

Η ηγεσία του ΑΚΕΛ ασφυκτιά να βρίσκεται τόσα χρόνια στην αντιπολίτευση και, όπως φαίνεται, ενεργεί

«Το δις εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού», λέει και μια σοφή παροιμία. Γιατί εάν, ο μη γένοιτο, επαναληφθούν τα ίδια λάθη και επιλεχθεί ένας ουρανοκατέβατος επιχειρηματίας, το ΑΚΕΛ θα χάσει ένα μεγάλο μέρος των ψηφοφόρων του και θα πληγεί ανεπανόρθωτα η αξιοπιστία του.

Φαίνεται πως στην ηγεσία του ΑΚΕΛ υπάρχουν μερικοί ανεγκέφαλοι, οι οποίοι προσπαθούν να ροκανίσουν την υποψηφιότητα Μαυρογιάννη. Βρίσκουν αφορμή και τις αντιδράσεις του

Προέδρου του «Αλματος», Οδυσσέα Μιχαηλίδη, που αποκλείει την περίπτωση Μαυρογιάννη.

Δεν νοείται να λαμβάνονται υπ' όψιν οι διαφωνίες του Οδυσσέα Μιχαηλίδη και της βουλευτριάς του κόμματός του, Ειρήνης Χαραλαμπίδου, και να μην εισακούονται οι απόψεις της κομματικής βάσης.

Όλες οι δημοσκοπήσεις και αυτές του ΔΗΣΥ, του Αβέρωφ Νεοφύτου και άλλων κομμάτων δείχνουν σε όλα τα σενάρια πρώτο τον Ανδρέα Μαυρογιάννη. Και όχι τυχαία. Είναι ένας άνθρωπος μετρημένος, σοβαρός και αξιόπιστος. Ποτέ δεν απέκρυψε τις απόψεις του για το Κυπριακό, ακόμα και όταν διέφεραν από αυτές του ΑΚΕΛ.

Στο ΑΚΕΛ σίγουρα γνωρίζουν πως με τόσα εσωτερικά προβλήματα, κυρίως οικονομικά, ο κόσμος βρίσκεται σε απόγνωση με την ακρίβεια και ζητά λύσεις. Πώς θα δικαιολογηθεί η υποστήριξη μιας υποψηφιότητας ενός εκατομμυριούχου και μάλιστα δεξιού; Επειδή επιχορηγεί δικονομικά προγράμματα Ε/κ και Τ/κ;

Στις περασμένες προεδρικές εκλογές ο Ανδρέας Μαυρογιάννης έκοψε το νήμα με 48%, ενώ ο Χριστοδουλίδης πέρασε οριακά με 51%. Σήμερα όλες οι δημοσκοπήσεις δείχνουν τον Πρόεδρο με πολύ χαμηλά ποσοστά και με κίνδυνο να μην περάσει στον Β' γύρο.

Οι προεδρικές εκλογές του 2028 είναι πολύ σημαντικές γιατί το Κυ-

πριακό βρίσκεται στον πάγο, και οι υποσχέσεις του απερχόμενου Γ.Γ. του ΟΗΕ κ. Γκουτέρες, ότι θα προσπαθεί μέχρι τη λήξη της θητείας του για επανένταξη των συνομιλιών, είναι απλά λόγια παρηγοριάς.

Οι φιλοαμερικανικές συναναστροφές του κ. Χριστοδουλίδη και η εκχώρηση στρατιωτικής Βάσης στις ΗΠΑ δεν οδήγησαν στο να καμφθεί η αδιαλλαξία της Τουρκίας. Όσοι έτρεφαν ψευδαισθήσεις, προσγειώθηκαν ακούγοντας τον Τούρκο Πρόεδρο από το βήμα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ. Όπως άκουσαν και τον Αμερικανό Πρόεδρο να εγκωμιάζει τον Ταγίπ Ερντογάν ότι είναι μάγκας (very good guy) και καλός του φίλος.

Κανένας δεν διατείνεται πως εάν εκλεγεί Πρόεδρος ο Ανδρέας Μαυρογιάννης θα επιλυθεί αμέσως το Κυπριακό. Αλλά τουλάχιστον θα αγωνιστεί με αξιοπρέπεια και θα αποφύγει τα επικίνδυνα ανοίγματα του νυν Προέδρου, ο οποίος μετέτρεψε την Κύπρο σε ελεύθερη Κέρκυρα, εκχωρώντας κυριαρχικά δικαιώματα σε ΗΠΑ, Ισραήλ και Γαλλία.

Σίγουρα ο Α. Μαυρογιάννης θα έχει μια ισοζυγισμένη πολιτική στα κοινωνικο-οικονομικά ζητήματα και δεν θα υποστηρίξει τη νεοφιλεύθερη πολιτική του ΔΗΣΥ, όπως διατυμπανίζει ο νυν πρόεδρος.

Υ.Γ.: Το άρθρο γράφτηκε πριν ανακοινώσει την υποψηφιότητά του ο τέως πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου.

Από το 1960 στην αυτοχειρία της ΔΔΟ

ΑΠΟΨΗ “
ΔΑΝΟΣ Π.
ΣΟΥΚΙΟΥΡΟΓΛΟΥ*

Ηδημόσια συζήτηση για το Κυπριακό συχνά αναλώνεται σε εύκολα ευκολόγια, αγνοώντας το μοναδικό ασφαλές κριτήριο βιωσιμότητας: την ιστορική μας εμπειρία. Είτε πρόκειται για την προβαλλόμενη «λύση δύο κρατών», που δεν είναι παρά η ωμή και οριστική εδραίωση της διχοτόμησης, είτε για την προωθούμενη Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία (ΔΔΟ), το ζητούμενο απαιτεί ευθεία σύγκριση με τις παγίδες και τις συνέπειες του Συντάγματος του 1960. Μια τέτοια σύγκριση δεν είναι απλή ακαδημαϊκή αναδρομή, αλλά επιβεβλημένη πράξη ευθύνης για να διαπιστώσουμε πού οδηγείται η πατρίδα μας.

Το μέγεθος της οπισθοδρόμησης αποκαλύπτεται συγκρίνοντας το Σύνταγμα του 1960 με την προτεινόμενη ΔΔΟ. Παρά τις γνωστές του δυσλειτούργιες, τις υπερβολικές εγγυήσεις και τα «βαρίδια» -που αποδείχθηκαν μοιραία για την κρατική μας υπόσταση-, το Σύνταγμα εκείνο κατοχύρωνε μian αδιαίρετη κρατική οντότητα, τη διεθνή προσωπικότητα, ενιαία κυριαρχία και ενιαία ιθαγένεια, παρ’ όλο που περιελάμβανε εξ αρχής μια υποβόσκουσα βάση εθνοτικού διαχωρισμού. Αντίθετα, η δημιουργία της ΔΔΟ προϋποθέτει την οριστική διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, εδραιώνοντας τον απόλυτο εθνοτικό διαχωρισμό.

Δημιουργεί ένα πρωτοφανές και

εύθραυστο νεοπαγές μόρφωμα σε χωριστές συνιστώσες πολιτείες, με διαιρεμένη, κατανεμημένη κυριαρχία, χωριστή εσωτερική ιθαγένεια και κατακερματισμένη επικράτεια. Εκεί όπου το 1960 προέβλεπε έναν κοινό, ενιαίο διοικητικό και οικονομικό κορμό, όσο προβληματικός και αν αποδείχθηκε στην πράξη, η ΔΔΟ προμηνύει έναν δαιδαλώδη θεσμικό λαβύρινθο.

Η απαίτηση της λεγόμενης αποτελεσματικής συμμετοχής, μεταφρασμένη ως απόλυτη θετική ψήφος (ΒΕΤΟ) σε κάθε κρίσιμη απόφαση, σε συνδυασμό με την εκ περιτροπής Προεδρία, αγνοεί κάθε δημοκρατική αναλογία και ισοπεδώνει την πλειοψηφία, καθιστώντας

την κεντρική κυβέρνηση μόνιμο όμηρο της τουρκικής συναίνεσης. Το αποτέλεσμα είναι μαθηματικό: θεσμική παράλυση, ολοκληρωτική ακύρωση της κρατικής λειτουργίας και τελική, σιωπηλή απορρόφηση.

Ακόμη πιο αποκαλυπτική και τραγική είναι η σύγκριση στο πεδίο της λήψης αποφάσεων και της καθημερινής

διακυβέρνησης. Το Σύνταγμα του 1960 περιελάμβανε μηχανισμούς όπως τα δικαιώματα βέτο του Προέδρου και του Αντιπροέδρου, που δημιούργησαν αδιέξοδα. Ωστόσο, αυτοί οι θεσμοί λειτουργούσαν μέσα στα όρια ενός ενιαίου κυρίαρχου κράτους, όπου οι πολίτες μοιράζονταν κοινούς θεσμούς, κοινή οικονομική ζωή και κοινή πολιτική αναφορά. Στη ΔΔΟ, η κατάσταση είναι θεμελιωδώς χειρότερη.

Το βέτο και οι απαιτήσεις συναίνεσης δεν αφορούν πλέον την προστασία μιας μειονότητας εντός ενιαίου κράτους, αλλά θεσμοθετούν τον έλεγχο της κεντρικής εξουσίας από δύο χωριστές και εξορισμού ανταγωνιστικές οντότητες. Αυτό

σημαίνει ότι καμία απολύτως σοβαρή απόφαση για την εξωτερική πολιτική, την οικονομία, την ασφάλεια ή τη νομοθεσία δεν θα μπορεί να ληφθεί αν η τουρκική πλευρά διαφωνεί, μετατρέποντας το κράτος σε ένα θεσμικό έκτρωμα, καταδικασμένο να καταρρέει με την πρώτη σοβαρή γεωπολιτική ή εσωτερική κρίση.

Η επιβίωση δεν εξασφαλίζεται ποτέ με την υποταγή σε θεσμικά εκτρώματα, αλλά με την αντίσταση σε κάθε σχέδιο διάλυσης και συρρίκνωσης της κρατικής μας υπόστασης

Επιπλέον, στο πεδίο του εδαφικού, του περιουσιακού και του δημογραφικού καθεστώτος, η απόσταση είναι χαώδης και ασυγκώρητη. Το Σύνταγμα του 1960 απαγόρευε ρητά τη διχοτόμηση και δεν προέβλεπε διαμελισμό του νησιού σε ζώνες εθνοτικής καθαρότητας, ούτε στερούσε από τους πολίτες το αναφαίρετο δικαίωμα να ζουν, να εργάζονται και να διακινούνται ελεύθερα σε οποιοδήποτε σημείο της πατρίδας τους, ούτε φυσικά νομιμοποιούσε ποτέ μαζικό εποικισμό ή δημογραφική αλλοίωση.

Αντίθετα, η ΔΔΟ βασίζεται στον απόλυτο γεωγραφικό, δημογραφικό και πληθυσμιακό διαχωρισμό, θεσμοθετώντας δρακόντειους περιορισμούς στην εγκατάσταση, στην περιουσία, ακόμα και στην άσκηση βασικών πολιτικών δικαιωμάτων. Μέσα από τις προτεινόμενες ρυθμίσεις της, οι πρόσφυγες δεν πρόκειται ποτέ να επιστρέψουν στις πατρογονικές τους εστίες -οι οποίες παραμένουν σφετερισμένες και κατοικημένες από Τούρκους εποίκους- ενώ η τερατώδης δημογραφική αλλοίωση που επέβαλε η κατοχική δύναμη όχι μόνο δεν ανατρέπεται, αλλά νομιμοποιείται και μονιμοποιείται, αναγνωρίζοντας μια νέα πραγματικότητα, όπου οι νόμιμοι κάτοικοι μετατρέπονται σε μειονότητα στην ίδια τους την πατρίδα.

Στο κρίσιμο πεδίο της ασφάλειας, οι συνθήκες του 1960 περιείχαν την

οδυνηρή πρόβλεψη των επεμβατικών δικαιωμάτων που αξιοποιήθηκαν προδοτικά από την Τουρκία το 1974. Ωστόσο, αντί οι σημερινές συζητήσεις για τη ΔΔΟ να απαλλάξουν οριστικά την Κύπρο από την τουρκική κατοχή και από κάθε μορφής ξένη κηδεμονία, επιχειρούν να την θεσμοθετήσουν με προσοψεία «αναβαθμισμένης ασφάλειας», κρατώντας το νησί σε στρατηγική εξάρτηση από την Άγκυρα.

Προσθέτοντας σε αυτά τη σκιά της «λύσης δύο κρατών», βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ένα διπλό αδιέξοδο: η μεν ΔΔΟ οδηγεί σε έναν θνησιγενή συνεταιρισμό - Δούρειο Ίππο για τον πλήρη έλεγχο της Κύπρου, η δε λύση δύο κρατών οριστικοποιεί τη διχοτόμηση. Αμφότερες απαλλάσσουν την Τουρκία από τα εγκλήματα της εισβολής και της κατοχής, εδραιώνοντας τους τουρκικούς στόχους.

Υπό το φως αυτής της σύγκρισης - και καθώς το Σύνταγμα του 1960, με όλα του τα σοβαρά τρωτά, αποδεικνύεται ανώτερο από την ολέθρια και θνησιγενή ΔΔΟ - η πραγματική ευθύνη απαιτεί να αντικρίσουμε την αλήθεια και να απορρίψουμε τις επικίνδυνες ψευδαισθήσεις. Η επιβίωση δεν εξασφαλίζεται ποτέ με την υποταγή σε θεσμικά εκτρώματα, αλλά με την αντίσταση σε κάθε σχέδιο διάλυσης και συρρίκνωσης της κρατικής μας υπόστασης.

*Μόνιμος κάτοικος Μεμβορνής

Το μέλλον της Σοσιαλδημοκρατίας

ΑΠΟΨΗ “
ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
Λ. ΟΜΗΡΟΥ*

Έστω οριακή επικράτηση των Σοσιαλδημοκρατών στις πρόσφατες εκλογές στη Σουηδία, μια χώρα με ισχυρή παράδοση κοινωνικού κράτους, επαναφέρει στο προσκήνιο, ελπίδες και προοπτικές ανάκαμψης του μοντέλου σοσιαλδημοκρατικής διακυβέρνησης στην Ευρώπη.

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία 20 χρόνια υπήρξε μια υποχώρηση της σοσιαλδημοκρατίας. Η οποία συνέπεσε και με την παγκόσμια οικονομική κρίση. Το οξύμωρο, δε, είναι ότι η βαθιά οικονομική κρίση των δύο πρώτων δεκαετιών του 21 ου αιώνα ήταν αδιαμφισβήτητη αποτέλεσμα της απουσίας κρατικού ελέγχου, εποπτείας και ρυθμιστικών μηχανισμών, σε συνδυασμό με το αδηφάγο των αγορών. Η παγκόσμια οικονομική κρίση υπονόμωσε τις βάσεις της κοινωνικής συνοχής και τις πηγές της κοινωνικής αλληλεγγύης. Εναγωνίως αναζητήθηκαν και αναζητούνται απαντήσεις που να αντιμετωπίσουν και κυρίως να αποτρέψουν τέτοιες κρίσεις που είναι η αλληλεγγύη, η ανακατανομή του πλούτου, η κρατική εποπτεία, η ρύθμιση των αγορών, η υποταγή της οικονομίας της αγοράς στις ανάγκες της κοινωνίας και των ανθρώπων. Η βιώσιμη ανάπτυξη, η οικολογική ισορροπία.

Επιχειρώντας μian ακόμα πιο συγκεκριμένη απάντηση, θα μπορούσαμε

να πούμε ότι η λύση βρίσκεται ανάμεσα στον παλαιό τύπου σοσιαλισμό, που δεν απευθύνεται σε κανέναν, και στον άγριο καπιταλισμό που υπόσχεται αναρχία, ανομία και διάλυση για το μέλλον. Κάνοντας αυτό, πρέπει να επινοήσουμε ξανά και να επαναδιατυπώσουμε το λεξιλόγιο μιας κοινωνικής οικονομίας της αγοράς με έναν τρόπο, που θα μπορεί εύκολα και πειστικά να παρουσιάσει τόσο τις σύγχρονες προκλήσεις όσο και την ελπίδα για το μέλλον.

Σε αυτήν την προσπάθεια θα πρέπει να διατηρηθούν όλα τα καλά στοιχεία που πλούτισαν το ιδεολογικό οπλοστάσιο της σοσιαλδημοκρατίας και επέτρεψαν να χτιστεί αυτό που έγινε ευρύτερα γνωστό, σαν το «ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο».

Ιστορικά, η σοσιαλδημοκρατία διεκδικεί την κληρονομιά όλων των παραδοσιακών δημοκρατικών κινημάτων, των ιδανικών της φιλελεύθερης

δημοκρατίας, των αρχών του διαφωτισμού και των σοσιαλδημοκρατικών θεωριών. Η σοσιαλδημοκρατία διεκδικεί ακόμα το δικαίωμα της έκφρασης των ιδανικών της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης και της προόδου. Διευρύνει το ιδεολογικό και πολιτικό πιστεύω, πέρα από τα παραδοσιακά κοινωνικά όρια. Και αυτός ο μετασχηματισμός θα πρέπει να εκφραστεί στην πολιτική οργάνωση, στις δομές και τη δυναμική. Η επαναδιατύπωση των

πολιτικών θα μπορούσε να πάρει τη μορφή μιας ευρείας σοσιαλδημοκρατικής συμμαχίας στην Ευρώπη και μιας ευρύτερης Διεθνούς Οργάνωσης, η οποία θα φέρει κοντά όλα τα πολιτικά κόμματα που μοιράζονται τα ίδια ιδανικά. Το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα και η Σοσιαλιστική Διεθνής να γίνουν πιο αποφασιστικά Όργανα παραγωγής πολιτικής. Να πάψουν να απορρίπτουν απλώς την ανομία και

τη βαρβαρότητα ενός άγριου καπιταλισμού και την ασυδοσία των αγορών και να εκφράσουν με ριζοσπασισμό και ανανεωμένη πνοή το όραμα μιας κοινωνίας ισότητας και αλληλεγγύης. Για πρώτη φορά, στη μεταπολεμική ευρωπαϊκή ιστορία, αυτή η συστράτευση πολιτικών δυνάμεων είναι όχι μόνο επιθυμητή, αλλά και εφικτή, αν μπορέσει να υπερασπιστεί με επιτυχία τις βασικές ανθρωπίνες αξίες και αν υπάρξει μια εγκατάλειψη δογμάτων, ιδεολογημάτων και αγκυλωμένων αντιλήψεων του παρελθόντος.

Παρά την αποδυνάμωση της σοσιαλδημοκρατίας, εντούτοις σοσιαλιστικά – σοσιαλδημοκρατικά – εργατικά κόμματα βρίσκονται αυτήν την περίοδο στην εξουσία σε αριθμό ευρωπαϊκών χωρών. Ισπανία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Λιθουανία, Μάλτα. Είναι δε βασικοί κυβερνητικοί Εταίροι στη Γερμανία, Αυστρία, Πολωνία. Στην Πορτογαλία ο πρόεδρος Αντόνιο Ζοζέ Σεγκούρο προέρχεται από το Σοσιαλιστικό Κόμμα. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η δεύτερη ισχυρότερη πολιτική δύναμη είναι η Συμμαχία Σοσιαλιστών και Δημοκρατών.

Σε μια περίοδο δξυνσης των κοινωνικών προβλημάτων, έφαρσης της ακρίβειας και του πληθωρισμού, απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων, παγίωσης των «κοινωνιών των 2/3»,

καταπόνησης του περιβάλλοντος και της κλιματικής κρίσης αλλά και της απειλής της ακροδεξιάς, η σοσιαλδημοκρατία είναι αναγκαίο να επανέλθει σφριγηλή και ακμαία.

Διαφορετικά ο κίνδυνος από την παγκοσμιοποίηση των οικονομιών είναι μια ισοπέδωση των κοινωνιών χωρίς αρχές, αξίες και οράματα. Αυτή είναι η ώρα

για νέες πειστικές πρότασης. Για να εκπροσωπήσει τις ελπίδες και τις προσδοκίες ανθρώπων και κοινωνιών για τις άφθορες διαχρονικά αξίες της αλληλεγγύης, της ελευθερίας, της ισότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης. Για να εκφράσει τα αιτήματα των ανθρώπων για δημοκρατικό έλεγχο, για ισότητα ευκαιριών, για πρόοδο και δημιουργία. Για να εκπροσωπήσει τη συλλογική θέληση των λαών να υπάρξουν, να συμβιώσουν ειρηνικά και να συνάψουν σχέσεις δημιουργικής συνεργασίας.

Για να αποτυπώσει την ευαισθησία και ταυτόχρονα την αγωνία των ανθρώπων να ζουν σε ένα αρμονικό περιβάλλον «τα πάντα εν σοφία εποίησε», μέσα σε συνθήκες δημοκρατίας, με αλληλοανοχή και κατανόηση στις ιδιαιτερότητες και τις διαφορετικές πολιτιστικές ταυτότητες.

*Πρώην Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, πρώην Πρόεδρος της ΕΔΕΚ και πρώην μέλος του Προεδρείου του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού κόμματος

Ποιος πληρώνει τον πόλεμο;

Η Ευρώπη στενάζει και το Λονδίνο συνεχίζει να γράφει επιταγές για την Ουκρανία

ΑΠΟΨΗ “
ΚΡΙΣ
ΜΙΧΑΗΛ

Υπάρχει μια στιγμή στην ιστορία κάθε πολέμου κατά την οποία πρέπει να τεθεί ένα απλό ερώτημα: μέχρι πού φτάνει η πολιτική και οικονομική αντοχή εκείνων που πληρώνουν τον λογαριασμό;

Για την Ευρώπη, αυτή η στιγμή φαίνεται να πλησιάζει. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πλέον κινητοποιήσει συνολικά 224,5 δισεκατομμύρια ευρώ για την Ουκρανία, σύμφωνα με τα δικά της επίσημα στοιχεία. Από αυτά, 77,9 δισεκατομμύρια ευρώ αφορούν στρατιωτική βοήθεια, ενώ συνολικά η ΕΕ και τα κράτη-μέλη έχουν κινητοποιήσει περίπου 93 δισεκατομμύρια ευρώ για την ενίσχυση των στρατιωτικών και αμυντικών δυνατοτήτων της Ουκρανίας. Αυτά δεν είναι μικρά ποσά. Είναι αστρονομικά ποσά. Και πίσω από κάθε δισεκατομμύριο υπάρχει κάποιος που συχνά χάνεται μέσα στη γλώσσα των Βρυξελλών: ο φορολογούμενος.

Ο πολίτης που πληρώνει φόρους. Ο εργαζόμενος που βλέπει το κόστος της ζωής να αυξάνεται. Η οικογένεια που προσπαθεί να πληρώσει ηλεκτρικό ρεύμα, καύσιμα, τρόφιμα και ενοίκιο. Αυτός ο πολίτης καλείται ταυτόχρονα να αποδεχθεί ότι η Ευρώπη θα συνεχίσει να διαθέτει τεράστιους πόρους για έναν πόλεμο του οποίου το τέλος παραμένει αβέβαιο. Και, πάνω απ' όλους, σε αυτήν την πολιτική γραμμή βρίσκεται το Λονδίνο. Η βρετανική κυβέρνηση δηλώνει ότι έχει δεσμεύσει συνολικά

‘Όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει κινητοποιήσει πάνω από 224 δισεκατομμύρια ευρώ για την Ουκρανία και η Βρετανία έχει δεσμευτεί για πολυετή στρατιωτική χρηματοδότηση, η κοινωνία δικαιούται να ζητά λογαριασμό

25 δισεκατομμύρια λίρες για την Ουκρανία, από τα οποία 16 διο. αφορούν στρατιωτική υποστήριξη. Ακόμη πιο χαρακτηριστικό είναι ότι το Ηνωμένο Βασίλειο έχει δεσμευτεί να διαθέτει 3 δισεκατομμύρια λίρες τον χρόνο σε στρατιωτική βοήθεια μέχρι το 2030-31.

Εδώ πλέον δεν μιλάμε για μια προ-

σωρινή αντίδραση σε μια κρίση. Μιλάμε για πολυετή στρατηγική χρηματοδότηση ενός πολέμου. Και αυτό ακριβώς είναι που πρέπει να συζητηθεί ανοικτά. Η βρετανική κυβέρνηση θεωρεί ότι η στήριξη της Ουκρανίας αποτελεί ζήτημα βρετανικής και ευρωπαϊκής ασφάλειας. Είναι μια θέση, που το Λονδίνο έχει

διατυπώσει επανειλημμένα.

Όμως, μια κυβερνητική θέση δεν σημαίνει ότι οι φορολογούμενοι υποχρεούνται να σταματήσουν να ρωτούν. Πού οδηγεί αυτή η πολιτική; Πόσο θα κοστίσει συνολικά; Ποιο είναι το τέλος της; Και ποιος αποφασίζει πότε η χρηματοδότηση πρέπει να σταματήσει; Αυτά είναι απολύτως θεμιτά ερωτήματα σε μια δημοκρατία. Γιατί όσο το Λονδίνο λέει ότι θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί στρατιωτικά την Ουκρανία μέχρι το 2030-31, ο Ευρωπαίος πολίτης δικαιούται να αναρωτηθεί εάν οι κυβερνήσεις του έχουν κάποιο αντίστοιχο μακροπρόθεσμο σχέδιο για την αντιμετώπιση του κόστους ζωής.

Δεν μπορείς να ζητάς από μια οικογένεια να κάνει οικονομίες σε κάθε επίπεδο και την ίδια στιγμή να της λες ότι η χρηματοδότηση ενός πολέμου θα συνεχιστεί για χρόνια χωρίς σαφές οικονομικό όριο. Και εδώ βρίσκεται η πραγματική πολιτική σύγκρουση. Δεν είναι σύγκρουση ανάμεσα σε «φιλοουκρανούς» και «αντιουκρανούς». Είναι σύγκρουση γύρω από το πόσα χρήματα μπορεί και πρέπει να διαθέσει η Ευρώπη, για πόσο χρόνο και με ποιο αποτέλεσμα.

Το σύνθημα «σταματήστε να κλέβετε τα χρήματά μας για τον Ζελένσκι» είναι σκληρό και πολιτικά φορτισμένο. Δεν μπορεί όμως να αποδοθεί συλλήβδην σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες.

Εκφράζει, ωστόσο, τη γλώσσα μιας πολιτικής αντίδρασης, που ζητά να τεθεί προτεραιότητα στις εσωτερικές ανάγκες. Και το ερώτημα δεν μπορεί να φιμωθεί.

Γιατί όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει κινητοποιήσει πάνω από 224 δισεκατομμύρια ευρώ για την Ουκρανία και η Βρετανία έχει δεσμευτεί για πολυετή στρατιωτική χρηματοδότηση, η κοινωνία δικαιούται να ζητά λογαριασμό. Η Βρετανία, ειδικά, οφείλει να εξηγήσει στους δικούς της φορολογούμενους γιατί η στρατιωτική υποστήριξη πρέπει να συνεχιστεί για χρόνια ακόμη και ποιο ακριβώς είναι το πολιτικό σχέδιο που θα οδηγήσει από τη στρατιωτική σύγκρουση σε μια βιώσιμη ειρήνη. Γιατί η αποστολή όπλων μπορεί να είναι μια πολιτική επιλογή. Η παράταση όμως μιας σύγκρουσης χωρίς σαφή πολιτικό ορίζοντα είναι μια επιλογή που απαιτεί διαρκή δημόσιο έλεγχο.

Και όσο οι κυβερνήσεις συνεχίζουν να ανοίγουν τα δημόσια ταμεία, τόσο πιο δυνατά θα ακούγεται το ερώτημα:

Πόσο ακόμη;

Πόσο ακόμη θα πληρώνει ο Ευρωπαίος φορολογούμενος;

Πόσο ακόμη θα χρηματοδοτείται ο πόλεμος;

Και κυρίως:

Πότε θα αρχίσουν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να μιλούν σοβαρά για το κόστος της ειρήνης - και όχι μόνο για το κόστος του πολέμου;

Δεν είναι αδιαλλαξία, είναι τουρκική επεκτατική στρατηγική

ΑΠΟΨΗ “

ΠΕΤΡΟΣ
Θ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ

Στα πενήντα χρόνια της διαδικασίας για εξεύρεση λύσης του Κυπριακού, η ελληνοκυπριακή πλευρά έκανε όλες τις υποχωρήσεις και παραχωρήσεις. Η τουρκική πλευρά δεν έκανε ούτε μία υποχώρηση και παρέμεινε σταθερή στις απαιτήσεις της. Μάλιστα, σε κάθε στάδιο των συνομιλιών αναβαθμίζει τις απαιτήσεις της και τώρα απαιτεί λύση δύο κρατών. Έχει αναβαθμίσει την πολιτική ισότητα των ψηφισμάτων του ΟΗΕ και απαιτεί κυριαρχική ισότητα, που οδηγεί στα δύο κράτη.

Έχουμε συνηθίσει να αποδίδουμε τη στασιμότητα στο Κυπριακό στην τουρκική αδιαλλαξία. Πράγματι, η Τουρκία είναι εντελώς αδιάλλακτη και δεν υποχωρεί ούτε ένα βήμα για να προχωρήσουμε σε λύση. Όμως, πρέπει να διερωτηθούμε: Το εμπόδιο είναι η τουρκική αδιαλλαξία; Μπορούμε να κάμψουμε αυτήν την αδιαλλαξία και να προχωρήσουμε σε λύση;

Πιστεύω ότι η τουρκική αδιαλλαξία δεν είναι το εμπόδιο. Αδιαλλαξία είναι η επιμονή στις θέσεις που υποστηρίζεις και η απαίτηση να αποδεχθεί η άλλη πλευρά τις θέσεις σου για να υπάρξει συμβιβασμός.

Στην περίπτωση του Κυπριακού, όμως, δεν είναι η τουρκική αδιαλλαξία το εμπόδιο. Το μεγάλο εμπόδιο είναι η τουρκική επεκτατική πολιτική, που

αποτελεί την κύρια θέση της Τουρκίας. Αυτή, όμως, η θέση δεν διατυπώνεται στις διαπραγματεύσεις, γιατί αμέσως θα σήμαινε τον τερματισμό τους. Η Τουρκία έχει πετύχει στις διαπραγματεύσεις να συζητούνται οι μελλοντικές πρόνοιες μιας ΔΔΟ, ενώ η δήθεν αδιαλλαξία της εκφράζεται με την απαίτηση για κυριαρχική ισότητα, που οδηγεί στα δύο κράτη.

Όμως, το βασικό εμπόδιο είναι η επεκτατική στρατηγική και ο τελικός στόχος της Τουρκίας. Η Τουρκία απαιτεί

(α) Η κατάργηση της Κ.Δ. και ο υποβιβασμός της σε συνιστώσα πολιτεία της ΔΔΟ.

(β) Η νομιμοποίηση του κατοχικού καθεστώτος και η αναβάθμισή του σε αναγνωρισμένη συνιστώσα πολιτεία της ΔΔΟ.

(γ) Η συνταγματική διευθέτηση, που μέσω του συνιστώσας κραυγιάου των Τουρκοκυπρίων θα της επιτρέψει να μεταβάλει την Κύπρο σε τουρκικό προτεκτοράτο.

Για τούτο διακηρύσσει ότι είναι

Η υποτιθέμενη τουρκική αδιαλλαξία στις συνομιλίες έχει μόνο ένα σκοπό. Να παρασύρει την πλευρά μας κάθε φορά σε νέες υποχωρήσεις

να διατηρεί στρατεύματα στην Κύπρο και να έχει τον έλεγχο ολόκληρης της Κύπρου. Θέλει να χρησιμοποιεί την Κύπρο ως στρατιωτική βάση και ορμητήριο.

Ο στόχος αυτός περνά από διάφορα στάδια. Το πρώτο σταθερό στάδιο είναι η κατοχή του 36% του εδάφους της Κύπρου, ο εποικισμός του και η επιβολή της εθνοκάθαρσης. Αυτό το στάδιο έχει επιτευχθεί από το 1974.

Τα επόμενα στάδια είναι:

απαραίτητη η παρουσία τουρκικών στρατευμάτων για την προστασία των Τουρκοκυπρίων. Σε τέτοια περίπτωση, δεν θα χρειάζονται οι εγγυήσεις. Η παρουσία του τουρκικού στρατού θα είναι από μόνη της εγγύηση και θα μπορεί να επεμβαίνει μόλις το ζητήσει η τουρκοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία.

Υπάρχει κυπριακή ηγεσία που θα αποδεχθεί και θα νομιμοποιήσει την παρουσία του τουρκικού στρατού στην Κύπρο; Θα αποδεχθεί, δηλαδή, την

κατοχή, έστω και αν σήμερα βρίσκονται παράνομα στην Κύπρο σαράντα χιλιάδες Τούρκοι στρατιώτες;

Τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης και, κυρίως, το άνοιγμα των οδοφραγμάτων έχουν αποδείξει ότι υπάρχει κλίμα εμπιστοσύνης ανάμεσα στις δύο κοινότητες. Το έχουν αποδείξει οι χιλιάδες διελύσεις από τα οδοφράγματα και, κυρίως, οι χιλιάδες Τουρκοκύπριοι που εργάζονται με ασφάλεια στις ελεύθερες περιοχές.

Αν τα Η.Ε. επιθυμούν να παρουσιάσουν πρόοδο, πρέπει να ζητήσουν από τις δύο πλευρές να υπογράψουν συμφωνία ότι η ΔΔΟ θα είναι ένα κανονικό κράτος μέλος της Ε.Ε., στο οποίο δεν θα υπάρχουν ξένα στρατεύματα και εγγυήσεις.

Αν η τουρκική πλευρά αποδεχτεί αυτήν την προϋπόθεση, οι συνομιλίες μπορούν να προχωρήσουν. Αν όχι, τα Η.Ε. να ανακοινώσουν ποιος δεν θέλει λύση με κανονικό κράτος και να κηρύξουν αδιέξοδο.

Ακόμα και αν υπογράψουν αυτήν την προϋπόθεση, οι Τούρκοι θα είναι κερδισμένοι. Γιατί, με την υπογραφή λύσης ΔΔΟ, η διχοτόμηση θα νομιμοποιηθεί, η Κ.Δ. θα παραμείνει μόνο στα χαρτιά και πολλά κατοχικά δεδομένα θα νομιμοποιηθούν.

Η Τουρκία, όμως, δεν αποδέχεται αυτήν την προϋπόθεση, γιατί είναι αντί-

θετη με τον βασικό στρατηγικό της στόχο για έλεγχο ολόκληρης της Κύπρου και μελλοντική ενσωμάτωσή της.

Μακάρι να έχω λάθος στις εκτιμήσεις μου. Οι καθημερινές, όμως, διακρίσεις της Τουρκίας, ακόμα και από το βήμα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, δείχνουν ότι οι πιθανότητες να έχω δίκαιο είναι πολύ περισσότερες από το αντίθετο.

Το παράδοξο είναι ότι κομματικές ηγεσίες και ομάδες πολιτών απαιτούν από τον ΠτΔ να κάνει βήματα προς τα εμπρός. Τι ελπίζουν ότι θα πετύχει; Μια λύση, όποια και αν είναι;

Η υποτιθέμενη τουρκική αδιαλλαξία στις συνομιλίες έχει μόνο ένα σκοπό. Να παρασύρει την πλευρά μας κάθε φορά σε νέες υποχωρήσεις. Ήδη μας έχει κάνει να θεωρούμε τη ρατσιστική ΔΔΟ ως τη απόλυτη επιδίωξη της πλευράς μας. Και κάθε φορά κάνουμε κι άλλες υποχωρήσεις και πλησιάζουμε τις τουρκικές θέσεις. Στο τέλος η Τουρκία θα αποδεχτεί τη ΔΔΟ, που με τις υποχωρήσεις μας θα την καταστήσουμε διχοτομική Διζωνική Συνομοσπονδία. Και τότε όλοι θα μας πιέζουν να αποδεχτούμε τη παρουσία μέρους του κατοχικού στρατού και η Τουρκία θα μας μεταβάλει σε τουρκικό προτεκτοράτο με προοπτική την τουρκοποίηση της Κύπρου, όπως πέτυχε με την Αλεξανδρέττα.

Με λαμπρότητα ο εορτασμός της Εθνικής Επετείου της Κίνας και του Moon Festival στην Κύπρο

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα και παρουσία εκπροσώπων της πολιτικής, διπλωματικής, οικονομικής και επιχειρηματικής ζωής της Κύπρου, πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση του Chinese Solidarity Association Cyprus, με την ευκαιρία της Εθνικής Επετείου της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας και του Moon Festival. Η εκδήλωση αποτέλεσε, παράλληλα, μια ξεχωριστή ευκαιρία για τον εορτασμό της Ημέρας Ανεξαρτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία συμπίπτει με την εθνική εορτή της Κίνας, αναδεικνύοντας τους δεσμούς φιλίας και συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους εκπρόσωποι από τον πολιτικό, οικονομικό και επιχειρηματικό κόσμο της Κύπρου, ξένοι διπλωμάτες, αρχηγοί πολιτικών κομμάτων, καθώς και εκπρόσωποι της ηγεσίας της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο. Παρόντες ήταν επίσης μέλη της κινεζικής κοινότητας στην Κύπρο. Χαιρετισμούς απύθνηαν ο Πρόεδρος του Συνδέσμου, Che Huali, ο Επίτιμος Πρόεδρος του Συνδέσμου, Kris Μιχαήλ, καθώς και ο νέος Πρόεδρος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας στην Κύπρο, Yang

Yundong, ως επίσης και η Διευθύντρια της TOPCY, και κύρια χορηγός της εκδήλωσης, Judy Wang Xiaoyu. Εκ μέρους του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, χαιρετισμό απύθνησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Κυριάκος Ιορδάνους. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης υπογραμμίστηκε η σημασία της ενίσχυσης των σχέσεων φιλίας, συνεργασίας και αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ της Κύπρου και της Κίνας, καθώς και η συμβολή της κινεζικής κοινότητας στην κυπριακή κοινωνία. Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Πρέσβη της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας

στην Κύπρο.

Στη φωτογραφία διακρίνονται ο Πρέσβης της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας Yang Yundong, ο Επίτιμος Πρόεδρος του Chinese Solidarity Association Cyprus Kris Μιχαήλ, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Che Huali και η Διευθύντρια της TOPCY και κύρια χορηγός της εκδήλωσης Judy Wang Xiaoyu.

Στη φωτογραφία διακρίνονται ο Εξοχότατος Πρέσβης της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, κ. Yang Yundong, ο Επίτιμος Πρόεδρος του Chinese Solidarity Association Cyprus, κ. Kris Μιχαήλ, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου, κ. Che Huali και η Διευθύντρια της TOPCY και κύρια χορηγός της εκδήλωσης, κα Judy Wang Xiaoyu.

Έσοδα

Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρκινοπαθών και Φίλων, ΠΑΣΥΚΑΦ, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του οικονομικού ελέγχου που έγινε από την εταιρεία PwC, παρουσίασε τα εξής Οικονομικά Αποτελέσματα για το έτος 2026 με βάση την άδεια εράνου που εξασφάλισε από το Υπουργείο Εσωτερικών για την περίοδο 01/01/2026 - 30/06/2026. Αριθμός Αδείας Ν.Π 74/2025: Έσοδα €485.781,29 και έξοδα €134.535,32.

- Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Σπάνιων Γενετικών Παθήσεων «Μοναδικά

Χαμόγελα» ενημερώνει ότι τα έσοδα από την Άδεια Εράνου Ι3/2026 είναι €469,50, τα έξοδα €0 και τα καθαρά έσοδα €469,50. Τα καθαρά έσοδα θα χρησιμοποιηθούν για την οικονομική ενίσχυση των προγραμμάτων που παρέχονται δωρεάν στα μέλη του Παγκύπριου Συνδέσμου Σπάνιων Γενετικών Παθήσεων «Μοναδικά Χαμόγελα».

- Ο Ανακαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου ανακοινώνει ότι τα έσοδα και έξοδα των εράνων και εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου από 01/01/2026 μέχρι 30/06/2026, με

βάση την άδεια Αρ.ΝΠ77/2025 έχουν ως ακολούθως: Τα έσοδα ανήλθαν συνολικά σε €621.484 και προήλθαν από τις εκδηλώσεις της Πορείας Χριστοδούλας, από γενικές εισφορές, από κουπά εισφορών, από τα φιλανθρωπικά καταστήματα του Συνδέσμου, καθώς επίσης και από διάφορες εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν. Τα έξοδα για την εξασφάλιση των πιο πάνω εσόδων του Συνδέσμου ανήλθαν στο ποσό των €71.090. Σύμφωνα με τα πιο πάνω, τα καθαρά έσοδα του Συνδέσμου, για την εν λόγω περίοδο, ανήλθαν στο ποσό των €550.394.

Save The Date: Η μεγάλη βραδιά των CAROB Awards 2026 έρχεται στις 20 Οκτωβρίου

Η αντίστροφη μέτρηση έχει ξεκινήσει. Η βραδιά που φέρνει στο προσκήνιο τις ιδέες, τη δημιουργικότητα και τους ανθρώπους πίσω από τις δουλειές που ξεχώρισαν, πλησιάζει. Την Τρίτη, 20 Οκτωβρίου 2026, το Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας ανοίγει τις πόρτες του για την Τελετή Απονομής των CAROB Awards 2026, σε μια βραδιά αφιερωμένη στην κυπριακή διαφήμιση, την επικοινωνία και, πάνω απ' όλα, στους ανθρώπους που τις εξελίσσουν μέσα από τη δουλειά και τις ιδέες τους. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής συμμετοχών, η φεινή διοργάνωση περνά πλέον στην τελική της ευθεία. Τα έργα αξιολογούνται στις έξι ενότητες AD, Design & Illustration, Digital, PR, Production και Integration, με το ενδιαφέρον να στρέφεται τώρα στη μεγάλη στιγμή της απονομής. Για ακόμη μία διοργάνωση, τα CAROB Awards φιλοδοξούν να φέρουν μαζί επαγγελματίες και δημιουργικές ομάδες του κλάδου, αναδεικνύοντας τη δουλειά, τη σκέψη και τη δημιουργικότητα που βρίσκονται πίσω από κάθε έργο.

Περισσότερο όμως από μια βραδιά βραβεύσεων, η Τελετή Απονομής αποτελεί μια ευκαιρία συνάντησης και γιορτής για τον χώρο της διαφήμισης και της επικοινωνίας. Μια βραδιά για τις ιδέες που τόλμησαν, τις συνεργασίες που έφεραν αποτέλεσμα και τους ανθρώπους που συνεχίζουν να ανεβάζουν τον πήχη της δημιουργικότητας στην Κύπρο. Τα CAROB Awards διοργανώ-

νονται από τον Σύνδεσμο Διαφήμισης και Επικοινωνίας Κύπρου (ΣΔΕΚ) και αποτελούν τη μεγαλύτερη διοργάνωση βραβείων Διαφήμισης και Επικοινωνίας στην Κύπρο. Συνδιοργανωτές είναι το Γραφείο Τύπου & Πληροφοριών. Μέγας Χορηγός η Cyta και Χρυσοί Χορηγοί η Lidl Cyprus και Allwyn. Περισσότερες πληροφορίες για την Τελετή Απονομής θα ανακοινωθούν προσεχώς.

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΠΟΛΥΟΥΝΤΑΙ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ – 5΄
από το κέντρο της πόλης, 1ος υπνοδωματίου, 2 υπνοδωματίων και 3 υπνοδωματίων. Σύγχρονος σχεδιασμός,

εξαιρετικές προδιαγραφές. Το έργο ξεκινά άμεσα. Από €140.000 συν ΦΠΑ. Αποστείνεσθε: SWEET RESIDENCE, τηλ.: 99121111.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Βασιλείου Αγγελική, Χάρη Γρούτα 8, κατ. 5, πάροδος οδού Πεύκου, πίσω από το πρατήριο STAR OIL, Λακατάμεια, τηλ.: 22521168.
Κολιού Άννα, Αγίας Παρασκευής 22 Α, δίπλα από το Απολλώνιο Νοσοκομείο, Έγκωμη, τηλ.: 22103884, 99383067.
Ιωαννίδου Φρύνη, Φαρών 3 Α, έναντι Ιπποκράτειου Νοσοκομείου, Έγκωμη, τηλ.: 22106044.
Παναγή Γρηγόριος, Πειραιώς 12 Γ+Δ, πάροδος Λεωφόρου Αθαλάσσας προς Περικλέους, 500 μ. πιο πάνω από το Δημοτικό Σχολείο Περνέρα, Στρόβολος, τηλ.: 22255665, 94106066.
Κόκκινος Τάσος, Χρυσάνθου Μυλωνά 13, πάροδος Λεωφόρου Λεμεσού και Αρμενίας, μεταξύ Rahit Ice και κτηρίου Τσεριώτη (πρώην Unicars), Στρόβολος, τηλ.: 22777117, 99086602.
Χριστοφόρου Στέλιος, Ηνωμένων Εθνών 18 Α, περιοχή Καλλιθέα, Δάλι, τηλ.: 22573035.

ΛΕΜΕΣΟΣ

Κοϊταββα Μποζάνα, Πεντέλης 6, έξοδος Ύψωνα, Άγιος Συλάς, πλησίον Εκκλησίας Αγίου Σάββα, Ύψωνας, τηλ.: 25510101, 25932220.
Χριστοφόρου Αλέξανδρος, Μαρίνου Γερολάνου 12, βόρεια των φωτών τροχαίας FOUJ, Κάτω Πολεμίδα, τηλ.: 25661101, 25561083.
Ιωάννου Λούης, Δωδεκανήσου 8,

δρόμος Αθηναϊδίου, τηλ.: 25364188, 99422029.
Μιχαηλίδης Μιχάλης, 28ης Οκτωβρίου 367, Debenhams, παραλιακός δρόμος, τηλ.: 25582914, 25336933.
Γεωργίου Γεώργιος, Λεωφόρος Αμαθούνας 104, κατ. 14, απέναντι από Four Seasons, Zavos Center, δίπλα από Pizza Hut, Άγιος Τύχωνας, τηλ.: 25431454, 96143433.

ΛΑΡΝΑΚΑ

Σεργίου Ανδρέας, Αρχ. Μακαρίου 9, πλησίον Αστυνομικού Σταθμού Λάρνακας, τηλ.: 24623110, 24530445.
Ανδρέου Δέσποινα, Λεωφ. Αρτέμιδος 30, πλησίον φωτών Φανερωμένης, τηλ.: 24656884, 24361084.
Χριστοφόρου Ανδρέας, Λαρίσης 21, Καμάρες προς Λεμεσό, 400 μ. μετά το Cineplex, τηλ.: 24364270, 24646753.

ΠΑΦΟΣ

Αλεξίου Ελένη, Αμάλθειας 2, Φώτα Νοσοκομείου Ευαγγελισμού, τηλ.: 26932999, 97852115.
Αλεξάνδρου Γεωργίου Ορθοδοξία, Αρσινόης 9, Πόλις Χρυσοχούς, τηλ.: 26321745, 99214260.
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
Λοΐζου Δέσποινα, 1ης Απριλίου 228, Φωτιάνα Complex, Παραλίμνι, τηλ.: 23250061, 97553997.
Προκοπίου Άνδρη - Παναγιώτα, Μακαρίου Γ΄ 36, Δερόνεια, τηλ.: 23730725.

ΚΕΝΤΡΑ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ ΠΙ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 22502019, ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ, 6-12 Φαρών, 2408 Έγκωμη.

ΛΕΜΕΣΟΣ: ΠΙ για ενήλικες, 25200194, MEDITERRANEAN HOSPITAL, Στυγός 9, 3117 Αγία Φύλα. ΠΙ για παιδιά, 25801320, Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού*, Νίκαιας 1, 4131 Κάτω Πολεμίδα.

ΛΑΡΝΑΚΑ: ΠΙ για ενήλικες, 24636343, ΙΑΤΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ, Παύλου Βαλδασεριδη 10, 6018 Λάρνακα. ΠΙ για παιδιά, 24206132, 24800438, Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας*, Ηνωμένων Πολιτειών, 6301 Λάρνακα.

ΠΑΦΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για

παιδιά, 26848113, ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ, Βασιλέως Κωνσταντίνου 82, 8021 Πάφος.

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 23849400, ΠΟΛΥΚΛΙΝΙΚΗ ΛΗΤΩ, Λεωφόρος Σωτήρας 8, 5286 Παραλίμνι.

*Σημείωση: Το Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού και το Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας, εξυπηρετούν μόνο τις ημερομηνίες των ΥΕ, στις οποίες συμμετέχουν οι Παιδιάτροι του ΟΚΥΝΥ, για τις αντίστοιχες επαρχίες.

Ώρες λειτουργίας: 11.00 – 17.00. Επιπρόσθετα, το τηλεφωνικό κέντρο θα ξεκινά τη λειτουργία του 30 λεπτά πριν από την έναρξη λειτουργίας των ΥΕ.

Τιμητική αναγνώριση στη Lexus Cycling Dream Team για τον «Αγώνα Αγάπης 2025»

Η Lexus Cycling Dream Team τιμήθηκε για την προσφορά και τη στήριξη της προς το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα, στο πλαίσιο της επετειακής εκδήλωσης για τα 30 χρόνια λειτουργίας και προσφοράς του Ιδρύματος, που πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 23 Σεπτεμβρίου 2026, στο Ολυμπιακό Μέγαρο στη Λευκωσία. Η αναγνώριση αφορά τον «Αγώνα Αγάπης 2025», μέσα από τον οποίο η Lexus Cycling Dream Team συγκέντρωσε και παρέδωσε €25.000 στο Καραϊσκάκειο Ίδρυμα για τη στήριξη του προγράμματος διερεύνησης και διάγνωσης του Κέντρου Παιδικού Καρκίνου. Για την επίτευξη του σκοπού, τα μέλη της ομάδας διένυ-

σαν 175 απαιτητικά χιλιόμετρα εκτός δρόμου, από την Πόλη Χρυσοχούς μέχρι τη Λεμεσό. Η πορεία προσφοράς συνεχίζεται. Στις 6 και 7 Νοεμβρίου 2026, η Lexus Cycling Dream Team θα βρεθεί ξανά στους δρόμους για τον «Αγώνα Αγάπης 2026», διανύοντας 165 χιλιόμετρα εκτός δρόμου από τη Λευκωσία μέχρι τη Λεμεσό, αυτήν τη φορά με στόχο τη στήριξη του Θεραπευτικού Κέντρου Παιδιών «Στέλλα Σουλιώτη» του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού. Περισσότερες πληροφορίες για τον Αγώνα Αγάπης 2026 και για το πώς μπορείτε να στηρίξετε τη δράση είναι διαθέσιμες εδώ: <https://redcross.org.cy/en/agonas-agapis-lexus/>

ΠΕΛΕΚΥΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟ (ΓΑΛΑΖΙΟ) ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ

Η υπόθεση με τις πολλαπλές (και κολοσσιαίες) οικονομικές ατασθαλίες της Σίτι ταραάζει τα νερά του αγγλικού -και όχι μόνο- ποδοσφαίρου

ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΚΑΡΚΑΡΙΔΗΣ

Ενοχη σε 114 κατηγορίες. Η υπόθεση-βόμβα συντάραξε τα θεμέλια του αγγλικού, αλλά και του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου. Για 9 αγωνιστικές περιόδους (από το 2009 μέχρι το 2018), σύμφωνα με ευρήματα της ανεξάρτητης επιτροπής, η Μάντσεστερ Σίτι ξεγέλυσε την Πρέμιερ Λιγκ, με «πειραγμένους» ισολογισμούς. Πώς το έκανε; Πώς ξεγλιστρούσε; Με εικονικές εμπορικές συμφωνίες (χορηγίες), διοχετεύοντας χρήματα από τους Άραβες ιδιοκτήτες (απαγορεύεται), με σκοπό την παράκαμψη των κανόνων περί δαπανών. Η Σίτι απέκρυψε την πραγματική οικονομική της κατάσταση από τους ελεγκτές της και τις ποδοσφαιρικές Αρχές, υποβάλλοντας ψευδή στοιχεία. Δηλαδή έδειχνε μειωμένα έξοδα και περισσότερα έσοδα από τα πραγματικά. Όλη αυτή η «απόκρυψη» και παραποίηση ακούμπησε το ένα διοικητικό συμβούριο ευρώ. Πέρα από αυτό, κρίθηκε ένοχη για μη συνεργασία με την Επιτροπή κατά την διάρκεια της έρευνας. Η Επιτροπή έκρινε, μάλιστα, ότι ορισμένοι μάρτυρες που παρουσίασε η Σίτι έδωσαν σκόπιμα ψευδή στοιχεία.

Οι λέξεις που κυριαρχούν εδώ και μια εβδομάδα στην Αγγλία είναι το “sham” (απάτη), που χρησιμοποιήθηκε 8 φορές στην ανακοίνωση της Πρέμιερ Λιγκ και το “cheat” (συνώνυμο της απάτης), που χρησιμοποιείται σε πάνελ, διαδικτυακές συζητήσεις, αναρτήσεις και αρθρογραφία.

Στα... σχοινιά

Ο σύλλογος του Μάντσεστερ βρίσκεται σε τρομερά δύσκολη θέση. Φυσικά τονίζει πως η όλη υπόθεση θα «πέσει» στη συνέχεια της νομικής διαδικασίας. Έχει μία εξαιρετικά ισχυρή ομάδα υπεράσπισης (χρεώνει 5.000 λίρες Αγγλίας την ώρα) και θα το παλέψει στο Εφετείο. Σε πρώτο στάδιο. Παρόλα αυτά, τα πράγματα είναι ζόρικα. Η Έφεση θα εκδικαστεί από άλλη ανεξάρτητη Επιτροπή σε διάστημα 12 εβδομάδων. Η Σίτι δεν μπορεί να καταθέσει νέα στοιχεία, εκτός αν γίνει εξαίρεση από την Επιτροπή ή αν το επιτρέψει η Πρέμιερ Λιγκ. Θα μπορεί κατά πάσα πιθανότητα μόνο να στήσει την υπεράσπιση της, αμφισβητώντας τον τρόπο έρευνας και τις διαδικασίες. Όταν το Εφετείο αποφασίσει, αν κρίνει τη Σίτι ένοχη, η Πρέμιερ Λιγκ θα προτείνει ποινές και η Επιτροπή που κατέληξε στις κατηγορίες ενοχής θα αποφασίσει. Ποιες είναι οι πιθανές ποινές: Κολοσσιαίο πρόστιμο, αφαίρεση δεκάδων βαθμών (ίσως και για μερικές σεζόν), υποβιβασμός, απαγόρευση μετεγγραφών. Συζητείται μέχρι

και διαγραφή από την Πρέμιερ Λιγκ, κάτι που σημαίνει ότι η Σίτι θα πέσει στην 4η κατηγορία. Σκεφτείτε μόνο ότι η Έβερτον για μία μόνο παρατυπία τιμωρήθηκε με αφαίρεση 10 βαθμών (έγιναν έξι στο Εφετείο), αλλά πλήρωσε και 40 εκατομμύρια στην Μπέρνλι ως αποζημίωση, αφού η ποινή επιβλήθηκε ένα χρόνο μετά την παράβαση. Η Μπέρνλι κινήθηκε νομικά εναντίον της Έβερτον. Υποστήριξε με επιτυχία

Αν οριστικοποιηθεί η ενοχή και επιβληθούν εξοντωτικές ποινές, ο σύλλογος δεν θα είναι ποτέ ξανά ο ίδιος. Θα αντιμετωπίσει σοβαρά προβλήματα και θα χρειαστεί χρόνο να συνέλθει

ότι αν οι ποινές αφαίρεσης βαθμών για τις οικονομικές παραβάσεις της Έβερτον είχαν επιβληθεί τότε (και όχι αναδρομικά το 2023), η Έβερτον θα είχε υποβιβαστεί στη θέση της. Το θέμα μπορεί να πάρει λοιπόν και άλλες διαστάσεις, αφού ήδη άλλοι σύλλογοι εξετάζουν προσφυγές για αποζημιώσεις. Κάπου εδώ μπαίνει και το σενάριο

αφαίρεσης των τίτλων που απέκτησε την επίμαχη περίοδο. Με το σκεπτικό ότι, παραβιάζοντας τους οικονομικούς κανονισμούς, αποκτούσε πλεονέκτημα στην απόκτηση παικτών και στη δημιουργία ισχυρής ομάδας. Από λεφτά να φάνε και οι κότες, η Βασιλική Οικογένεια την Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, ο ουσιαστικός ιδιοκτήτης της ομάδας, δεν ξέρει τι έχει. Αλλά είπαμε, στην Αγγλία οι σύλλογοι δεν μπορούν να καλύπτουν έξοδα με τα χρήματα των ιδιοκτητών. Η Νιούκασλ έχει τους πιο πλούσιους ιδιοκτήτες ανά το παγκόσμιο. Για να ανιαποκριθεί όμως στα κριτήρια, πούλησε φέτος τους δύο κορυφαίους της παίκτες. Συνεπώς, με τα πλεονεκτήματα που είχε η Σίτι την εποχή των παραβάσεων, όταν φαίνεται πως δημιουργούσε την ομάδα της χρυσοπληρώνοντας, μπορεί νομικά και ηθικά να αμφισβητηθούν οι τίτλοι της (από το 2009 ως το 2018). Το 2008, όταν την αγόρασαν οι Άραβες, ήταν μία μεσαία ομάδα, με μέτρια οικονομική αξία, σχετικά έσοδα και μικρή οπαδική υποστήριξη. Ξαφνικά άρχισε να αγοράζει ποδοσφαιριστές, που ένα χρόνο πριν δεν θα περνούσαν καν έξω από το γήπεδό της. Εννιά χρόνια μετά είχε τίτλους, εκτόπισμα, ευρωπαϊκό σιάτους. Αμφισβητείται η επιτυχία της σε αυτό το διάστημα λόγω των τεράστιων δαπανών και των παραβάσεων ή όχι; Άλλο το γήπεδο και ο ιδρώτας και άλλο τι γίνεται στα γραφεία και στα ταμεία; Τα διαχωρίζουμε αν αποδειχτεί η απάτη;

Αφαιρούνται οι τίτλοι; Δίνονται στον 2ο φινάλιστ; Πόσο επηρεάζεται η βαθμολογία κάθε χρονιάς; Μύλος... Πολλοί το πάνε παρακάτω. Λένε πως, σε όλο αυτό το διάστημα, η Σίτι με απάτη δημιούργησε την υποδομή για τη μετέπειτα γιγάντωση και κυριαρχία της. Εκφράζουν επιφυλάξεις για τις επιτυχίες από το 2018 και μετά. Αμφισβητώντας παίκτες εμβέλειας και πρώτα απ' όλους τον Γκουαρνιόλα.

Τίποτα ίδιο

Θα περιμένουμε φυσικά τις αποφάσεις του Εφετείου. Και την τελική εξέλιξη της υπόθεσης σε ποδοσφαιρικό δικαστικό επίπεδο. Η Σίτι, αν χάσει, μπορεί να προσφύγει σε πολιτικά δικαστήρια. Άλλη ιστορία αυτή, ας μην την ανοίξουμε. Αν τιμωρηθεί σκληρά, ο σύλλογος δεν θα είναι ποτέ ο ίδιος και θα δυσκολευτεί να συνέλθει, όσα χρήματα και αν διαθέτει. Αν με νομικά παραθυράκια και τεχνάσματα ανατρέψει την κατάσταση, πάλι θα έχει καταδικαστεί στη συνείδηση της κοινής γνώμης. Κάθε επιτυχία της τελευταίας 18ετίας και κάθε επόμενη μέρα (για πολλά χρόνια) θα έχει δίπλα έναν αστερίσκο, μία σκιά. Θα αναμένουμε. Προς το παρόν αξίζει να δούμε πώς θα αντιδράσει η ομάδα στην επανένταξη του πρωταθλήματος. Ποιο θα είναι το κλίμα. Πώς θα συμπεριφερθούν οι οπαδοί των άλλων ομάδων. Η πρώτη έξοδος της ομάδας είναι η χειρότερη. Το επόμενο Σαββατοκύριακο πάει στην έδρα της Λίβερπουλ.